Poštnina plačana v gotovini.

Leto XVII., št. 113

Ljubljana, sobota 16. maja 1936

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Sankcije v krizi

Prvič v razpletu italijansko-abesinske afere je mednarodna javnost Italiji priznala, da je prišla z močnimi aduti na zasedanje sveta DN, ki se je začelo v začetku tega tedna. Zlom abesinske armade, nenadni negušev odhod iz Abesinije, proklamacija »rimskega miru«, aneksija abesinskega teritorija in proglasitev rimskega imperija, vse to je predstavljalo tik pred ženevskim sestankom niz izvršenih dejstev, s katerimi naj bi se Evropa čimprej sprijaznila. Skratka, atmosfera za Italijo ni bila v Ženevi morda še nikdar tako povoljna, kakor je vsaj na zunaj izgledalo, da je na predvečer novega zasedanja DN, od katerega je svet pričakoval k večjemu nekaj praznih »ugotovitev«, ki naj bi pomenile definitivno likvidacijo abesinske afere pred ženevskim forumom.

Proti pričakovanju pa je zbral ženevski bolnik prav na višku svoje krize še toliko moči, da se je vsaj formalno uprl enostranskemu italijanskemu diktatu s tem, da ga ni hotel priznati. Abesinski delegat Volde Mariam je zavzel svoje mesto za zeleno mizo sveta DN kakor pri vseh dosedanjih sejah. Italijanski delegat baron Aloisi je proti navzočnosti »takozvanega abesinskega zastopnika« svečano in odločno protestiral, a svet DN njegovega protesta ni vzel na znanje in abesinski delegat je obsedel na svojem mestu, svet DN pa je nadaljeval razpravo o sporu. »Rimski mir« je naletel na prvo diplomatsko oviro...

Tudi naslednjega dne italijanski delegat ni uspel s svojim predlogom, da bi se Društvo narodov sploh ne pečalo več z abesinsko afero, ker da je ta z aneksijo Abesinije definitivno likvidirana; Društvo narodov naj bi zato preklicalo svoj prvotni sklep o proglasitvi Italije za napadalko in takoj ukinilo vse sankcije. Svet DN se temu pozivu ni odzval, marveč je opozoril Italijo na ugotovitve in sklepe, »ki so bili v tej zadevi sprejeti v okviru DN od 3. oktobra 1935 dalje«. Z drugo besedo: Društvo narodov smatra Abesinijo še vedno za svojo članico, kateri je v smislu določb Pakta DN dolžno nuditi zaščito. Dejanskega položaja v Abesiniji sami pa vse to seveda prav nič ne spremeni.

Ta posvetovanja nordijskih držav ter Švice in Španije so za presojo sedanjega položaja morda še bolj simptomatična od same resolucije sveta DN, ki načeno še vedno ostaja pri vseh dosedanjih sklepih, torej tudi pri sankcijah. Posvetovanja »nevtralnih« držav pa so pokazala, da je tu še polno nejasnosti, ki jih bo treba pravočasno razčistiti, da ne bi svet zašel v nove zmede, ki bi interesiranim silam še bolj olajšale njih ribarjenje v kalnem.

Male države so danes tako proti enostranskim kršitvam mednarodnih pogodb, kakor proti enostranskemu izvajanju primernih ukrepov proti kršilcem. Tu se utegnejo pojaviti bistvene razlike v pogledih velesil in malih držav že v najkrajšem času. Pomisleki malih držav so tehtni, saj jim jih diktira skrb za njih lastni obstoj.

Če je resolucija sveta DN v tem prvem delu, ki je dal glavni povod za odhod italijanske delegacije, močna, je pa v svojem drugem delu spet tipično — ženevska: »Svet DN je mnenja, da je potreben določen rok, da članice proučijo položaj, ki je nastal zaradi resne pobude italijanske vlade, in je sklenil, da bo svoja posvetovanja o tej zadevi nadaljeval 15. junija.« S tem svojim sklepom je Društvo narodov ne samo zmanjšalo veljavo prve ugotovitve, temveč je obenem še enkrat — če je bilo to sploh še potrebno — na viden način priznalo, da ni kos nalogi, postavljeni mu od pakta DN.

Res je, da ostanejo med tem še nadalje v veljavi sankcije, toda spričo italijanskega izvršenega dejstva nastaja upravičeno vprašanje, kakšen naj bo prav za prav njih namen v sedanjem položaju. Ali so sankcije same sebi namen, ali pa so sredstvo za dosego namena, ki odgovarja duhu pakta DN? Ali pa so morda le sredstvo za dosego posebnih namenov velesil, v tem primeru zlasti Anglije?

O tem si danes hočejo biti na jasnem zlasti male države, ki jih je izvajanje sankcij močno prizadelo. V tem pogledu so bila za kulisami ženevskih razprav o abesinski aferi posebno značilna posvetovanja tako zvanih »nevtralnih« držav, to je skandinavskih in nordijskih držav, katerim sta se med posveti pridružili še Švica in Španija. Dasi sklepi teh posvetovanj niso bili objavljeni v nobenem posebnem komunikeju, se iz časopisnih poročil vendar dajo vsaj približno posneti naslednje njihove ugotovitve:

Sankcije niso same sebi namen; cilj, ki ga zasledujejo, mora biti v skladu z duhom pakta DN. Sankcije proti Italiji so se ukrenile na pobudo velikih sil in samo na njih pobudo lahko ostanejo še nadalje v veljavi. Toda zdaj je treba jasno povedati, kaj hočejo velesile doseči s sankcijami, ker odgovor na to vprašanje ne more biti brez pomena za zadržanje malih držav, ki so glede izvajanja sankcij navezane na sklepe velikih. Če je namen sankcij ta, da se spravijo v življenje sklepi Društva narodov, potem so male države kot zveste članice Društva narodov za nadaljevanje sankcij, celo za njih eventualno poostritev. Če pa temu ni tako in služijo sankcije le sebičnemu namenu te ali one velesile, ki bi po tej poti hotela izvajati pritisk na Mussolinija, da bi bil popustljivejši v vprašanju jamstev glede Tanskega jezera ali glede železnice iz Džibutija v Adis Abebo, potem sankcije ne odgovarjajo več svojemu prvotnemu namenu in se ostale države, članice DN, ne morejo več zanje zavzemati. Tako stanje namreč ne bi bilo v interesu malih narodov in držav, ker bi po tej poti bila sankcionirana v okviru Društva narodov absolutna volja velesil, ki bi tudi v bodoče izvajale sankcije proti kateremukoli napadalcu le tedaj, ako bi to njim kazalo. Zato bosta morali Anglija in Francija, ki sta v sporu neposredno prizadeti, preden »nevtralne« države sprejmejo svoje definitivne sklepe v vprašanju izvajanja sankcij proti Italiji, pojasniti, kakšne namene zasledujeta na tem polju v najbližji bodočnosti.

OZADJE SPREMEMB V AVSTRIJI

Na Dunaju bi se radi otresli italijanskega varuštva in žele zopet dobiti zaslombo na zapadu — Novi režim naj bi pomenil začetek likvidacije klerofašistične diktature

Dunaj, 15. maja. r. Vladni krogi z veliko nestrpnostjo pričakujejo, kakšen odmev bodo imele izpremembe v avstrijski vladi v inozemstvu, zlasti pa, kako bodo na detronizacijo Heimwehra reagirale heimwehrovske organizacije, v katerih je včlanjenih nad 30.000 dobro oboroženih pristašev kneza Starhemberga. Avstrijska propaganda doma in v inozemstvu si predvsem prizadeva predstaviti novo vlado kot pričetek likvidacije diktature in kot pričetek normalizacije in demokratizacije političnih razmer v Avstriji.

Heimwehrovski krogi, ki jih je knez Starhemberg pred svojim odhodom v Rim pustil brez pojasnil in obvestil, so dokaj desorientirani. V nekaterih večjih mestih so snoči sicer skušali uprizoriti demonstracije proti novi vladi, vendar pa jih je policija povsod hitro razgnala. Do kakih večjih izgredov ni nikjer prišlo. Iz varnostnih razlogov je vlada kljub temu odredila alarmno stanje za vso policijo in žandarmerijo, a tudi vojska je že od včeraj zjutraj v pripravljenosti.

Izpopolnitev vlade

Dunaj, 15. maja. AA. Predsednik kmetijske zbornice za Gornjo Avstrijo, Peter Mandorfer je imenovan za zveznega kmetijskega ministra.

Namesto Heimwehra milica patriotske fronte

Dunaj, 15. maja. g. Iz današnje izjave avstrijskega zveznega kancelarja dr. Schuschnigga pred vodilnimi funkcionarji domoljubne fronte jasno izhaja, da je Heimwehr kot borbena organizacija prenehala obstojati. Dr. Schuschnigg je najavil ustanovitev milice domoljubne fronte, ki bo imela poleg zvezne vojske, orožništva in policije edino pravico nošenja orožja. Za poveljnika milice domoljubne fronte je bil imenovan podkancelar Baar Bahrenfels.

Kaj pravi Schuschnigg

Pariz, 15. maja. o. »Paris Soir« je objavil izjavo, ki jo je dal avstrijski zvezni kancelar dr. Schuschnigg njegovemu dunajskemu poročevalcu. O konsolidaciji notranjih razmer v Avstriji in o gospodarskem napredku zvezne republike je dr. Schuschnigg dejal:

Nesporno zboljšanje gospodarskega položaja v Avstriji je pozročilo večji dotok davkov, zboljšala pa se je tudi avstrijska zunanja trgovina, ublažila brezposelnost in povečala kupna moč konzumenta. Uvedba splošne vojaške obveznosti bo prispevala k nadaljnjemu izboljšanju gospodarskega položaja in bo deloma pripomogla tudi k zmanjšanju nezaposlenosti. Gospodarsko blagostanje v Avstriji pa bo mogoče doseči le po popolni politični konsolidaciji, na kateri temelji gospodarsko zaupanje, ki je za gospodarsko blagostanje osnovni pogoj. Zvezni kancelar je poudaril, da je sedanja avstrijska vlada daleč od tega, da bi uvajala v Avstriji diktaturo. Do ustave je še daleč. Sijajni rezultat volitev v upravo predarlških korporacij je omogočil, da se takoj organizirajo take volitve tudi v drugih avstrijskih deželah.

Glede na avstrijsko zunanjo politiko je kancelar poudaril, da je Avstriji mnogo na tem, da se Podunavje politično in gospodarsko konsolidira. Na poti do te konsolidacije je treba omeniti rimske protokole, pa tudi nedavno sklenjeno novo avstrijsko-češkoslovaško trgovinsko pogodbo.

Vesel obraz Heimwehra

Dunaj, 15. maja. AA. Uradno glasilo avstrijskega Heimatschutza, »Der Heimatschützer«, pravi o rekonstrukciji avstrijske vlade med drugim, da so v krogih Heimatschutza iskreno pozdravili sedanjo izpremembo, in da se je knez Starhemberg odpovedal svojemu mestu v državni upravi, da bi se lahko posvetil vodstvu Heimatschutza. Organizacijo čakajo še važne naloge, razen tega je zastopana v vladi tudi s svojimi prvaki. Heimatschutz stoji kakor en mož za knezom Starhembergom in se veseli, da se bo lahko odslej posvetil v celoti svojemu združenju.

Starhemberg tudi pri Mussoliniju v nemilosti?

Dunaj, 15. maja. o. Starhemberg je odpotoval z Dunaja v Italijo šele snoči zaradi tega, ker je dobil iz Rima sporočilo, da ga Mussolini noče sprejeti, ker ni več zvezni podkancelar. Starhemberg se bo moral zato v Rimu zadovoljiti samo z vlogo reprezentanta avstrijskega nogometa.

Angleško maslo?

Pariz, 15. maja. p. Francoski listi obširno komentirajo rekonstrukcijo avstrijske vlade. »Journal« pravi, da je poslednji povod za izločitev Starhemberga iz avstrijske zvezne vlade dala njegova brzojavna čestitka Mussoliniju k aneksiji Abesinije. Sicer nekoliko čudno zveni, da bi se Avstrija baš sedaj, ko je mednarodna politična avtoriteta Italije znatno porastla, skušala oddaljiti od nje. »Petit Bleu« je mnenja, da je postal Starhemberg žrtev Chamberlainove akcije ob priliki njegovega poslednjega potovanja po Srednji Evropi. Na prizadevanje angleškega državnika se je dr. Schuschnigg odločil, da se kolikor mogoče osvobodi italijanskega vpliva in italijanske politike, ki jo je v Avstriji zastopal predvsem knez Starhemberg. Potemtakem so Starhemberga izločili na željo Anglije, ki ji je mnogo na tem, da iztrga Italiji v Srednji Evropi vsako moč.

»Paris Midi« meni, da kabinetna revolucija, ki jo je izvršil Schuschnigg z diktatorsko gesto, pač ne bo mogla dovesti do pomirjenja v Avstriji. Levičarski listi svetujejo avstrijskemu kancelarju, naj v Avstriji obnovi demokratski režim.

V Londonu računajo na ugodne posledice v Srednji Evropi

London, 15. maja. p. Dogodki v Avstriji so izzvali v Angliji veliko pozornost. Listi so v glavnem zadovoljni, da je fašist Starhemberg izpadel iz vlade. Situacija v Srednji Evropi je spričo tega po njihovem mnenju precej spremenjena. Vsekakor je kancelar dr. Schuschnigg kot dosleden katoliški politik manj zavzet za Mussolinijevo srednje-evropsko politiko, kakor je bil knez Starhemberg. V ostalem pa sodijo londonski politični krogi, da bo moč nove vlade odvisna od tega, kakšno stališče bodo zavzeli knez Starhemberg in heimwehrovci. Sedaj je izven dvoma, da Starhembergove fašistične simpatije in simpatije za Italijo nikdar niso bile popularne v Avstriji. S tem, da je bil odstranjen iz vlade Starhemberg, bo lahko dr. Schuschnigg pritegnil nekatere člane opozicije k sodelovanju.

Praški komentarji

Praga, 15. maja. k. Češkoslovaški listi naglašajo, da je novi Schuschniggovi vladi pripisati predvsem večji socialni pomen. Dr. Schuschnigg bo v zunanje-političnem pogledu deloval po vzorih kancelarja Dollfussa, ki je usmeril Avstrijo v italijansko politično sfero.

»Prager Tagblatt« računa s tem, da bo imela avstrijska vlada sedaj jasno socialno orientacijo.

»Česke Slovo« piše, da je knez Starhemberg še zmerom na čelu 20 do 30 tisoč heimwehrovcev, in da to prav nič ne govori v korist notranjega miru v Avstriji.

»Lidove Noviny« pravijo, da se je knez Starhemberg hotel proglasiti za avstrijskega diktatorja. Njegov odhod iz vlade je treba le pozdraviti, ker je bil knez Starhemberg samo coklja za mir.

Nemška sodba

Berlin, 15. maja. d. Rekonstrukcija Schuschniggove vlade je berlinsko kroge presenetila, ker se je izvršila z nepričakovano naglico. V Berlinu se sedaj čudijo, kako je Schuschniggu uspelo izločiti iz vlade kneza Starhemberga in v nekaj urah sestaviti nov kabinet ter vendar pritegniti k sodelovanju nekaj heimwehrovskih prvakov. Očividno si hoče Schuschnigg s pomočjo zastopnikov Heimwehra, ki jih je pritegnil v svojo novo vlado, olajšati razorožitev heimwehrovskih organizacij, hkratu pa tudi koncentracijo vseh napol vojaških organizacij v Avstriji. Pri tem se zanaša na avstrijsko vojsko in nato, da bo lahko še z večjo silo izvajal svojo notranjo politiko. Austen Chamberlain je Schuschnigga prepričal, da mora zunanjemu svetu vedno znova dokazati, da se Avstrija naglo konsolidira. Hkratu se nemški politični krogi zanimajo, ali se sedaj ne bodo spremenili tudi odnošaji med Italijo in Avstrijo. Znano je, da je bil v prejšnji vladi Starhemberg eksponent italofilske politike, Schuschnigg pa da se je bolj zavzemal za zapadno evropsko orientacijo, ker računa na finančno podporo Anglije ali Francije.

Habsburžani silijo na Dunaj

Dunaj, 15. maja. k. Legitimistični krogi so razširili vest, da prideta v kratkem na Dunaj Oton Habsburški in njegova starejša sestra Adelaida, ki se baš pripravlja na diplomski izpit. Oton jo bo baje le spremljal in ji pomagal pri delu v dunajskih knjižnicah. Vendar pa kaže, da je to le pretveza in da se ima njun prihod na Dunaj izkoristiti v prvi vrsti v politične svrhe.

Angleži zahtevajo pojasnila

Dunaj, 15. maja. AA. Reuter poroča, da so danes neki tuji zastopniki, med njimi tudi poslanik Velike Britanije, zahtevali od avstrijske vlade pojasnil o pomenu zadnje vladne rekonstrukcije.

Ostavka poljske vlade

Ojačen vpliv takozvane polkovniške skupine — Beck odgodil svoj poset v Beogradu

Varšava, 15. maja. k. **Predsednik vlade Koscialkowski je podal ostavko celokupnega kabineta. Predsedniku republike je svetoval, naj poveri mandat za sestavo nove vlade kaki vojaški osebnosti. Politični krogi so mnenja, da bo novo vlado sestavil general Slakowski. Listi ugotavljajo, da je bila vlada v latentni krizi že nekaj tednov in sicer vse odtlej, ko je prišla opozicija polkovniške skupine do izraza celo v javnosti.**

Zunanji minister Beck je nameravaj po zasedanju sveta Društva narodov v Ženevi odpotovati v Beograd, da uradno poseti jugoslovensko prestolnico. Ker pa se je zasedanje sveta Društva narodov tako nenadoma zaključilo in zaradi notranje političnih dogodkov na Poljskem pa je spremenil svoje načrte. Iz Ženeve je odpotoval naravnost v Varšavo, kjer ga sedaj pričakujejo z veliko napetostjo zlasti zaradi njegovih ženevskih razgovorov z Litvinovim. Politični krogi zatrjujejo, da se ruskopoljski razgovori niso nanašali samo na probleme, ki se tičejo Društva narodov in njegove politike, nego tudi na organizacijo kolektivne varnosti v vzhodni Evropi.

Kakor poroča agencija »Iskra« bo zunanji minister Beck uradno obiskal Beograd 24. t. m.

Nova vlada

Varšava, 15. maja. AA. Po sinočnji ostavki vlade Koscialkowskega je predsednik republike takoj poveril sestavo vlade generalu Sladkowskemu. Mandatar je danes popoldne že predložil listo nove vlade, ki je bila takoj zaprisežena.

Vlada je sestavljena takole: Ministrski predsednik in notranji minister general Slavoj Sladkowski; pravosodni minister Vitol Gradolski; minister za trgovino in industrijo Roman; minister za socialno politiko dosedanji ministrski predsednik Koscialkowski, finančni minister dosedanji minister Kviatkowski; minister za narodno obrambo general Kaspricki; zunanji minister Beck; prosvetni minister Svietnoslawski; kmetijski minister Poniatowski; prometni minister Urlich in poštni minister Kalinski.

Sestanek Eden — Blum

Angleže skrbi zlasti stališče bodoče francoske vlade v pogledu Društva narodov in Abesinije

Pariz, 15. maja. k. Angleški zunanji minister Eden se je med potjo iz Ženeve v London davi ustavil v Parizu. Imel je daljši razgovor z voditeljem socialistov Leonom Blumom. Uradno sicer zatrjujejo, da je bil razgovor privatnega značaja, vendar naglašajo politični krogi, da nista mogla kar tako preko aktualnih mednarodnih vprašanj. Tekom dopoldneva se je Blum sestal tudi s Sarrautom in sta se posvetovala o notranjem in zunanjem političnem položaju. Blum odpotuje še pred nedeljo iz Pariza na oddih.

Ugibanja o sestavi levičarske vlade

Kljub ponovnim Blumovim demantijem, da po sestavi nove vlade ne bodo izvršene nikake večje notranje in zunanje politične reforme, skušajo veliki pariški listi vendarle dognati, kaj nameravajo storiti marksisti, da ojačijo francoski zunanji politični položaj na eni in konsolidirajo notranje politične razmere na drugi strani. »Petit Parisien« predvsem ugotavlja, da bo nova vlada sestavljena iz 7 socialistov, 7 radikalnih socialistov in dveh članov socialistične unije. Sedanji ministrski predsednik Sarraut bo bržkone prevzel ministrstvo mornarice, predsednik radikalno socialistične stranke Daladier ministrstvo vojske, Cot pa ministrstvo letalstva ali trgovine. V ostalem bo nova vlada izvršila znatne spremembe v upravni službi. Predvsem je pričakovati sprememb pri francoski Narodni banki.

Proglas ljudske fronte

Pariz, 15. maja. o. Dne 7. junija bo ljudska fronta po vsej Franciji proslavila svojo vojilno zmago. Manifestacije bodo imele izrazito nacionalni značaj. Velike slovesnosti se bodo vršile tudi v spomin na pesnika marseljeze. Ljudska fronta je objavila za proslavo manifest, ki pravi, da mora ljudska fronta čuvati pravico osebnih svoboščin, odločno nastopiti proti organizacijam, ki so proti državi, garantirati za mir in mednarodne pravice, organizirati kolektivno varnost in obrambo miru na osnovi pakta o vzajemni pomoči vseh narodov v okviru Društva narodov ter z izvedbo splošne kontrolirane razorožitve, v Franciji pa se mora podržaviti vojna industrija in prepovedati privatna trgovina z orožjem. Vsakomur se mora zagotoviti zaslužek z javnimi deli, uvesti se mora 40 urno delo na teden brez znižanja plač, nepravične Lavalove nujne odredbe naj se ukinejo in obnove materjalne pravice bivših francoskih bojevnikov in vojnih invalidov.

Potemkin nastopi bolezenski dopust

Pariz, 15. maja. w. Ruski poslanik Potemkin, ki je imel včeraj razgovor s francoskim zunanjim ministrom Flandinom o položaju, ki je nastal po dogodkih v Ženevi, je posetil danes dopoldne ministrskega predsednika Sarrauta. Listi pravijo, da je šlo samo za vljudnostni obisk, ker namerava Potemkin oditi na daljši bolezenski dopust.

Hitler skrajno rezerviran

Na sestanku z angleškim poslanikom ni hotel dati nikakega odgovora o stališču Nemčije do mednarodnih političnih dogodkov

London, 15. maja. d. Včeraj se je vršil sestanek Hitlerja, Neuratha in angleškega poslanika Phippsa. Za sestanek je prosil angleški poslanik že ob priliki, ko je zunanjemu ministru izročil noto z znanimi vprašanji o Hitlerjevih mirovnih načrtih. Razgovor je bil splošnega provizornega značaja. Nemška vlada podrobno proučuje angleška vprašanja. »Times« poročajo, da se je Hitler v glavnem postavil na naslednje stališče:

Razvoj mednarodnih političnih dogodkov še ni tako jasen, da bi nemška vlada o svojih akcijah glede na Društvo narodov in druga važna vprašanja, kakor je vprašanje letalskega pakta, lahko podala obvezne izjave. Zapadnoevropski letalski pakt je vsekakor potreben. Zanj se evropska diplomacija tudi najbolj poteguje. Omejitev letalskih oboroženih sil pa je drugo vprašanje, ki se mora rešiti že zaradi napetosti med Italijo in Veliko Britanijo. V enakem odnosu je Nemčija napram načrtom o nenapadalnih paktih, ki naj bi tvorili v skupnem sistemu osnovo kolektivne varnosti.

O bodočnosti Društva narodov se je Hitler izrazil zelo skeptično. Društvo narodov bi moralo spremeniti svoje statute. Sankcijski sistem bi bilo treba odpraviti. Velikega pomena so trgovinski odnošaji Nemčije z vsemi državami, zlasti pa z državami v jugovzhodni Evropi. O tem vprašanju je Hitler s Phippsom obširneje govoril. Končno je izjavil, da Nemčija ni pripravljena priključiti se sistemu, ki bi slonel na sistemu gospodarskih ali drugih sankcij.

Po informacijah drugih listov Phipps niti začasno ni mogel dobiti nikakega pozitivnega odgovora na angleška vprašanja. Hitler sploh ni hotel dati nikake jasne izjave glede enega ali drugega vprašanja. V splošnem je naglasil, da so angleška vprašanja takega značaja, da jih mora nemška vlada zelo podrobno proučiti, zaradi česar ni pričakovati, da bo kmalu odgovorila. Nemški kancelar je bil rezerviran tudi glede vprašanja, ali je mogoče ohraniti teritorialni status quo v Evropi. O rusko-nemških odnošajih se je izrazil zelo nepovoljno.

Maršal d'Esperey na Oplencu

Včeraj se je veliki francoski vojskovodja poklonil manom Aleksandra Uedinitelja, Petra Velikega in Vožda Karadjordja

Oplenac, 15. maja. AA. Danes ob 12. je prispel maršal Franchet d'Esperey s svojim spremstvom na Oplenac. Pred cerkvijo je stala častna četa, navzoči pa so bili vojni minister general Marić, njegov pomočnik general Petrović, poveljnik šumadijske divizije general Stojanović, načelnik glavnega generalnega štaba general Aračić, general Predić, ki mu je bil dodeljen na službo, upravnik dvora polkovnik Leko in francoski poslanik na našem dvoru.

Ko se je maršalov avtomobil ustavil pred cerkvijo, so maršala prvi pozdravili odlikovanci Karadjordjeve zvezde. Maršal se je živo interesiral za vsakogar posebej, kje je bil med vojno in je o razgovoru z odlikovanci Karadjordjeve zvezde ponosno izjavil, da ima tudi on to visoko srbsko odlikovanje.

Nato je maršal odšel v kripto, kjer je položil na grob pokojnega Viteškega kralja Uedinitelja palmovo vejico in ostal nekaj minut v molku. V cerkvi se je potem ustavil tudi pred grobovoma kralja Petra Velikega in vožda Karadjordja. Zanimal se je za podrobnosti o Karadjordjevih zastavah in o Karadjordjevi vstaji, ter si je ogledal vse freske v cerkvi. Vpisal se je tudi v knjigo.

Ko je odhajal iz cerkve, je pozdravil majorja Vojislava Lukića, poveljnika častne čete, se mu zahvalil in mu izrekel svoje zadovoljstvo. Spominjajoč se solunske fronte, je dejal, da ga je pri prihodu na solunsko fronto sprejela konjeniška brigada. Še zmerom mu je v živem spominu trenutek, ko je opazoval našo dično vojsko, ki je pri reviji konjenice z neverjetno hitrostjo odložila strojnice in začela streljati z njimi.

Po odhodu iz cerkve sta maršalu dve deklici v šumadinski narodni noši izročili dva šopka cvetlic. Ena ga je pozdravila maršala v imenu šumadinskih deklet, druga pa v imenu društva kneginje Zorke. Nato si je maršal ogledal kraljevo posestvo, potem je pa odšel v dom sv. Jurija na Oplencu, kjer mu je vojni minister priredil kosilo. Ob 17. se je maršal vrnil v Beograd.

Anglija in Društvo narodov

Zanimiv govor Baldwina — V jeseni bo načeto vprašanje reforme Društva narodov v cilju okrepitve kolektivne varnosti

London, 15. maja. d. Na včerajšnjem zborovanju konservativne ženske zveze, ki je vključena v konservativno stranko, je imel angleški ministrski predsednik Baldwin, ki je postal zadnje dni predmet ostrih napadov angleških listov in političnih krogov, ki so razočarani zaradi angleškega neuspeha pri likvidaciji italijansko-abesinskega spora, velik govor, v katerem je angleški javnosti z izredno odkritostjo natočil čistega vina. Obširno je govoril o angleški politiki napram Društvu narodov, ki ima le namen, da očuva mednarodno sodelovanje, da se utrdita mir in varnost, ko se bo skupščina Društva narodov jeseni spet sestala, se bo moral baviti z važnimi reformnimi vprašanji, ki se morajo urediti že zaradi nadaljnjega obstoja ženevske ustanove. Društvo narodov je treba reformirati v tem smislu, da se bodo v njem včlanile prav vse države na svetu. Lahko je onim, ki pravijo, da bi bila morala Anglija sama odločno nastopiti v abesinsko-italijanskem sporu. Toda kaj takega po načelih Društva narodov ni mogoče. Kljub temu je Anglija mnogo več storila kakor pa marsikatera članica Društva narodov. Glavna skrb, ki jo je vodila pri tem, je bila varnost Anglije in njenega imperija. Na drugem mestu je bila skrb za Evropo in za mir na svetu. Predvsem pa je bilo treba ojačiti angleški obrambni sistem. Nam bi ne bila koristila nikakršna neposredna akcija, če po svojih efektivnih silah ne bi bili sposobni odločno nastopiti. Vojaške sankcije spadajo v okvir kolektivne varnosti. Bili smo pripravljeni, da jih izvajamo, če bi bile za to tudi ostale članice Društva narodov. Tega pa doslej ni bilo mogoče doseči. Vprašanje je, ali so vse evropske države pripravljene sodelovati v kakršnikoli akciji, ki bi jo diktirala evropska kolektivna varnost. Tej varnosti ne more služiti samo angleško vojno brodovje, marveč morajo skrbeti zanjo z vsemi svojimi silami vse članice DN. Glede na to pa je z našega vidika treba obsoditi nesmiselno politiko, ki stremi po izolaciji Anglije. Anglija je pripravljena sodelovati v sistemu kolektivne varnosti, kolikor po svojih močeh, po svojih sredstvih in po svojih obveznostih sploh more, kajti od miru v Evropi in v svetu je odvisno tudi blagostanje angleškega naroda.

Guatemala izstopila iz Društva narodov

Ženeva, 15. maja. k. Generalno tajništvo Društva narodov je prejelo noto Guatemale, v kateri sporoča, da izstopa iz Društva narodov. Nota je bila davi objavljena in je napravila v vseh ženevskih političnih krogih globok vtis. Čeprav gre za majhno državo, je vendar izstop Guatemale iz Društva narodov znamenje krize ženevske mednarodne institucije. V Ameriki se je v zadnjem času zelo ojačil pokret v smislu Monroejeve doktrine: Amerika Američanom. V južno-ameriških državah je zelo živahna propaganda za ustanovitev posebnega ameriškega društva narodov.

London, 15. maja. AA. Rimski dopisnik »Daily Telegrapha« poroča, da Mussolini ni naklonjen misli, da naj Italija zapusti DN; pač pa bi bil k temu prisiljen, če bi se poostrile sankcije. V Rimu menijo, da bo nova francoska vlada v 6 tednih priznala izvršeno dejstvo v Abesiniji in potegnila za seboj tudi angleško vlado.

Rim je samozavesten

Kdor se bo protivil aneksiji Abesinije, mora računati z liktorsko sekiro

Rim, 15. maja. o. O uzakonitvi zakonskega načrta glede aneksije Abesinije in proglasitve italijanskega kralja za abesinskega cesarja poročajo še naslednje podrobnosti:

Poročevalec parlamentarnega odbora poslanec Del Croix je v svojem poročilu naglasil, da je parlament le formalno uzakonil zakonski načrt, ker sta aneksija Abesinije in proglasitev kralja za etiopskega cesarja postala gotovo dejstvo že pred dnevi, ko je italijanski narod s svojo prisego potrdil, da od tega dovršenega dejstva nikoli ne bo odstopil. Italija bo odločno branila svoj imperij in vsi poskusi, da se na mednarodnem terenu to italijansko dovršeno dejstvo zanika ali spremeni, bodo uničeni z liktorsko sekiro. Italija čaka in mirno dela, ker je Evropi Rim bolj potreben kakor Evropa Rimu.

»Giornale d'Italia«, ki obširno poroča o govoru poslanca Del Croixa, pravi, da morajo sedaj na te ugotovitve odgovoriti Društvo narodov in posamezne države. Če ne bodo sprejeli italijanskega stališča, morajo računati s tem, da bo Italija proti vsaki njihovi akciji reagirala z vso odločnostjo.

Poostritev ali ukinitev sankcij proti Italiji?

London, 15. maja AA. Ženevski poročevalec »Manchester Guardiana« poroča, da so govor, ki ga je imel norveški zunanji minister dr. Kocht v torek zvečer po radiu, pozdravile skoro vse delegacije. Dr. Kocht je izjavil med drugim, da se mora Društvo narodov odločiti za poostritev sankcij ali pa za njihovo ukinitev in pristavil, da nadaljevanje polovičnih ukrepov, kakor so jih doslej izvajali, ne bo moglo roditi nobenega pozitivnega sadu. Z okrepitvijo teh polovičnih ukrepov je mislil na zaporo Sueškega prekopa. Če Velike Britanija ta predlog sprejme, ga bodo podpirale, kakor mislijo v Ženevi, tudi Francija, Sovjetska Rusija, Mala antanta in Balkanska zveza, dalje Švedska, Danska in Finska. Gotovo je, da se je Eden tekom svojih včerajšnjih razgovorov o bodočem stališču Društva narodov sporazumel z mnogimi delegacijami. Če Velika Britanija ne bo stavila predloga o okrepitvi sedanjih polovičnih sankcij proti Italiji, se bo najbrže zgodilo, da bodo sankcije sploh razveljavljene.

Sankcije v številkah

London, 15. maja. AA. Po angleških statističnih podatkih je angleški izvoz v Italijo v prvem tromesečju 1936 znašal po vrednosti 26.000 šterlingov, dočim je v prvem tromesečju 1935 znašal okoli 3 milijone funtov. Premoga je bilo v prvem tromesečju iz Anglije prodano v Italijo za 23.000 funtov šterlingov, dočim je v istem času leta 1933 izvoz premoga v Italijo znašal 1,128.000 šterlingov.

Švedska poostrila sankcije

Stockholm, 15. maja. o. Švedska vlada je z dekretom podaljšala prepoved izdajanja kreditov Italiji do 1. marca 1937. leta. Odredba je izzvala v finančnih krogih veliko nezadovoljstvo, ki je prišlo do izraza tudi v švedskih listih. Tako pravi »Afton-Bladed«, da je nova odredba še mnogo strožja, kakor je bila dosedanja in vprašujejo vlado, ali morda misli, da bo italijanska vojska spričo tega švedskega dekreta zapustila Abesinijo.

Sredozemski pakt

London, 15. maja. o. »Dailv Telegraph« poroča, da so se v Ženevi za časa zasedanja sveta Društva narodov vodila intenzivna pogajanja o sredozemskem paktu. Iniciativo za razgovore so dali delegati Jugoslavije, Grčije in Turčije. List opozarja, da bi Francija in Anglija za enkrat ne mogli pristati na sklenitev takega pakta.

Napredovanje

Beograd, 15. maja. AA. V višjo skupino je napredoval šef državne bolnišnice za ženske bolezni v Ljubljani dr. Alojzij Zalokar.

„Poraz" in „zmaga" na univerzi

Iz vrst nacionalnih akademikov na ljubljanski univerzi nam pišejo:

Dva obširna članka je že posvetil »Slovenec« občnemu zboru »Akcije za izpopolnitev univerze« pod naslovom »Razburjenje zaradi omladine«, drugega par dni kasneje pod naslovom »Zamisliti se je treba«. Posebno pozornost obrača volilnemu rezultatu, iz katerega izvaja »objektivne« zaključke o idejne pregrupaciji visokošolske omladine, ki je po njegovi sodbi dvignila klerikalce z drugega na prvo mesto, komuniste z zadnjega na drugo, a »nekdaj tolko mogočne nacionaliste«, ki se »jih je moralo na univerzi vse bati«, potisnila s prvega na zadnje mesto. Ker »pravijo, da mladina kaže pot k bodočnosti«, vidi »Slovenec« v tem dejstvu »jasni razvoj našega naroda«. Sebi prorokuje močno življenje, jugoslovenskim nacionalistom pa počasno hiranje, ker nimajo več svežega, mladega dotoka. Dalje ugotavlja »Slovenec«, da z neizprosno nujnostjo odhaja z zgodovinske pozornice »dosedanji glavni protivnik klerikalizma, katerega dedščino prevzema marksizem, ki je samo dosledno izpeljani vrh liberalizma«.

Naj nam bo le mimogrede dovoljeno vprašati, čigava žrtev je postal krščansko-socialni akademski klub »Borba« in pred kakšno opasnostjo je bilo treba reševati katoliški akademski klub »Danico« tik pred štiridesetletnico? Torej je po »Slovenčevem« mišljenju že upravičena parola »Rim — Moskva«? poleg nega pa »Slovenec« priznava, da je vzrok »poraza« nacionalne mladine v njeni doslednosti. Ta namreč ni dopustila, da bi se po vzorcu klerikalcev vezala z marksisti v »skupni fronti« . . .

Tako obravnava »Slovenec« v okviru splošnih političnih prilik trenutni uspeh svoje mladine na naši univerzi kot znamenje naše bodoče usode. Njegovo ponašanje ni nič drugega ko jasen dokaz, kako željna je po tolikih porazih bila klerikalna go- [illegible] še tako malega, če treba le navideznega uspeha svoje mladine. Mi ji na teh premisah ustvarjenih iluzij ne zavidamo. »Slovenec« pa ne mara vedeti, da nacionalna mladina ne smatra občnega zbora Akcije za izpopolnitev univerze za politično torišče, ker vidi v njej institucijo, katere manifesti bi morali nositi značaj načelne solidarnosti. Tu je razlog, da nacionalna mladina ni nikdar in tudi ne bo občnih zborov Akcije uporabljala za politizacijo in zato tudi na nje ne mobilizira vseh svojih pristašev, marveč prepušča vsakemu posamezniku, da se volitev udeleži ali tudi ne. Pač pa je ona dajala Akciji vedno na razpolago mnogo svojih tihih in uspešnih delavcev. Če so »Slovenčeve« trditve zmotne, niso resnične, če pa so hotene, so lažne.

O zadnjega občnega zbora Akcije spremljajo nacionalni akademiki njeno delo s skepso, kajti razumeti ne morejo, kako je mogoče naenkrat tolikšno »navdušenje« za akademske stanovske zahteve, ki se končavajo s klerikalno - komunističnimi fizičnimi razračunavanji. Ker pa je »Slovenec« že zreduciral nacionalno mladino na osnovi zadnjega odbora akcije na 118, nas zanima, kako tolmači dejstvo, da je pred par meseci na pravni fakulteti nacionalni kandidat dobil 108 (reci: stoosem) glasov. Raztolmači naj nam, kako to, da tudi filozofsko in medicinsko fakulteto vodita nacionalna akademika? Kako je to, da članstvo nacionalnih kulturnih klubov daleč presega 118 disciplineranih članov? Kaj pa je z ostalimi skoro 1000 akademiki, ki se občnega zbora akcije niso udeležili in je bilo navzočih le 700 slušateljev. Seveda se mora pri tem upoštevati, da je klerikalna mladina spravila na noge vse, kar je v in izven njenih »vojašnic«.

Če pa misli »Slovenec«, da je klerikalna mladina številčno narasla, [illegible] gospodarje [illegible] v [illegible] politično [illegible] potem mu na tem prirastku samo še — čestitamo.

Naš izvoz v Španijo se bo podvojil

V pravkar sklenjeni trgovinski pogodbi nam je Španija priznala kontingente v vrednosti 100 milijonov Din

Beograd, 15. maja. Danes je v imenu naše trgovinske delegacije v Madridu dr. S. Obradovič sporočil ministru za trgovino in industrijo dr. Milanu Vrlaniču, da so pogajanja za novo trgovinsko pogodbo s Španijo končana in da bo pogodba še v teku današnjega dne podpisana.

Kakor je naši javnosti znano je bil namen teh pogajanj, zboljšati plačilni promet in doseči večje kontingente za les, za kmetijske pridelke in živino. Nova pogodba prinaša v obeh ozirih zadovoljive sadove. Glede plačilnega prometa so se dogovorili, da se bo vršil od 1. junija t. l. do 1. junija prihodnjega leta na podlagi plačila 20 odstotkov v prostih devizah, 80 odst. s kompenzacijami (blokiranimi pezetami). Glede lesnih kontingentov nam je Španija za letošnje leto dovolila 62.000 kub. metrov, za prihodnje leto pa 70.000. Prav tako ni izključeno, da bomo mogli izvoziti kakih 30.000 kub. metrov nekontingentiranega mehkega lesa. Poleg lesa smo dobili kontingente za jajca, in sicer za to leto 200 vagonov, za prihodnje leto pa 250 vagonov. Vrednost blaga, ki ga bomo lahko izvozili v Španijo na podlagi teh ugodnosti znaša okrog 100 milijonov Din torej dvakrat več kakor lansko leto, kajti lani je ves naš izvoz v Španijo znašal le 50.9 milijonov Din. Naša država pa daje Španiji kontingente za uvoz bombažnega prediva, riža, pomaranč, limon itd. Popustili smo le glede plačilnega prometa, kajti odslej bomo dobivali v prostih devizah le 20 odst. nasproti dosedanjim 50 odstotkom. Ker pa imamo sedaj več možnosti za uvoz španskega blaga v okviru kompenzacij, ne bodo zaradi tega nastale težkoče v plačilnem prometu.

Lokomotiva v vodi

Železniške neprilike v Bosni zaradi hudih neviht — Prekinjen promet na progi Brod-Sarajevo

Sarajevo, 15. maja. o. V pretekli noči je divjala nad srednjo in severovzhodno Bosno strašna nevihta. V mnogih krajih so se utrgali oblaki. Zaradi tega so davi hudo narastli potoki in reke, kar je povzročilo tudi več železniških in drugih prometnih nesreč.

Prva večja nesreča se je zgodila v bližini Maglaja. Med postajama Maglaj in Riječica je železniška proga Brod - Sarajevo speljana preko potoka Brusnice. Železniški most je lesen. Ko je davi na most privozil tovorni vlak, so se udali oporniki mostu, ki jih je voda izpodjedla. Most se je zrušil pod težo lokomotive, ki se je z mostom vred pogreznila v vodo. Pol ure prej je srečno prevozil preko mostu potniški vlak. Na stroju tovornega vlaka je bil poleg strojevodje in kurjača tudi nadzornik proge Numan Jarebica, ki je prav zaradi nevihte pregledoval progo. Ko se je most udal in se je stroj nagnil na stran, sta strojevodja in kurjač zaradi velikega sunka odletela na drugo stran potoka, Jarebico pa je stroj potegnil s seboj v potok in ga pokopal pod seboj.

Tovorni promet bo zaradi nesreče na progi Brod - Sarajevo za par dni prekinjen. Osebni promet se bo vršil s prestopanjem potnikov. Vsi vlaki imajo velike zamude.

Manjša železniška nesreča se je sinoči pripetila tudi med postajama Lačvo in Modrinjo. Silni naliv je sprožil plaz zemlje in kamenja, ki se je zrušil nad progo. Ko je kmalu nato pribrzel potniški vlak, se je zaril v plaz. K sreči je le stroj skočil s tira in ni bilo druge nesreče. Promet je bil prekinjen za več ur, dokler niso proge očistili.

Glavna skupščina Jugoslov. novinarskega udruženja

Beograd, 15. maja. AA. skupščina Jugoslovanskega novinarskega udruženja se bo po sklepu centralne uprave z dne 26. aprila t. l. vršila dne 24. maja t. l. v Zagrebu, in sicer v prostorih Novinarskega doma ob 11. dopoldne. Dnevni red je naslednji: **Dopoldne:** 1) otvoritev skupščine in pozdravni govor predsednika Slavka Jutriše, 2) referat o 25-letnici hrvatskega novinarskega društva; govori N. Smolčić, 3) referat o stoletnici hrvatskega tiska; govori dr. Ivo Hergešić, 4) referat o socialnem položaju novinarjev; govori Vlada Milenković. **Popoldne:** 1) volitve verifikacijskega odbora ter odbora za prošnje in pritožbe. 2) poročilo tajnika, blagajnika in nadzornega odbora, 3) razrešnica osrednji upravi za leto 1935/36, 4) pravilnik o zbiranju finančnih sredstev, 5) poročilo odbora za prošnje in pritožbe, 6) volitve predsednika JNU, 7) slučajnosti.

Francoski pisatelj pri knezu namestniku

Beograd, 15. maja. AA. Nj. Vis. knez namestnik je sprejel v avdienci francoskega književnika Charlesa Oulmonta. Po končani avdienci je bil pisatelj pridržan pri kosilu.

Iz ministrstva pravde

Beograd, 15. maja. AA. Pravosodno ministrstvo sporoča, da so vsa uradniška mesta v njegovem resoru zasedena in da nekaj časa ne bo sprejemalo prošenj za nove postavitve. Prav tako naznanja, da so izčrpani vsi krediti za napredovanje nižjega osebja.

Amnestija v Bolgariji

Sofija, 15. maja. AA. Kralj Boris je danes na svoj god pomilostil na smrt na vešalih obsojena bivšega notranjega ministra polkovnika Kruma Koleva in polkovnika Radoslava Kalenderova ,ki sta bila obsojena od vojaškega sodišča zaradi poskušenega prevrata lani, ko sta hotela strmoglaviti vlado Andreja Toševa. Pomiloščena sta na dosmrtno ječo. Pomiloščenih je bilo še 52 oseb, ki so jih zaradi raznih deliktov obsodila vojaška in civilna sodišča na ječo.

V Španiji zopet alarmno stanje

Madrid, 15. maja. o. Vlada je snoči sklenila znova proglasiti alarmno stanje po vsej državi. Ministrski predsednik je danes v parlamentu izjavil, da je bila ta odredba potrebna zaradi neodgovornega delovanja ekstremnih elementov.

Davčna stavka Arabcev v Palestini

Jeruzalem, 15. maja. w. Voditelji arabskega življa v Palestini so pozvali narod, da naj preneha plačevati davke, ker so bile nacionalne zahteve Arabcev zavrnjene. Poziv pravi, da tam, kjer ni ljudskega zastopstva, ne smejo obstojati tudi davčne obveznosti. Voditelji pričakujejo, da bo arabski narod točno izvedel davčno stavko.

Beležke

Občina pod sekvestrom

Zagrebški listi poročajo, da je bil na zahtevo banske uprave savske banovine postavljen sekvester za gospodarsko poslovanje mestne občine Križevci. Mestna občina ima svojo lastno davčno upravo, ki je pobirala tudi davščine za banovino. Pobranih davščin ni sproti oddajala banovini, tako da so narasli zaostanki na okrog 300.000 Din. Zaradi tega je bil sedaj imenovan sekvester, ki bo posloval tako dolgo, dokler ti zaostanki ne bodo plačani.

Mačkovci in zrinjsko-frankopanske proslave

»Seljačka sloga«, glasilo istoimenske kulturno-gospodarske organizacije, pristašev dr. Mačka, je objavila v zadnji številki tole opozorilo:

»Seljačka sloga« ne bo slavila obletnice Zrinjskega in Frankopana, ki je tudi bratje Radiči niso slavili. Ante Radić je celo pisal proti takim proslavam. Zrinjski so bili plemiči, kmetje pa slavijo svoje velikane.

Občinska trošarina na knjige

»Politika« poroča, da je v mestu Derventi v Bosni vpeljana občinska trošarina na uvoz knjig. Baje je hotela občina vpeljati celo trošarino na časopise, ki prihajajo v mesto in se v mestu prodajajo. Ta ideja je, kakor pravi »Politika«, občino sicer proslavila v širnem svetu, tako da je o njej pisal celo neki veliki angleški list, vendar pa je propadla, ker ni pri odločilnih činiteljih naletela na dovoljno »razumevanje«. Prodrla pa je občina s svojo zahtevo, da se uvede trošarina na knjige, ki se uvažajo v mesto.

Trije politični shodi v Splitu

V nedeljo dopoldne bodo v Splitu istočasno trije politični shodi. Rudolf Herceg, vodja kmečke mladine HSS, bo predaval o glavnih načelih kmetskega pokreta. V kinu Eden bo konferenca, pribičevčevskega krila hrvatske izvenparlamentarne opozicije, v tretji dvorani pa banovinska konferenca JRZ, na kateri se bo konstituiral strankin banovinski odbor.

Švicarski list o sankcijah

Bernski dnevnik »Der Bund« razpravlja o sankcijah in prihaja do zaključka, da so si bili angleški in francoski državniki že od vsega početka na jasnem, da sankcije proti Italiji ne bodo dosegle svojega namena. Izkazalo se je res, da sklenjeni gospodarski ukrepi niso prav nič zmanjšali italijanskega elana in niso v nobenem pogledu ovirali Italije v njeni abesinski akciji. Sankcije so bile opasne za države, ki so jih izvajale, in bi se bile zaradi tega prav lahko prihranile.

Ta-Ta v Zagrebu

Zagreb, 15. maja. o. Znano trgovsko podjetje Ta-Ta, proti kateremu so vodili zagrebški trgovci in obrtniki v zadnjem času ogorčeno kampanjo, bo vendarle v kratkem tudi v Zagrebu otvorilo svoje lokale. Spočetka so nameravali zgraditi svojo posebno petnadstropno palačo. Ti načrti so bili opuščeni in so sedaj vzeli v najem lokale dosedanje veletrgovine Milinov.

Šahovski turnir v Moskvi

Moskva, 15. maja. g. V veliki dvorani palače sovjetskih strokovnih organizacij se je pričel včeraj mednarodni šahovski turnir, na katerem sodeluje 5 inozemcev: bivša svetovna prvaka dr. Lasker in Capablanca ter velemojstri Flohr, Lilienthal in Eliskases, sovjetske šahiste pa zastopajo Botvinik, Rjumin, Rogozin, Loewenfisch in Kan. Je to eden najznamenitejših turnirjev, ker si stoje nasproti najmočnejši mednarodni in sovjetski šampioni.

V I. kolu so igrali Capablanca - Kan, Lilienthal - Loewenfisch, Lasker - Botvinik, Flohr - Rjumin in Eliskases - Rogozin. Kako huda bo borba, je pokazalo že prvo kolo. Vse partije so se namreč končale remis.

Tekmovanje za Davisov pokal

Zagreb 15. maja. o. Danes se je na igrišču ATK na Šalati pričelo teniško tekmovanje za Davisov pokal med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Danes sta se odigrali dve single partiji. Jugosloven Punčec je porazil Čehoslovaka Sibo s 6:1, 6:2 2:6, 6:0. Čehoslovak Hecht pa je nadvladal Jugoslovena Palado s 8:6, 6:1, 2:6, 6:2.

Stanje po prvem dnevu je torej 1:1.

Dunaj, 15. maja. g. V tekmovanju za Davisov pokal je danes Poljak Hebda porazil Avstrijca Metaxo s 6:4, 7:5 6:4. Avstrijec Bawarovski pa Poljaka Tloczynskega s 6:4, 6:3, 6:4. Stanje po prvem dnevu je torej 1:1.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Deloma oblačno, deloma vedro. V ostalem stalno in zmerno toplo.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Močno oblačno, od časa do časa solnčno, najvišja temperatura izpod 20 stopinj.

Tri moške in tri ženske gimnazije

potrebuje Ljubljana v bodočnosti — Obupno stanje srednjih šol

Ljubljana, 15. maja

Ob živahni udeležbi staršev in šolnikov se je snoči vršilo v dvorani Mestnega doma zborovanje, ki ga je sklicala Zveza društev »Šola in dom«, da ob odločilni uri opozori poklicane činitelje na katastrofalno stanje našega srednješolstva. Zborovanje je vodil predsednik zveze dr. Lončar, o posameznih poglavjih našega srednješolskega vprašanja pa so poročali bivši prosvetni inšpektor dr. Cepuder, zastopnici ženstva Držajeva in Vahnova ter zastopnik staršev gojenk mestne ženske realne gimnazije, katere usoda je dandanes v ospredju vsega javnega zanimanja, stavbenik Bricelj. Zborovanje, ki sta mu prisostvovala tudi zastopnik banske uprave inspektor Dolenc in zastopnik mestne občine mestni svetnik Wester, je na koncu med živahnim odobravanjem sprejelo resolucijo, ki v nazornih obrisih podaja stanje ljubljanskih srednjih šol.

Mestni svet ljubljanski je leta 1935. sklenil, da postopno opusti mestno žensko realno gimnazijo, ker občina ne zmore več stroškov. Na osnovi tega sklepa je bil v tekočem šolskem letu na zavodu odpravljen I. razred. Učenke, ki so se nameravale vpisati vanj, so morale prestopiti na II. državno realno gimnazijo, ki ima letos v 38 razredih 1.709 učencev in učenk in 8 oddelkov I. razreda. Poslopje nima dovolj prostorov, da bi lahko sprejelo toliko učencev, in zato je prosvetna uprava začasno dala na bivšem ženskem učiteljišču v uporabo 4 učne sobe, v katerih je nastanjenih 8 razredov. Povprečno pride na II. državni realni gimnaziji po 45 učencev na vsak razred, v nižjih razredih pa tudi čez 50. Jasno je, da je v takih razredih in pri takih razmerah pouk povsem nemogoč. To je v proračunski debati priznal tudi prosvetni minister sam. Zato starši zahtevajo, da se brez odlašanja izdela načrt za rešitev celotnega vprašanja srednje šole v Ljubljani na osnovi tehle načel:

Sedanje kulturne in socialne potrebe našega naroda silijo starše, da pošiljajo mladino na srednje šole. Prosvetna uprava mora misliti na bodočnost, v kateri je pričakovati še težjih gospodarskih razmer in s tem v zvezi še zvišanega števila učencev. Zato bi bila vsaka nepopolna rešitev povod še težjim neprilikam. Danes imajo ljubljanske srednje šole naslednje število učencev: I. realna 971, II. 1.709, III. 1021, mestna ženska pa 705 učenk, skupaj 4.406, od katerih je približno 2.400 učencev in 2.000 učenk. Primerno število učencev za popolno srednjo šolo je 500 do 600 in zakon o srednjih šolah je prvotno določil število 800 do 850 učencev za en zavod kot najvišje, ki se sme dopustiti. Vsaka trajna rešitev mora upoštevati normalne razmere in zato potrebujemo v Ljubljani tri popolne moške realne gimnazije, ker sta I. in III. že danes prenapolnjeni, II. realna, ki ima pretežno število učenk in ki naj se izpremeni v popolno žensko srednjo šolo, pa ima tudi še 400 učencev. Za približno 2.400 učencev bi bile tudi tri popolne srednje šole premalo, ker bi že danes imele povprečno po 800 učencev. Zato je nujno, da se pripravi vse za ustanovitev IV. moške realne gimnazije za vzhodni del mesta.

V prihodnjem šolskem letu bi bila možna tale rešitev: I. realna gimnazija se izpremeni v I. moško realno gimnazijo, III. pa se izpremeni v II. moško in se preseli v novo poslopje za Bežigradom. Hkratu naj se ustanovi III. popolna moška realna gimnazija, katere prvi 4 razredi se takoj odpro, postoporna vsako leto pa še višji razredi, ter se sprejmejo vanjo tudi dečki z II. državne. Zavod naj se naseli začasno v Waldherrjevi hiši v Beethovnovi ulici, kjer je zdaj meščanska, ki naj se preseli v novo bežigrajsko ljudsko šolo. Za približno 2.000 učenk, ki so danes na II. državni in mestni ženski realni gimnaziji, potrebujemo prav tako 3 popolne državne gimnazije, ki bi že danes imele skoraj po 700 učenk, kar je že prav visoko število. Za prihodnje šolsko leto naj se sedanja II. državna izpremeni v I. državno žensko realno gimnazijo le učencem V. do VIII. razreda se dovoli, da dovrše študij na zavodu. Takoj naj se podržavi cela mestna ženska realna gimnazija ter se izpremeni v II. državno žensko realno gimnazijo, na kateri se odpreta letos tudi I. in II. razred in sprejme še del učenk iz višjih razredov sedanje II. državne, da se ta razbremeni. Ustanovi naj se tudi popolna III. državna realna gimnazija in naj se že s prihodnjim šolskim letom odpre I. — IV. razred ter prevzame del učenk s sedanje II. državne. Začasno naj se namestijo ti razredi v novem gimnazijskem poslopju za Bežigradom.

Žensko učiteljišče je izmed najstarejših srednjih šol v Ljubljani in se bo moralo v najkrajšem času spet v polnem obsegu odpreti ženski mladini. Začasna brezposelnost v učiteljskem poklicu je bolj izraz gospodarske krize in upravnih neprilik kakor prenapolnjenosti v učiteljskem stanu. V Sloveniji potrebujemo letno v rednih razmerah 120 do 130 učiteljev, ki naj bi jih dajala 4 popolna učiteljišča. Zdaj je približno 160 učiteljev in učiteljic, ki imajo preko 35 let službe in mnogo razredov, ki imajo po 70 do 100 učencev in ki bi se morali takoj deliti. Če se prvi upokoje in odpre zadostno število razredov, bo kmalu konec brezposelnosti v učiteljskem poklicu. Žensko učiteljišče mora ostati neokrnjeno. Z njim je bila ustanovljena tudi ženska vadnica, ki vrši nalogo javne ljudske šole, in zato ni primerno, da bi se odpravila ali premeščala v druge prostore.

Pri podržavljenju mestne ženske realne gimnazije je treba profesorjem in učiteljem, ki so zdaj v mestni službi, varovati vse pridobljene pravice.

V razpravi, ki je zaključila zborovanje, je inspektor Wester kot županov zastopnik skušal zagovarjati postopanje mestne občine, ki je zaradi varčnosti pričela demontirati mestno žensko realno gimnazijo. Mnogo ogorčenih protestov je v njegovem govoru vzbudila navedba, da je Ljubljana edino mesto v Jugoslaviji, ki privošči luksuz lastne srednje šole. Na vprašanje neke zborovalke, kaj bo z licejem, če se vendarle ne podržavi, je inspektor Wester izjavil, da bo prihodnje leto ukinjen pač tudi II. razred mestne ženske realne gimnazije, ker po ukinitvi I. razreda ne bo imel naraščaja. Med splošnimi protesti so se čuli medklici, naj bi II. razred liceja prevzel vsaj učenke iz drugih prenapolnjenih šol. Govornik se je ponovno zavzemal za tezo, da bi morala banovina prevzeti za mestno gimnazijo materialne izdatke, država pa naj bi postopno prevzela učno osebje.

Ledeni patroni so se poslovili

Z nevihtami so strašili zlasti na Štajerskem

Ljubljana, 15. maja.

Ko se odpira v maju bujno zelenje prirode iz dneva v dan jačji sončni pripeki, planejo vsako leto p nam prve nevihte. Zemlja pridobiva na toploti, zrak se segreva. V toplih majskih dneh se na jasnem nebu naenkrat pojavijo na obzorju oblaki, ki naraščajo zmerom bolj, dokler se iz njih ne vlije prava poletna nevihta, z dežjem in točo. Na snujoča polja, sadonosnike in vinograde udarjajo ledena zrna zdaj tu, zdaj tam. Skrb lega v srca gospodarjev, doba nemirnega poletja že pošilja svoje prve zle goste in vse se s skrbjo vprašuje, v kakšni meri bo nebo naklonjeno letos mnogo obetajoči letini.

Trije ledeni svetci, ki so sredi maja, z mokro Zofko za nameček, zavzeli tako tradicionalno slavo znamilcev slabega vremena, so nas letos počastili z vsemi priveski svojega ozračja. Mnogo je bilo sonca in po vsej državi je prav te dni temperatura zabeležila pomladni višek. Posebno segrel se je notranji ravninski del Slavonije in Banata, kjer je toplota že dosegla poletno stopnjo, do 30 C, v Jaša Tomiću se je v sredo in četrtek dvignilo živo srebro celo na 31 stopinj. Žitna polja bodo vsetod naglo dozorela in obetajo bogato letino.

Zapadna polovica države ni bila tako topla. Zaradi neenakomerne porazdelitve toplote in vlage v naši soseski pa so v delu Gorenjske in v predalpskem znožju Štajerske vrgle močne nevihte dokaj ledenih kristalov in povzročile ponekod občutno škodo.

Zadnja dva dneva se je pri nas za nekaj stopinj shladilo in deževni današnji popoldan je s severovzhoda povzročil novo ohlajenje. V Ljubljani je popoldne živo srebro zdrknilo z včerajšnjih 22 stopinj na 16.

Takšne vremenske motnje sredi maja so vsakoletni pojav, ki nastopa prej ali kasneje. Po navadi prinašajo seboj mnogo večji vpadec toplote kot letos, ko so nas ledeni možje sicer počastili z nevihtami in točo, prihranili pa mlademu zelenju strupeni hlad.

Silno neurje v Konjicah

Konjice, 15. maja.

V ponedeljek popoldne okrog 14. se je nenadno pirpodila nad Slovenske Konjice huda nevihta. Napravila je silno škodo po poljih in vinogradih. Med dežjem je padala tudi toča. V Konjiški vasi, Špitaliču in Stranicah je napravila ogromno škodo. Z njiv je odnesla voda ne samo pridelek temveč tudi zemljo. Naenkrat je bil glavni trg v Konjicah pod vodo, ki je drla skozi veže v dvorišča. Jarek, ki teče po trgu, ni mogel požirati deročega hudournika in tako je nastala poplava. Pri g. Lauriču je podrla voda veliko škarpo ob Dravinji. Cesta pri Konjiški vasi je bila neprehodna. Z velikim naporom so delavci popravili cesto v toliko, da se je mogel v torek g. ban peljati v Žiče. Po vrtovih je vse zbito; kar ni napravil škode dež, je dopolnila toča.

Lani je v našem srezu uničil mraz nad polovico pridelka. letos je pa ta nevihta napravila mnogo škode po istih krajih v srezu. Narod, ki je že tako obubožan je skoro obupal. Pričakuje pa pomoči, ki mu je bila obljubljena od oblastva.

Domačija v ognju

Velenje, 15. maja.

Včeraj po 11. so se začeli zbirati za Kozjakom temni oblaki. Ni trajalo dolgo in nebo se je popolnoma stemnilo. Sledil je močan naliv, pomešan s točo. Nastalo je neurje z neprestanim grmenjen in bliskanjem, ki žal ni ostalo brez posledic. V Prelogu pri Velenju je domačija Ivana Bizjaka. Ko je bilo videti, da nevihta že ponehuje, so domači naenkrat zaslišali močan udar strele. Gospodinja je stopila na hišni prag in v svojo grozo opazila, da se močno kadi iz domačega gospodarskega poslopja. Vsi domači so bili takoj na mestu in so poskušali vse, da preprečijo požar Ker je bila streha krita s slamo, se je požar naglo širil. Kmalu so prihiteli gasilci z Rudnika, Družmirja, Šoštanja in Velenja. Omejili pa so se le na lokalizacijo požara. Poslopje je pogorelo do tal, a posestniku je škoda vsaj približno krita z zavarovalnino.

Po 12 letih najden denar

Turjak, 14. maja.

Te dni je poročal »Slovenski Narod« iz Višnje gore, da je neka ženska pred smrtjo povedala duhovniku, kako je pred več leti našla znatno vsoto denarja, s katerim si je potem kupila hišico, nekaj denarja pa je imela še shranjenega. Celotna zadeva je zdaj pojasnjena. Pred 12 leti je gnal posestnik Janez Ahlin iz Rožnika na sejem v Višnjo goro lepe vole. Prodal jih je za 8.000 Din. Po kupčiji so popivali v gostilni in je seveda plačeval Ahlin. Ko je bil že vinjen, je namesto v žep vtaknil denarnico nekam postrani in jo izgubil. Zaman je bilo vse iskanje, tudi orožniki so se trudili brezuspešno. Janezu Ahlinu je bilo tako hudo za denarjem, da je začel bolehati in je leto dni nato umrl od žalosti.

Čim se je zdaj razvedelo, da se je ona ženska pred smrtjo skesala zaradi najdenega denarja, ki si ga je bila po krivici prilastila, je bilo kmalu pojasnjeno, da je to bil Ahlinov denar. Seveda bo zdaj zapuščina pokojnice razdeljena med Ahlinove otroke in vdovo, kakor je bila želja pokojnega Ahlina, ki je pred smrtjo dejal: »Kadar bo prišlo na dan, kje je moj denar, si ga pošteno razdelite!« Po 12 letih bo denar prišel pravično v roke Ahlinovim svojcem, pokojni gospodar pa naj se v večnosti pobota z ženico, ki mu je prezgodaj pomagala v grob.

Samo radi svoje
Kvalitete
Merima Otroško milo
je naivec zahtevano u celi dezeli
MERIMA 1839

Zgodba o požiralcu žebljev in nožev

In kje je zlata ura? — Oproščen pred malim senatom

Ljubljana, 15. maja.

Natakarju Viktorju je bilo 22 let, ko je lepega avgustovega dne 1934. stopil pred tri stroge sodnike. Očitali so mu raznovrstne tatvine in mali senat je uvidel, da zasluži Viktor 13 mesecev strogega zapora, obenem pa da bo zanj in za javnost koristno, če po prestani kazni še nadalje ostane nedoločen čas v zaporih okrožnega sodišča, da ga ne bodo mamile skomine po tuji lastnini. Lepo in koristno, — toda tak pridržek v kaznilnici lahko traja celo do 10 let.

Viktor je kazen prestal, a je dan za dnem zaman čakal, kdaj mu bo spet dano pohiteti v zlato prostost. Kot pridržanec v kaznilnici je sicer vršil zahtevana dela, toda pri srcu mu je bilo neznansko hudo in je noč in dan tuhtal, kako bi se dokopal iz zaporov v svobodo. Gladovna stavka, jasno! Toda ne po običajni šegi, marveč čisto po Viktorjevem okusu in sposobnostih. Začel je požirati trde predmete, goltal žeblje, žepne nožiče, razno drobno železje, karkoli mu je pač prišlo v roko. Jedel je le malo, pa noče povedati, ali zaradi stavke ali zaradi posledic po povžitih železninih. Kmalu so ga morali spraviti na bolniški oddelek kaznilnice in posrečilo se je, da so mu žebije in manjše stvari še nekam z lahkoto spravili iz drobovja.

Toda Viktorjev okus se s tem ni zmanjšal, nasprotno! V bolniškem oddelku se je Viktor seznanil z notranjim padarjem Ferdinandom Permozerjem, ki je bil letos 1. maja obsojen zaradi mazaštva in odprave plodu na dve leti robije. Hitro sta se spoprijateljila, a posledica prijateljstva je bila, da je Permozerju nekega jutra izginila zlata zapestna ura. Vse so preiskali, po kotičkih vse preobrnili, ure pa nikjer, kakor da jo je ugrabil čarodej. Zadeva je postala nekoliko jasnejša, ko se je stanje Viktorju vidno poslabšalo in je nastala splošna sodba, da se je Viktor polastil ure, odtrgal zapestni ovoj, uro pa pogoltnil v prepričanju, da jo bo ob ugodni priliki lepo odpravil iz svoje notranje zakladnice. Njegovo zdravstveno stanje je naposled zahtevalo, da so da spravili v splošno bolnišnico zavoljo operacije in nadaljnjega zdravljenja. Mnogo ličnih predmetov so tam spravili na svetlo, le urice niso našli. Ali se je kje zagatila, ali pa ima Viktor posebne predalčke, ali pa je morda niti ni ukradel? Toda... Neko noč jo je Viktor popihal iz bolnišnice Dvema bolnikoma je bil vzel zimski jopič in čepico. Tako maskiran, skrivajoč arestantovsko uniformo pod jopičem, se je več dni potikal po ljubljanski okolici in je našel strehe in hrane pri prijateljih iz zaporov. Naposled so ga pa spet prijeli in zdaj je prišel Viktor znova pred sodnike. Ne, ni prišel, prinesli so ga štirje močni pazniki na bolniški nosilnici. Vso pot, koder so ga nesli pred mali senat, je vzbujal sočutje pri občinstvu. Sodnikom je Viktor priznal, da si je prisvojil jopič in čepico. Ni imel naklepa krasti, hotel si je le pomagati k begu. Mali senat je uvidel, da Viktor to pot res ni imel namena krasti in ga je oprostil. Državni tožilec pa je prijavil revizijo.

Kako poznajo naše kraje

Površnosti v knjigi o kopališčih in letoviščih

V začetku maja je izšla v Beogradu v redakciji in založbi znanega univerzitetnega profesorja dr Laze Nenadovića zanimiva knjiga »Banje, morska i klimatska mesta u Jugoslaviji«, ki v njej z res strokovnimi in znanstvenimi članki sodelujejo najodličnejši srbski znanstveniki, med katerimi naj omenimo gg. dr. M. Lukovića, dr. S. Miholića, inž. M. Nešića, dr. A. Leka, dr. P. Tutundžića, dr. D. Jovanovića, dr. A. Holsteja, dr. Ignjatovskog in dr. D. Konjevića. Znanstveni del knjige je za naš turizem dragocen, ker doslej še nismo imeli celotnega dela, ki bi nešteto malih, a važnih problemov obravnavalo z res znanstvenega stališča in dalo smeri, ki bodo po uresničenju našemu turizmu lahko v veliki meri koristile.

Kakor je znanstveni del knjige sestavljen z največjo resnobo in stvarnostjo, tako je drugi del, ki naj bi bil informativnega značaja, sestavljen s tako površnostjo, kakršne doslej še v nobeni podobni izdaji nismo bili vajeni. Od neštetih grobih napak, ki so v tekstu, posvečenem našim slovenskim klimatičnim krajem, omenjamo naslednje: Mrzlice (Mrzlica), Veliko Lašče (Velike Lašče), Begunjštica (Begunjščica), Marješke toplice (Šmarješke toplice), Lešce (Lesce), Zaplate (Zaplata), Ponica (Ponca), Slovenska Gorica (Slovenske gorice), Ratakovec (Ratitovec), Sodražice (Sodražica), (Kropa), Podbrežje (Pobrežje), Križje (Križe), Zalje (Žale), Podhorje (Podgorje), Radomje (Radomlje), Mojzova koča (Cojzova koča), Smihelj (Šmihel), Pod Možaljkom (Pod Možakljo), Jesenica in Jasenice (Jesenice), Zazip (Zasip), Bohinje (Bohinj), Črna preta (Črna prst), Polcela (Polzela), Gornjenjsko (Gorenjsko) Savina (Savinja), bela Krajina (Bela Krajina), Planica Ratežka (Rateška) itd. Mnogo teh napak bi v naših razmerah sicer mogli pripisati tiskarskemu škratu, vendar pa je to opravičilo za knjigo univ. profesorja g. Nenadovića neumestno, ker pri srbskih in hrvatskih krajevnih imenih ni nobenih napak.

Vrhunec površnosti ali bolje rečeno neznanja pa dosega knjiga pri določanju lege posameznih krajev. Postaje Dovje—Mojstrana, Planica in Kranjska gora leže v tej knjigi ob progi Ljubljana—Jesenice, mesto Črnomelj leži ob progi Zagreb—Zidani most, Slovenska Bistrica pa ob progi Poljčane—Konjice. Kamnik je izhodišče za Kamniške in Savinjske planine, Golnik pa je zdravilišče samo za invalide. Kostanjevica leži na otoku v Krki, a častitljivi Kranj je po mnenju g. Nenadovića drugo največje slovensko mesto z nekaj tovarnami in dvema hoteloma. Kdor bo po navodilih g. Nenadovića hotel potovati v Vransko, mora na neki neznani postaji Sv. Peter na progi Ljubljana—Zidani most izstopiti in od dotične postaje nadaljevati 10 km dolgo pot do omenjenega trga. Kokriška dolina in Savinske Alpe (pisano z malo začetnico) so posebne atrakcije okolice Kranja. Avtor tega informativnega seznama naših klimatičnih krajev je nekatere koče posadil na Pohorje, druge pa vtaknil v Pohorje in jih po tej knjigi večino najlažje dosežete z onih postaj, od koder so najbolj nedosegljive. Za Ljubljano je avtor zbral poldrugo vrstico informacij, za vsa druga mesta pa po 10 do 20 vrstic. Pod Stenami pri Planini izvira neka Unica, iz Podkorena pa imate najlepšo priložnost na izlet na Visoko Barho. Profesor Schmidt je po naše našel v Vačah mnogo dragocenih izkopanin, prof. Nenadović pa je Vače prekrstil v Mače. Staničeva in sploh vse planinske koče se pišejo »koča« z veliko začetnico, Slovenska bistrica pa z malo. Ker imajo v Kamniku smodnišnico, je prof. Nenadović našo domačo Stahovico spremenil v Strahovico, veliko Planino pa dosledno pisal tako, kakor smo tu ponovili.

DANES PREMIERA! Najnovejši velefilm Ufe! — Napeta vsebina tega filmskega dela bo na slehernega vplivala z vso silo!

„Hotel Savoy 217"

HANS ALBERS
BRIGITA HORNEY
KÄTHE DORSCH
in GUSTI HUBER

PREDSTAVE ob 16., 19.15 in 21.15

KINO UNION, tel. 22-21

Prave umetnine na fotografski razstavi

Milcovich Georges (Egipt): »V čadu«

Fotografija je postala v svetu že tako uvaževana, da z njo deloma merimo kulturne stopnje narodov. Ne tako, da bi se po njenem stanju pri posameznih narodnih ustvarjale dokončne sodbe o njihovih kulturah. — to bi bil seveda nesmisel; pač pa spada fotografija nedvomno med tiste kulturne pojave, med tista udejstvovanja, ki skupaj vrednotijo razmerja narodov med seboj. Ni rečeno, da Slovenci nismo družbi kulturnih narodov nič pomenili, ker do nedavna nismo kaj prida ustvarili v fotografiji, pač pa sedaj še več pomenimo, ker smo se prav po zadnji razstavi ljubljanskega Fotokluba tudi v pogledu umetniške fotografije pridružili tistim, ki imajo ž njo za seboj že lepo tradicijo.

Kakšne vrednosti in pomena je fotografija, ki jo imenujemo po vrhu še umetniška? — Fotografija po ateljejih se je pri nas zgodaj razvila. Bila pa je tesno ograničena in ni prav nič drugega ko lepotični kabinet obrazov, ki so si svoje lepše podobe zaželeli na papirju. Kdo je bil, ki je v fotografiji iskal še kaj drugega? Če so bili že pred desetletji znani razni reprodukcijski postopki, ki še danes veljajo za plemenite fotografske tehnike, pa takrat še ni bilo mogoče tako raznoliko fotografiranje. Pričetki razvoja fotografske kamere, skromna svetlojakost leč in še manjša občutljivost negativnega materijala, to so bili činitelji, ki fotografiji nikakor niso dopuščali sprostitve izza sten ateljejev ali malih možnosti v pokrajinarstvu. Tehnika pa je z leti raztrgala vezi in hkrati s temi tudi številne predsodke: ni ga skoro hitrostnega gibanja, ki ga danes ne bi bilo mogoče prikleniti na ploščo, ni ga motiva, ki ne bi bil dostopen fotografiji z znanjem in okusom. Kar je še pred leti veljalo za pornografijo, je danes prav tako, kakor slikarju in kiparju, tudi fotografu hvaležen motiv, ki ga zna z občutkom umetniško upodobiti. Človeško telo, ta nikdar dognana skrivnost upodabljajočih umetnosti vseh časov, je dobila tudi v fotografiji upodabljajočo panogo, ki skuša po svoje reševati in podajati prikaz življenja in nagote.

Fotografija, ki se je razvila kot čista in samostojna upodabljajoča panoga, se je morala zateči v šolo slikarstva, če je hotela iz sebe ven ustvariti kaj več kakor zgolj optično posnemanje. Poudarjanje linije, kompozicije, zraka in drugega — so elementi slikarstva, še bolje grafike, in ta sredstva skuša moderna fotografija v marsičem posnemati. To pa so že bistva upodabljajoče umetnosti same in kolikor so te značilnosti lastne dobri fotografiji, v toliko jo moramo prištevati k umetniškemu upodabljanju. Prav zato ni nobena krivica ali pretiravanje, ko govorimo o umetniški fotografiji, ki je takega vzdevka v sedanjem kaosu upodabljajočih umetnosti bolj vredna, kakor marsikatera dela, ustvarjena z barvami, platnom in paleto.

V sodobno moderno fotografijo je stopila plemenitost upodabljanja in prav ta je, ki dviga njen pomen za kulturo vsakega naroda. Zato je za naš Fotoklub še prav posebna zasluga, da je bil prvi, ki je razumel naziranja naših amaterjev, ker brez tega ne bi mogli zaznamovati uspeha prve mednarodne fotografske razstave pred dvema letoma in prav tako ne pričujoče, ki je v primerjanju s prvo spet velik korak napredka.

Nobenega poudarka ne potrebuje pomen take razstave za državno propagando. Na razstavi se zbirajo in primerjajo dela z vseh kontinentov. O mednarodnih fotografskih razstavah poročajo časopisi vsega sveta. Da si je Ljubljana utrdila že s prvo prireditvijo v fotografirajočem svetu dober glas, priča velika udeležba sedanjih razstavljalcev, med katerimi so zastopana iz večine vsa najimenitnejša imena svetovno znanih amaterjev. Prvič je umetniški paviljon pod Tivolijem napolnjen s samimi fotografijami in moram reči, da napravlja že prvi pogled v razstavne prostore kaj boljši vtis, kakor marsikatera razstava poslednjih let v istih prostorih.

Pogled na del razstave

Poleg jugoslovenskih, so na razstavi zastopani še amaterji iz 26 držav, med njimi najbolj številno Združene ameriške države in Češkoslovaška. Na pogled je jasno, da imajo zastopniki držav s tradicijo v upodabljajočih umetnostih precej odgovarjajoči način izražanja tudi v fotografiji, ki ima pogostoma svoje spočetke v določenem slikarskem umotvoru. To velja še celo za figuralno kompozicijo, ki včasi svojemu slikanemu vzoru tudi v podrobnosti sledi. Med Angleži je tak Newby s št. 5 in 6.: »Dober, debel slanik« in »Mladi popotnik«. Yvonne Studios ugaja z »Ano«, zelo umirjeno komponiranim portretom, ki ga odlikuje tudi snažnost tehnične izdelave. Avstralec Croog — King s svojimi »Gumijevci« močno oponaša tehniko akvatinte, Smith Athol pa je s »Pohlepom po bližču« zaslužil srebrno kolajno, saj ima podoba vse, kar zahtevamo od odlične fotografije. Iste ocene ne zasluži za »Počivajoči akt«, ki bi ga žirija prav lahko pustila v mapi. Avstrijci ? — Solidni so, da jim ni kaj oporekati. Kolikor jim primanjkuje idej in samobitnosti, nadomeščajo s snažnim delom v dognanih tehnikah. Hanelikove »Zaton v Adamellu« je med vsemi še najbolj učinkovit.

Domače vesti

* **Jugoslovanski večer v Kodanju.** Tujsko prometni oddelek našega generalnega konzulata v Kodanju, ki se je v zadnjih letih z veliko voljo lotil pospeševanja tujskega prometa med Skandinavijo in Jugoslavijo, je priredil snoči jugoslovenski družabni večer katerega namen je bil približati Dancem našo pokrajino in kulturo. Predvajani so bili štirje naši pokrajinski filmi ob spremljevanju naše glasbe. Večer je prirejen v slavnostni dvorani krasne palače grofa Moltkeja. Povabljenih je bilo 600 oseb, med njimi zastopnik zunanjega in prosvetnega ministrstva, mesta državnih železnic, tujsko-prometnih ustanov, tiska in radia. Vodja tujsko-prometnega oddelka pri našem konzulatu je Sigurd Jörgensen.

* **Spomenik pesniku Dragutinu Domijaniću** bo odkrit v četrtek, na praznik Vnebohoda, v Tuškancu nad Zagrebom. Oprsje je izdelal kipar Vanja Radauš okolje pa uredi arhitekt Hribar. Ob odkritju se sestanejo člani Penklubov iz Zagreba, Sofije, Beograda in Ljubljane.

* **Prosilcem za francoske štipendije.** Kakor druga leta tako je tudi letos francoska vlada sklenila podeliti jugoslovenskim profesorjem in dijakom gotovo število štipendij, ki naj jim omogočajo, da v teku leta 1936-37 nadaljujejo svoje študije v Franciji. Kandidati za te ustanove morajo biti jugoslovenski državljani in diplomirani z diplomskim izpitom ali ekvivalentnim spričevalom. Naslove naj prošnje na francoski konzulat vložé naj jih pa na rektoratu univerze, kjer so študirali in kjer bodo dobili potrebne informacije za vprašalne pole. Skrajni rok za vlaganje prošenj je 25. maj. Dijaki umetnostnih akademij lahko namesto diplom priložijo spričevala svojih študijskih ravnateljev. Vsi prosilci se morajo izkazati z dobrim obvladanjem francoskega jezika. Navesti morajo stvarne podatke o svojem gmotnem položaju in o znanstvenih delih, s katerimi se nameravajo pečati v študijskem letu 1936-37.

* **Odobrena je polovična voznina** po naših železnicah članicam Kola jugoslovenskih sester, Kola srbskih sester, Narodne ženske zadruge in Dobrodelne zadruge Srbkinj, ki se bodo udeležile svoje skupščine v Beogradu od 17. do 19. maja. Popust velja od 15. do 19. maja. Nadalje je dovoljeno 50 odst. znižanje vozne cene na naših železnicah udeležencem Slomškovega dneva, ki ga priredi Slomškova družina v Mariboru od 21. do 29. junija. Popust velja od 20. junija do 1. julija.

* **Podelitev nagrad na mednarodni fotografski razstavi.** Kakor smo na kratko že poročali, je žirija II. mednarodne fotografske razstave v Ljubljani v četrtek zvečer zadnjič ocenila razstavljena dela in določila, komu pripadejo odlikovanja. Podrobnejši rezultati so naslednji: Glavno odlikovanje, zlato kolajno, je prejel Egipčan Georges Milcovich s posebnim ozirom na delo »Osel z melonami«, sedem srebrnih kolajn pripade Belgijcu Leonardu Misonnu (»Grdo vreme«), Avstralcu Atholu Schmithu (»Počivajoči akt«), članu zagrebškega fotokluba Vladu Cizlju (»Pri kopanju«), Zvezi češkoslovaških klubov fotografov amaterjev za celotno delo s posebnim ozirom na sliko »Sonce na ulici« (Bernard Gottlieb), »Meštrović« (Antonin Johann) »Hrošč« (Oldrich Kindl) in »Igra z vrvico« (Metodej Stejskal), nadaljnje srebrne kolajne dobe Madžar Ernö Vadas (»Preplah«), Američan John Sheerres (»Protekcija«) in kot celota Chicago Camera Club v posebnim ozirom na »Galilejske ribiče« (dr. Geo Poundstone), »Črnega angela« (Aleksander Krupy) in »Koncentracijo« (Oliver Berg). Z bronastimi kpolajnami so bili odlikovani Američan dr. Thorek (»O sole mio«) Italijan Ermanno Marelli (»Piazza Mercanti«), Madžar Ferencz Csik (»V noči in megli«), Američan Edvard Alenius (»Jezero v Central Parku«), Anglež Douglas (»?«) Indijec J. Unwalla (»Mlado dekle«), član zagrebškega fotokluba Avgust Frajtič (»Domov«), Holandec dr. Kleintjes (»Ob ognjišču«), Španec Antonio Campana Bandranas (»Od maše«), Kanadec Johnston (»Risba luči in sence«), Kitajec Liu Shu Chong (»Na poti«), Francoz dr. Porte (»Sejem«) in Belgijec dr. van de Wyer (»Čiščenje«). Poleg tega bo razstavni odbor razdelil še nekoliko pohvalnih diplom. Ljubljanski organizirani amaterji so se, kakor smo že povedali, z lepo gesto odrekli odlikovani v prilog gostom in samo zato ne beremo med odlikovanci imen kakor Ivo Gogala Lojze Pengal, Ante Kornič Marijan Pfeifer, Janko Branc in druga, ki odnašajo tudi zlata odlikovanja na mednarodnih razstavah po vsem svetu. Razstava, ki je s tem zaključnim aktom žirije dosegla svoj višek, bo obiskovalcem sedaj gotovo tem zanimivejša, ker bodo imeli priliko za primerjave. Želeti bi bilo da bi bil tudi nje zunanji uspeh tolikšen kakor notranji in da bi to z nadaljnjim obilnim posetom spremenili res v stalno in redno prireditev.

* **Odvetniški izpit.** Pred izpitno komisijo pri apelacijskem sodišču v Ljubljani sta napravila odvetniški izpit dr. Josip Goričar in dr. Vladko Šmid, odvetniška pripravnika iz Maribora. Čestitamo.

* *Iz prometne službe.* S kraljevim ukazom so imenovani pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani: za pomočnika ravnatelja inž. Rudolf Kavčič, višji svetnik gradbenega oddelsa, za načelnika splošnega oddelka višji svetnik dr. Ljudovik Vladika; za poverjenika 13. sekcije za vzdrževanje proge v Prilepu inž Franc Redal, poverjenik sekcije za vzdrževanje proge v Zidanem mostu; za kontrolorja na postaji Celje Jožef Cundrič, kontrolor postaje Jesenice; za kontrolorja na postaji Ljubljana gl. kol. Bogomil Sedlaček, kontrolor postaje Laško; za kontrolorja postaje Ljubljana gl. kolodvor Frančišek Čekal, kontrolor postaje Ljubljana gor. kol.; za višjega pristava prometno komercijalnega oddelka Vladimir Borisov, višji pristav postaje Ljubljana gl. kol.; za kontrolorja na postaji Poljčane Franc Heric, kontrolor postaje Pesnica; za kontrolorja prometno komercijalnega oddelka Frančišek Lipovšek, kontrolor postaje Poljčane.

* **Pomlad v naših planinah.** Narcisno polje ob poti na Golico sega že nad Sv. Križ in vabi majniške izletnike; Spodnja koča na Golici je pripravna za večdnevno bivanje v osrčju pomladne flore. Pot v dolino Vrat mimo bučečega slapa Peričnika vodi do Aljaževega doma, ki nudi izletnikom edinstven nedeljski oddih tik pod orjaškimi stenami Triglava. Spomlad ob Bohinjskem jezeru razkazuje posetnikom Zlatoroga in Sv. Janeza ves čar prebujajoče se narave; ravno sedaj, ko še ni preveč tujcev, je bivanje tod za Ljubljančane najprijetnejše. S temno modrim encijanom in belim krokusom je gosto nastlana Velika Planina. Skozi mlado zelenje vodi pot s koče na Veliki planini preko doline Dol v Kamniško Bistrico, kjer najde planinec vedno prijetno družbo številnih pešcev, ki hodijo po novi pešpoti na desnem bregu Bistrice. Krvavec je očarljiv tudi v spomladanski obleki. Roblekov dom na Begunjščici je do 1. junija oskrbovan ob sobotah in nedeljah. V nedeljo bodo že vozili izletniški vlaki ter bo poset spomladanske narave mogoč ob nizkih prevoznih cenah. Lubnik, krasna razgledna točka na planine Gorenjske, je prijeten nedeljski izlet. Koča na Kremžarjevem vrhu, najmikavnejše razgledišče zapadnega Pohorja je letos preurejena; dohod iz Slovenjgradca 2 uri. Iz Prevalj ali Slovenjgradca vodi prijetna pot v planinski dom na Plešivcu, kjer je krasen razgled na Pohorje, Peco in Savinjske Alpe.

* **Zahvala.** Ob bridki izgubi našega ljubljenega dobrega očeta g. Valentina Zavrla, šolskega upravitelja v pokoju se po tej poti najiskrenejše zahvalimo vsem, ki so nam izrekli prisrčna sožalja v tolažbo in ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvalimo gasilski četi iz Begunj in radovljiškemu društvu za njuno spremstvo in za podarjene krasne vence. Vsem bodi prisrčna hvala! — Ljubljana, dne 15. maja 1936. Žalujoči ostali.

* **Javna dražba velikega posestva v Litiji.** Svoje včerajšnje poročilo o tej dražbi popravljamo po obvestilu od strani Mestne hranilnice ljubljanske v toliko, da je bilo Lebingerjevo posestvo sodno cenjeno na 1,706.000 Din, terjatev Mestne hranilnice ljubljanske pa iznaša 1,500.000 Din. Iz tega torej sledi, da je posestvo vredno 206.000 Din več kakor pa znaša hranilnična terjatev in o kaki izgubi ne more biti govora.

* **Zadružni dom Gospodarske Sloge** bo zgrajen v Zagrebu na vogalu Zvonimirove in Vojnovićeve ulice, tik palače Borze dela, vsekakor na zelo lepem kraju Stavbišče je odstopila zagrebška mestna občina in Gospodarska Sloga bo še letos pričela zidati.

* **Najmodernejša šolska palača** v naši državi, je kakor trdijo hrvatski listi, zgradba tehnične srednje šole v Sarajevu. Po petih letih je zdaj zgrajena, stroški so iznašali 10.110.000 Din.

* **Želite hišico ob morju.** Konec maja se sestanejo v Splitu delegati Jadranske straže iz vse države. Razpravljalo se bo med drugim o zemljiščih, kjer naj bi se zgradile weekendske hišice na Jadranu. Doslej so najugodnejše ponudbe stavile občine Biograd na moru, Mirci in Primaja pri Makarski. Tod je dovolj gozda, krasna obala, pitna voda občine pa dajo zemljišče zastonj na razpolago. Jadranska straža bo sama začela graditi prve weekendske hišice.

* **Dolgotrajna borba za dedščino šestih milijonov.** V Smederevu je umrl leta 1928 sloviti bogataš Cvetko Petkovič. Svoj čas je bil velik siromak, toda s trgovino in izvozništvom se je hitro postavil na noge, da je naposled veljal za najtežjega bogataša daleč na okrog. Po njegovi smrti se je začelo veliko pravdanje za šest milijonov, ki je bilo šele te dni zaključeno. Dediči so bil razdeljeni v dva tabora: na eni strani sorodniki Cvetkove žene Živke, ki je kmalu za Cvetkom umrla, na drugi strani pa Cvetkovi sorodniki, ki so uporno branili svoje pravice. Ti so naposled tudi zmagali. Sama državna taksa na dedščino iznaša okrog četrt milijona Din.

Ustanovimo fond za zdravljenje jetičnih!

* **Ljudska veselica zaradi treh leopardov.** Zagrebški zoološki vrt v Maksimiru, ki stalno napreduje, je te dni dobil nov, lep prirastek: tri mlade leoparde. Zgraditi jim je treba novo bivališče, kar bo veljalo 60.000 Din. Da pridobijo ta denar, bo zavoljo leopardov prirejena ob binkoštih velika ljudska veselica v Maksimiru.

* **Materi je odsekal roko.** Bara Višakova v Selnicah pri Sv. Petru Orehovcu ima sina edinca, ki pa ni dosti prida. Ko ga je nedavno udarila po licu, jo je sin pretepel s palico, naposled pa ji je s sekiro odsekal desnico. Vas ga je hotela linčati in je komaj pobegnil v gozd.

* **Logar žrtev razbojnikov.** V gozdu pri Daruvaru so našli v jarku trupla 53letnega Frana Kuzmiča, očeta šestih otrok, gozdarja brodske imovne občine. Dognano je, da so ga ubili razbojniki, ko je tezdil skozi gozd domov s plačo, ki jo je bil dvignil pri gozdni upravi. Razbojniki so ugrabili denar in odvedli tudi konja.

* **Tovarna JOS REICH** sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.

Iz Ljubljane

u— **JUU obvešča članstvo:** O priliki protituberkuloznega tedna bosta v Ljubljani dve prireditvi v korist Protituberkulozne zveze: danes ob 18.30 v Delavski zbornici večer otroka in v nedeljo 17. t. m. na verandi restavracije »Zvezde« od 9. do 17. otroški sejem. Vabljeno članstvo, da se udeleži obeh prireditev in podpre s tem plemenito delo Protituberkulozne zveze.

Film ZKD
»ELITNI KINO MATICA«
Danes ob 14.15 in jutri ob 11. uri poči
BOMBA SMEHA:
Lucie Englisch — Adela Sandrock
Borba z zmajem
Enotna vstopnina Din 3.50.
PRIDE:
III. Micky in Silly čudo revija!

u— **Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Ljubljani** si dovoljuje ob zaključku letošnjih učnih tečajev češkega jezika izreči ravnatljstvom I., II. in III. državne realne gimnazije, državne klasične gimnazije, državne učiteljske šole, državne trgovske akademije, mestne realne gimnazije in meščanske šole pri Sv. Jakobu javno zahvalo za prepustitev šolskih prostorov in za vso naklonjenost s sprošnjo, da ji ravnateljstva ohranijo tudi v bodoče svojo naklonjenost.

u— **Recitacijski večer, ki bo v ljubljanskem gledališču** na predvečer 10letnice Kosovelove smrti dne 26. t.m. bo poleg počaščenja Kosovelovega spomina podal tudi zanimiv, točen in dostojen prikaz slovenske pesniške tvorbe po voini. Po spominski besedi in daljši recitaciji pesmi Srečka Kosovela bodo brali izbor iz svoje lirike: Milan Jarc, Tone Seliškar, Anton Vodnik, Edvard Kocbek, Božo Vodušek Mile Klopčič, Vida Tauferjeva in Bogomil Fatur. Tako bo podan kronološko in stilno zgodovinsko razvoj naše povojne poezije do najnovejšega časa. Opozarjamo vso kulturno javnost n ato edinstveno prireditev in nasvetujemo nabavo vstopnic (cene so zelo nizke!) že v predprodaji.

u— **Prva jubilejna produkcija ljubljanskega drž. konservatorija** bo v sredo 20. t. m. ob 18.15 v Filharmonični dvorani. Na sporedu so skladbe za klavir, violino in klavir, ter razni samospevi: vsa dela so iz slovanskih literatur. Izmed domačih skladateljev so zastopani na sporedu Gojmir Krek, Anton Lajovic, Slavko Osterc, L. M. Škerjanc in Breda Ščekova. Dalje sta zastopana Miloje Milojević, Štolcer-Slavenski ter Dvorak, Chopin, Nowowieiski in Janaček. Spored produkcije se dobi od ponedeljka dalje v knjigarni Glasbene Matice ter velja kot vstopnica v dvorano.

Milijon Slovencev naj prispeva milijon dinarjev za borbo proti jetiki!

u— **Večer otroka** bo danes ob 18.30 v dvorani Delavske zbornice. Gotovo bo zadovoljil vse obiskovalce. Nastopili bodo otroci iz plesne šole gospe Katie Delakove, sodelovala bo gospa Polonca Juvanova ter priznan harmonikar in recitator. Sedeži po 10, 8 in 6 Din, stojišča po 4 Din. Vstopnice so v predprodaji v trafiki OUZD na Miklošičevi cesti, in v trafiki na Tyrševi cesti (Matjanova hiša).

u— **Otroški sejem na verandi restavracije »Zvezde«** bo jutri v nedelio 17. t. m. Otvoril ga bo g. ban Nato bo ogled zanimive razstave (lastni izdelki otrok izložbe raznih ljubljanskih tvrdk) in izdelovanja idrijskih čipk na sejmu. Od 11. do 12.30 bo v »Zvezdi« promenadni koncert »Slogec«. Izžrebani obiskovalci bodo prejeli lične nagrade. Vstopnina samo 6 Din za odrasle in 3 Din za otroke. Pridite gotovo, podprli boste s tem protituberkulozno gibanje!

u— **Počitniške kolonije mestne občine ljubljanske.** Mestna občina bo letos organizirala počitniške kolonije v juliju in avgustu. Prošnje za sprejem je vlagati osebno do 20. maja v socialno političnem uradu, mladinski oddelek, soba št 43 Mestni dom, II. nadstropje. V poštev pridejo šoloobvezni otroci do 14. leta starosti pristojni v Ljubljano. V prošnjah je treba navesti rojstne podatke otrok katero šolo in razred obiskujejo, ime, poklic in dohodke staršev, njih pristojnost, stanovanje in koliko je še nepreskrbljenih otrok v rodbini. Vsak naj tudi izjavi, koliko je po možnosti pripravljen prispevati, če bo otrok sprejet v kolonijo. Kdor dobiva za otroka posebno rodbinsko doklado bo moral doklado celotno prispevati. Pri sestavi prošenj se je točno držati teh navodil, ker bodo sicer prošnje zavrnjene.

Zvočni kino IDEAL
Danes premiera filma
V BORBI ZA PRAVICO
v glavni vlogi
KEN MAYNARD
Predstave ob 4., 7. in 9.15 zvečer.

u— **Izletnikom na Dolenjsko.** Po novem voznem redu odpelje jutri izletniški vlak na Dolenjsko že ob 5.25, kar je za izlete na Dolenjsko razen Bele Krajine mnogo prezgodaj. Da ne bo treba izletnikom tako zgodaj vstajati in beliti si glav, kam b, s časom, bo vozil jutri do Stične in nazaj velik, udoben avtobus, seveda če se prijavi dovolj izletnikov za te kraje. Avtobus bi odpeljal iz Tavčarjeve ulice ob 8. zjutraj, vrnil bi se pa po želji samih izletnikov okrog 20. Vožnja tja in nazaj stane 18 Din, torej le za malenkost več kakor z vlakom, je pa mnogo prijetnejša in izletniki tudi niso navezani na vozni red ki je kot rečeno skrajno neugoden. Ta avtobus bi bil najbolj prikladen za izletnike, ki so namenjeni v Višnjo goro, na Polževo, v Stično in okoliške kraje. Prijavite se danes dopoldne — lahko tudi telefonično — »Putniku« in če bo opoldne dovolj prijav, pa če bo kazalo vreme lepo, se odpeljemo jutri zjutraj na Dolenjsko, kjer se bomo prav dobro in prijetno počutili. Če pa prijav ne bo dovolj, bo popoldne v »Slovenskem Narodu« avtobus odpovedan.

u— **V Trnovem** je zgradil na Opekarski cesti nasproti Ceste na loko čevljarski industrijec Ivan Šavs enonadstropno hišo, ki jo bo uporabil v stanovanjske svrhe. Gradnjo je vodila Zidarska zadruga. — V Cerkveni ulici štev. 21 je vstavil hišni lastnik Oroslav Dolenec v svoji dvonadstropni hiši nič manj kot 77 novih, modernih oken, kar daje tej stavbi prijaznejše lice. Okna je izdelal krakovski mizar Ignacij Vehar. V tej hiši je bila svoj čas meščanska vojašnica in so se iz nje vojaki izselili po potresu. Tod stanuje 42 strank z okrog 200 stanovalci.

V ZASTARELIH SLUČAJIH ZAPEKE SPREMLJANIH PO HEMOROIDIH IN OTEKLINAH
je naravna
FRANZ - JOSEFOVA
grenčica, užita tudi v malih količinah pravi blagoslov.
FRANZ - JOSEFOVA
voda milo učinkuje in zanesljivo odpira a tudi po daljši uporabi nikdar ne odreče.
Ogl. reg. 8 br. 30-474/36.

u— **Ribji trg** je bil včeraj dobro založen z morskimi ribami. Dober lov na Jadranu so daje sardele. Kupčije so bile srednje, kljub izbiri raznih rib. Cene so previsoke, da bi si mogli nepremožni sloji ob petkih privoščiti kako boljšo ribo, saj so še sardele odločno predrage. Vzrok pa je seveda največ v tem, ker je na uvoz rib znatno povišana mestna trošarina. Velik je tudi izvoz sardel v Italijo, kar enake vpliva na cene. Sardele so bile včeraj 14 do 16 Din kg, skuši 28, lubnji 40, riboni 30 in lancarde 28. Tunina, ki je marsikod ljudska hrana, je pri nas kar po 30 Din kg. Sladkovodnih rib je bilo prav tako dovolj. Ščuke so po 18 do 22, smuči 26, postrvi 40 in belice 12 do 14 Din kg. Lepi raki so bili po 3 do 4 Din kg. Žabji kraki so 3 za 1 Din, posebno lepi pa po 50 par.

u— **Kopališče Ilirije se otvori v nedeljo.** Priljubljeno kopališče SK Ilirije, ki je lahko dostopno, saj leži sredi Ljubljane, začne kopalno sezono v nedelio 17. t.m., če bo dan lep. Kopališke naprave so pregledane in preurejene, tako da je zagotovljen nemoten obrat in je že maja prijetna, topla voda.

u— **Sreča v nesreči.** Sinoči ob 19.15 je privozil v smeri od Nunske cerkve proti pošti neznan kolesar. Pred kavarno Zvezdo je dohitel tramvaj in skušal voziti pred njim. Voznik je s signali opozarjal kolesarja, naj se umakne, kar pa je kolesar storil šele pred Severjevo trafiko, ko je bil v to prisiljen. Tam so namreč popravljali progo in je bila med tračnicami precejšnja odprtina. Na spolzki cesti je neznanemu kolesarju izpodrsnilo, da je padel preko tračnice. Voznik ga je med tem časom že dohitel, a je mogel le še pravočasno ustaviti voz, da je zadel samo z obrambno mrežo v zadnje kolo. Kolesar je odnesel zdravo kožo, tudi kolo je ostalo nepoškodovano, saj se je lastnik takoj pobral in se odpeljal. Največ strahu pa je prestala dama, ki je s kriki opozorila na nesrečo mnogoštevilne pasante. Na mestu nezgode se je zbrala velika množica ljudi.

Dolžnost zdravih je, da pomagajo bolnim! — Prispevajte za protijetične ustanove!

u— **Še eden iz tatinske družine.** V četrtek zvečer je policija nekje v Vodmatu aretirala 32letnega brezposelnega krojaškega pomočnika in trgovskega potnika Ivana Kunstka, enega izmed vodilnejših članov tatinske družbe, ki je pred nekaj dnevi prišla za zapahe. Kunstek je iz Trebnjega na Dolenjskem doma in iz tamošnje okolice je bilo varnostnim oblastvom prijavljenih več vlomov, ki jih je po večini zagrešil s svojimi pajdaši. Z njim je policija aretirala še nekega komplica.

Iz Celja

e— **Materinski dan.** Sokolska mladina bo počastila matere na akademiji v nedeljo 24. t. m. ob 15. v Narodnem domu. Na sporedu so glasbene, pevske in telovadne točke, deklamacije, recitacije in igra. — Vstopnine ne bo.

e— **Usmiljenim srcem!** Uboga vdova odda svojega 15-letnega sina dobrim ljudem v brezplačno oskrbo. Natančnejši podatki se dobijo pri drž. krajevni zaščiti dece in mladine v Celju, na katero naj se naslovijo vsa pisma.

Protituberkulozen teden bo v času od 17. do 24. maja. Hitite s pripravami!

e— **Sokolska tombola** je v nedeljo popoldne na Glaziji imela ogromen obisk. Dobitki so bili krasni, organizacija prireditve je bila izvrstna. Objava izžrebanih številk ni bila učinkovita; drugič bo treba posrbeti tudi za to. Bilo je 9 tombol, 40 činkvinov, 78 kvatern, 192 tern in 241 amb. Glavne tombolske dobitke so zadeli: I. dobitek (radijski aparat) Vasilij Lojk, železniški uradnik v Celju, II. dobitek (šivalni stroj) Karol Jager, ključavničarski vajenec z Lopate, III. dobitek (žensko kolo) Viljemina Janžekova, gostilničarka v Celju, ki je poklonila Sokolu 100 Din, IV. dobitek (moško kolo) Slavko Stožič, kmečki sin iz Šmartnega v Rožni dolini, V. dobitek (žepna ura z verižico) Ivan Rezec, železniški delavec z Dobrove pri Celju, VII. dobitek (10 q premoga) Andrej Drajič, dijak rudarske šole v Celju, VIII. dobitek (fotoaparat) Elza Palirjeva, dijakinja v Celju, IX. dobitek (servis) Jurij Ratej, rudar iz Liboj.

e— **Frizerji v celjskem srezu,** ki so bili doslej včlanjeni pri Združenju brivcev, lasuljanjev in frizerjev v Mariboru, so se v smislu odloka zbornice za TOI priključili skupnemu združenju obrtnikov v Celju.

e— **Umrla** je v četrtek v celjski bolnišnici Francozinja in učiteljica francoščine gdč. Berta Delorme, ki je živela mnogo let v Celju in si pridobila splošno spoštovanje. Pogreb bo danes ob 14.30 na mestnem pokopališču. Francoski krožek vabi prijatelje, da se udeleže pogreba blage pokojnice.

e— **Kino Union.** Danes ob 16.30 in 20.30 velefilm »Deklica Ivana« in zvočni tednik.

Iz Maribora

a— **Komisija banske uprave** je včeraj preučevala še razne gradbene zadeve in nove gradbene načrte o novih ulicah in cestah in raznih preureditvah. Najprej je se je mudila v Cvetlični ulici, nato na Aleksandrovi cesti. Precej časa je preučevala problem regulacije Zrinjskega trga. Verjetno bo komisija ostala še danes dopoldne v Mariboru, nato pa bo izdelala potrebne načrte in jih poslala mariborskemu mestnemu gradbenemu uradu v realizacijo.

a— **V Kopenhagnu se zanimajo za Maribor!** Te dni je uprava Mariborskega tedna prejela iz Kopenhagna od reprezentance tamošnjih gospodarstvenikov pismo, ki dokazuje, da je celo v Kopenhagnu za prireditve Mariborskega tedna živahno zanimanje.

a— **Matičarji pojdejo v Savinjsko dolino.** Pevski zbor tukajšnje Glasbene matice se pripravlja na koncertno turnejo po Savinjski dolini.

a— **Jutri popoldne otroška plesna prireditev!** Z lastno plesno šolo priredi zagrebška plesna umetnica Mercedes Goritz-Pavelićeva samostojen otroški nastop, na katerem bo okrog 25 otrok razen drugih točk izvajalo Bayerjev za deco prav primeren balet **»Vila lutk«**, s katerim je umetnica že v Zagrebu dosegla velik uspeh. Z istim sporedom nastopi Mercedes Goritz-Pavelićeva tudi v graškem gledališču, kar je lep dokaz njene umetniške vrednosti. Začetek prireditve bo ob 15. To bo obenem letošnja zadnja otroška uprizoritev.

a— **Ljubljanska opera v Mariboru.** K zadevni notici pred dnevi pripominjamo, da ni datum gostovanja ljubljanske opere še natančno določen. Najbrž pa bo gostovanje s popularno Rossinijevo opero »Seviljski brivec« 21. in 22. t. m.

Elitni kino Matica — Tel. 21-24

DANES PREMIERA!
11 nepozabnih ljubavnih pesmi!
Veleopereta iz solnčne Kalifornije, zemlje pesmi in pustolovščin:
Pesem gauča
Film petja in smeha, pustolovščin in strasti, ljubezni in junaštva!
V glavnih vlogah odlična pevca GLADY SWARTHOUT znana iz filma »Daj mi to noč« in JOHN BOLES, nepozabni zvezdnik iz Rio Rite.
Danes ob 16., 19.15 in 21.15 in jutri ob 15., 17., 19.15 in 21.15
Predprodaja vstopnic dnevno od 11. do pol 13. ure in od 15. dalje.
PRIDE „AVE MARIJA“

KINO SLOGA
TELEFON 27-30
2 URI SMEHA IN ZABAVE,
za kar Vam jamči
Szöke Szakall
Predstave ob 16., 19.15 in 21.15. uri.
PREMIERA VESELE DUNAJSKE OPERETE
NA LEPI PLAVI DONAVI
Sodelujejo: Adela Kern, Oskar Karlweiss, H. Thimig in Uršula Grabley

Belgijec Duivenpart ima čudovito in impresionistično nastrojeno »Meglo na morju«, Wyer pa »Čiščenje«, prav živo podobo rok, ki v milnici umivajo malo porcelansko plastiko.

Burmanec Unwalla z edinim delom ni kaj dobro zastopan. Češkoslovaška ima v katalogu 40 imen. Ti se sučejo okrog poprečja dobre fotografije in morda prav zato nekako enotno učinkujejo. Folklornih značilnosti bi skoro zaman iskal med njimi, preveč so podvrženi vzorom iz revij in modnim geslom polpretekle dobe. Najboljša med njimi je Marija Gottliebova s »Kaktusi«, naslovljeni fotografiji, ki pa nima svojih odličnih kvalitet na rastlinah, temveč na zarosenem oknu v ozadju, po katerem se na moč živo spuščajo vodne kaplje. Johan Antonin ima »Na srebrni Vltavi« učinkovito komponiran splav, ki bi mogel biti najodličnejša grafika.

Danska je zastopana z dvema nepomembnima fotografijama. Egipet pa tudi le s štirimi, ki pa stoje na čelu vseh drugih. Posebno **Milcovich** Georges iz Aleksandrije se postavlja z »Oslom z melonami«, še bolj s štev. 98 »V čadu«, ki je kakor reprodukcija imenitne slikarske umetnine. Prav na tej sliki se je mogoče zgledovati, kakšno plastiko in slikovitost žanra je mogoče podati s sredstvi, ki jih ima danes fotograf na razpolago. Seveda vsa tehnična popolnost ne pomaga kaj, če se ne druži z umetniškim čutom in hotenjem. In prav v tem pogledu mora fotoamaterju še celo koristiti študij del upodabljajočih umetnosti. Zoper **Milcovichevo zlato kolajno** skoro ne bi bilo kaj ugovarjati, naj si jo je dobil za prvo ali drugo imenovano delo. Seemana Eric ima »Zimsko jutro«, ki prav tako priča, da je fotografija v Egiptu na zavidanja vredni višini. K Francozom morem pristaviti le velik ?. Havajca Robinsona pa za sportno fotografijo »Jahači volov« pohvaliti, saj vsebuje njegovo delo vso briljanso odlične sportne fotografije.

Med Holandci je Gelder pravi impresionist. Št. 108. »Ladje v pristanišču« so zgledno delo študiranega motiva.

Indijci prikazujejo nekaj značilnih glav, nič posebnega Italijani. Javanec. Afričana. Slikovito tihožitje, polno nežnih tonov, ima Kanadčan Halliday, miss Reene pa dobro številko 208, damo s širokim slamnikom. Kitajce prepoznaš le po nekakšni afektiranosti, prav nič značilni za nje. Latičan in Madžari pa tudi ne vedo mnogo povedati: Felegyhazija »Plavajoči deček« je res poln življenja. Vadasove »Gosi« čudovite v vsem svetlobnem čaru. To pa je tudi skoro vse! Od štirih nemških bi omenil št. 237 »Predmestni kotiček«. Japonci imajo nekaj del, ki jih morajo pokazati povsod. Poljska in Rumunska sta zastopani z eno oziramo dvema fotografijama. Španska s tremi. USA s 66! Canby Poundstone. Dorin Langtot in morda še Thorek so imena, ki kaj pomenijo. Kakor drugod. Američanom tudi v fotografiji tehnika ne dela preglavic. Večina del ne zapušča posebnega vtisa, nekatera pa so, ki pričajo, da je tudi med samo ameriško tehniko sem pa tam še kaj občutka in duše.

a— **Tombola za Počitniški dom kraljice Marije na Pohorju** se vrši v nedeljo 17. maja ob 3. popoldne na Trgu Svobode. Porazdelili bomo ogromno število krasnih in koristnih daril. Del dobitkov je razstavljen v izložbi tvrdke Wesiak. Prosimo cenj. občinstvo, da pridno kupuje tombolne karte v zavesti, da s tem podpre delo za našo lepo mladinsko ustanovo na Pohorju. Žensko društvo v Mariboru.

a— **Obmejna postaja in uradni jezik.** Uradni jezik na tukajšnji obmejni postaji je slovenski, odnosno srbsko-hrvatski. Občinstvo se opozarja, da se poslužuje v občevanju z avstrijskimi obmejnimi organi izključno našega jezika, ki ga avstrijski obmejni organi po absolviranem zadevnem tečaju vsi znajo.

a— **Freundova tvornica bo »gorela«.** Jutri v nedeljo ob 10. dopoldne bo velika pomladna vaja mariborskih gasilcev s Freundovo tvornico v Melju kot domnevnim požarnim objektom.

a— **Zdaj še 10-dinarski kovanci.** Poleg ponarejenih 20-dinarskih kovancev, ki so se pojavili v zadnjem času v Mariboru in okolici, prihajajo zdaj v promet tudi ponarejenci po 10 dinarjev. Policija vrši poizvedbe.

Narod bo samo po samopomoči močan in zdrav. Mislite na potrebo protijetične borbe!

a— **V poboljševalnico, ker je ukradel bratu 10.000 dinarjev.** Pred tukajšnjim sodiščem je bila razprava proti Antonu Koresu iz Razvanja, ki je ukradel 1. aprila svojemu bratu 10.000 dinarjev in nabit samokres, nato pa izginil. Iztaknili so ga v Subotici, zdaj pa bo moral v smislu razsodbe v poboljševalnico.

a— **Večji požar.** Večji požar v Račah je upepelil posestniku Juriju Lašiču hišo, posestniku Antonu Simoniču pa gospodarsko poslopje. Vzrok požara še ni ugotovljen. Dalje je ogenj uničil domačijo posestnika Ivana Rebernaka v Lobnici. Ogenj je nastal zaradi tlečega trama pri dimniku.

Iz Škofje Loke

Š— **Rokovnjači** se v nedeljo 17. t. m. nepreklicno ponove. Ker se je ljubljanska opera vrnila iz Splita, je prijazno sodelovanje ge. Škrjančeve zagotovljeno.

Iz Tržiča

č— **Na naši osnovni šoli** je bilo v zadnjem času precej osebnih sprememb. V Poljane nad Škofjo Loko je bil prestavljen učitelj g. Franc Demšar, ki je bil v Tržiču požrtvovalen sokolski delavec in se je z vso ljubeznijo posvetil zlasti vodstvu naraščaja. Na osnovno šolo v Šiški je bila premeščena gdč. Renata Šavnikova, ki je službovala v Tržiču celih 15 let. Tudi ona je bila vneta sokolska vaditeljica. Obema želimo na novih službenih mestih čim večjih uspehov. Na našo osnovno šolo pa sta na novo prišla g. Zmago Krašna in ga. Cirila Omanova iz Poljan nad Škofjo Loko. Ga. Omanova je službovala že pred tremi leti v Tržiču pa je bila potem premeščena stran. Klerikalni listič v Kranju se je na vsem lepem zlagal, da jo je pregnal režim krute JNS. V redu bi bilo, da bi prizadeta gospa sama popravila to neresnico. Ker tega ni storila, se zdi nam potrebno ugotoviti, da gospa ni bila nikdar preganjana od režima JNS. Vzroki njene premestitve so bili drugje in so gospej dobro znani.

ODVETNIK
dr. Kraševeč Ciril
SE JE PRESELIL S PISARNO
IZ CERKNICE v GORENJI LOGATEC
ter ima pisarno
PRI G. SAJOVIC IVANU hiš. št. 48.

č— **Sokolsko društvo v Tržiču** pridno dela. Telovadci in telovadkinje, naraščaj in deca se marljivo vežbajo za poletne nastope in tekme. Pri tem pa tudi prosvetnega dela ne zanemarjajo. V potekajoči sezoni je društvo priredilo 14 predavanj in 4 igre; enkrat so gostovali igralci iz Kranja enkrat iz Radovljice. Več je bilo otroških iger in zabavnih popoldanskih prireditev. Najboljše pa je uspela opereta »Manzelle Nitouche« ki je štirikrat napolnila dvorano do zadnjega kotička. Glavni igralci (s Jelka Zagarjeva ter br. Ivan Stopar in Jože Vidmar) so bili deležni navdušenega priznanja občinstva, enako tudi dirigent orkestra br. Riko Paternost. Pohvalno priznanje pa je treba izreči tudi še drugim sodelujočim in režiserjema dr. Vladimirju Premrovu in Pavli Engelsbergerjevi. V kleti Sokolskega doma smo dobili lep prostor za garderobo, poleg njega pa še prostor za pršno kopel. Uprava proučuje sedaj načrte, kako bi se dal povečati oder, ki je za večje igre premajhen. Želimo, da bi se ji lepa zamisel posrečila.

Iz Gornje Radgone

gr— **Materinski dan** proslavi Sokol v nedeljo 17. t. m. ob pol 11. v 5. razredu osnovne šole.

gr— **Dar.** Na pobudo gostilničarke ge. Rozmaničeve so tukajšnji gostilničarji gg. Rozmanič, Jurša, Klemenčič, Koler, Kaufman, Vračko, Čirič, Berlan in Fišer počastili spomin pokojnega Hiblerja Alojza s tem, da so namesto venca zbrali za siromašno šolsko deco in občinske ubožce 245 dinarjev. Hvala!

gr— **Medveda je ustrelil.** Ob vznožju Plitvičkega vrha je taborila te dni ciganska družba, ki je imela medveda, opice in psa. Ko je čuvaj lovskega revirja kontroliral revir, je naletel na medveda, pa je v strahu začel streljati nanj ter ga zadel. Med tem ko trdi lovski čuvaj, da medved ni bil privezan na verigi, pravi ciganska družba nasprotno.

Iz Ptuja

j— *Akvizicijo oglasov, osmrtnic in drugo sprejema za »Jutro« in »Slovenski Narod«* agentura g. Pichlerja v Ptuju, Kremplјeva ulica, na kar se cenjeni inserenti iz Ptuja in okolice opozarjajo.

j— **Razvitje prapora Jadranske straže v Ptuju.** Delavni krajevni odbor Jadranske straže v Ptuju si je nabavil lasten prapor, ki ga bo na svečan način razvil 11. junija. Z razvitjem prapora bo združeno veliko jadransko slavje, ki bo v mestnem parku in na Dravi. Zvečer bo svečana razsvetljava. Vsa društva se že danes naprošajo, da na ta dan ne določijo svojih prireditev. V primeru slabega vremena bo svečanost 14. junija.

Gospodarstvo

Naša kontrola uvoza in Avstrija

Pod naslovom »Avstrijska obrambna pozicija proti jugoslovenskemu uvoznemu režimu« objavlja dunajska »Die Börse« daljši članek, ki kaže nekak preokret v avstrijskem gledanju na vprašanje trgovinskega prometa z našo državo. Avstrija je v zadnjih letih stalno omejevala uvoz iz Jugoslavije in posledica tega je bila, da se je vzporedno krčil tudi avstrijski izvoz v Jugoslavijo. Tako je bila Avstrija v zadnjih letih edina pomembnejša država v naši zunanji trgovini, s katero smo imeli nazadujoč trgovinski promet v nasprotju s splošno tendenco naraščanja naše zunanje trgovine.

»Die Börse« poroča v svojem članku, da je avstrijska vlada napravila diplomatske korake v zvezi z našim načelnim sklepom o uvedbi uvozne kontrole da se informira o nameravanem obsegu našega režima uvoznih dovoljenj. Po avstrijskih informacijah je nameravana zlasti kontrola glede uvoza strojev in aparatov, ki naj bi se uvažali predvsem iz Nemčije, kjer imamo zamrznjene znatne terjatve. Poročila da pridejo na seznam blaga, čigar uvoz bo dovoljen le z deviznimi dovoljenji, tudi drugi predmeti, vznemirjajo avstrijske izvozniške kroge. Čeprav bo novi uvozni režim v Jugoslaviji manj tangiral Avstrijo, ki ima pasivno bilanco z Jugoslavijo, vendar smatra »Die Börse«, da novi režim lahko prinese škodo avstrijskim izvoznim interesom.

V tej zvezi navaja list, da ima avstrijski uvoz iz Jugoslavije tendenco nazadovanja in da gredo jugoslovenski izvozni presežki vedno bolj v Nemčijo. Avstrijska bilanca z Jugoslavijo se približuje sicer izravnavi, kar bi bilo po mnenju omenjenega lista v normalnih časih razveseljivo, ni pa v sedanjih razmerah. V tem pogledu so značilni statistični podatki, ki povedo da je lani ostal avstrijski izvoz v Jugoslavijo na skoro nespremenjeni višini 54 milijonov šilingov, medtem ko se je istočasno avstrijski uvoz jugoslovenskega blaga skrčil od 98 na 82 milijonov šilingov torej za 15%. Tudi v prvem letošnjem četrtletju je bil avstrijski izvoz v Jugoslavijo stabilen na višini okrog 12 milijonov šilingov uvoz iz Jugoslavije pa je v primeri z lanskim letom nazadoval od 21.5 na 16 milijonov šilingov, torej za 20%.

K tem številkam pripominja »Die Börse« da se pasivnost Avstrije v prometu z Jugoslavijo le v manjši meri krije z izdatki jugoslovenskih turistov v Avstriji, po večini pa z aktivnostjo Avstrije v finančnem prometu, kar kaže tudi čvrsti tečaj šilinga v Jugoslaviji.

Sedanji razvoj vzbuja v Avstriji bojazen, da bo z jugoslovenskim režimom uvoznih dovoljenj določeno avstrijsko blago izključeno iz konkurence na jugoslovenskem trgu, kar bo nemški konkurenci še bolj olajšalo zavladati na jugoslovenskem trgu.

»Die Börse« še pristavlja da je avstrijska vlada po diplomatski poti zaprosila jugoslovensko vlado, da bi ji sporočila seznam blaga ki naj bi bilo podvrženo uvozni kontroli s pripombo, da bo po proučitvi seznama stavila predloge za ustrezno prilagoditev avstrijskega trgovinskega prometa. Vrhu tega naj bi se vršila pogajanja za preureditev obmejnega prometa.

Misli, ki jih iznaša ugledni dunajski list, nas navdajajo z upanjem, da bodo tudi avstrijski merodajni činitelji prišli do spoznanja, da ni mogoče z omejevanjem uvoza izsiliti aktiviranja avstrijske trgovinske bilance z našo državo ker zahteva struktura finančnega prometa, v katerem je Avstrija aktivna, da je avstrijska trgovinska bilanca z našo državo več ali manj pasivna. Plačilni promet preko privatnega klиringa prinaša avtomatično izravnavo plačilne bilance. Če avstrijski uvoz našega blaga preveč nazaduje, pride pri nas na trg premalo šilingov za kritje blagovnih in finančnih plačil in posledica tega je razmeroma visok tečaj avstrijskega šilinga, ki potem otežkoča uvoz avstrijskega blaga in tako izsili zmanjšanje uvoza istega

Če bo Avstrija prišla do spoznanja, da si lahko ustvari pogoje za večji izvoz v našo državo le s povečanjem uvoza našega blaga, potem ne bo več ovire za znatno poglobitev in razširjenje obojestranskega trgovinskega prometa. V tem primeru bo odpadla tudi vsaka nevarnost za avstrijski izvoz od strani novega režima uvoznih dovoljenj. Da je taka politika v režimu klirinškega plačilnega prometa, ki ne dopušča vnovčenja eventualnih presežkov v devizah edino pravilna, nam najbolj kaže zgled Nemčije, ki nas je s povečanim uvozom našega blaga prisilila, da tudi mi povečamo uvoz nemškega blaga. To povečanje uvoza iz Nemčije je že nastopilo v trenotku, ko smo uvedli v plačilnem prometu z Nemčijo privatni kliring, ki sedaj v zvezi s prostim gibanjem tečaja avtomatično olajšuje uvoz iz Nemčije in zavira izvoz v Nemčijo, tako da že sam regulira promet v cilju izravnave plačilne bilance. Tu vidimo torej obratni pojav, kakor v prometu z Avstrijo pojav ki je gotovo zelo poučen za presojo, katera pot vodi do zaželjenega cilja.

Rada se peni,
še bolj osvežuje,
izdatna pri uporabi.
Din 6.-
NIVEA PASTA ZA ZOBE
Normalna tuba 6.— Din, velika dvojna tuba 10.— Din.

Načrt uredbe o minimalnih mezdah

Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je poslalo zainteresiranim gospodarskim ustanovam prednačrt uredbe o ugotavljanju minimalnih mezd, o obveznem sklepanju kolektivnih pogodb, o pomirjenju in arbitraži. O tem načrtu je obširno razpravljala konferenca gospodarskih zbornic iz vse naše države, ki se je vršila v Novem Sadu. V svoji resoluciji je konferenca ugotovila resnično potrebo, da se zaradi povečanja kulturnega in socialnega nivoja delavstva omogoči temu delavstvu primerna odškodnina za delo, ki bi mu nudila dostojno življenje. Ker pa so razpoložljive delovne sile v naši državi skoro neizčrpne in je veliko število brezposelnih delavcev, bi bilo najprej potrebno, da se z vsemi razpoložljivimi sredstvi podpira ustvarjanje novih možnosti za delo. Načrt uredbe pa gre po svoji vsebini mnogo dalje tudi v primeri z najmodernejšo delavsko zakonodajo v naprednih industrijskih in gospodarsko razvitih državah, kjer skušajo onemogočiti socialni dumping na škodo profesionalnih industrijskih delavcev, medtem ko načrt uredbe razteza obveznost sklepanja kolektivnih pogodb ne samo na vse panoge industrije, temveč tudi na trgovino, obrt, bančništvo in promet in celo na kmetijsko delavstvo. V načrtu tudi niso vsebovani kriteriji, na podlagi katerih bi bilo postopati pri ugotavljanju osnove za minimalne mezde, temveč se puščajo predvidenim komisijam proste roke, da lahko postopajo, kakor se jim zdi primerno. To je pomanjkanje vsake garancije za objektivno ureditev, ki je potrebna v interesu delavstva in podjetništva. Vrhu tega se načrt iznaša v času, ko naše slabo razvito gospodarstvo še ni prebolelo krize in depresije. Zato bi bilo potrebno problem reševati s posebno obzirnostjo in delikatnostjo. Na koncu smatra resolucija zbornic, da je rešitev tega vprašanja v obsegu in v obliki, kakor je to predvideno v načrtu uredbe, za našo državo preuranjeno.

Vsebina načrta

Po prednačrtu ministrstva za socialno politiko bi veljala uredba za vsa industrijska, obrtniška, trgovinska in prometna podjetja, za rudarska, gozdarska, kmetijska ter bančna in zavarovalna podjetja ne glede na to, ali so last privatnih oseb ali javnih teles, le da zaposlujejo najmanj 10 oseb, kamor se štejejo tudi vajenci. Podjetja bi bila po načrtu te uredbe dolžna v roku 6 mesecev napraviti kolektivne pogodbe z delovnim osobjem. To kolektivno pogodbo naj bi sklenil delodajalec z zastopniki zaposlenega osebja, kolektivne pogodbe za določene stroke pa bi sklepale strokovne delodajalske organizacije in svobodne strokovne delavske organizacije. Določbe individualnih dogovorov, ki bi bile protivne kolektivni pogodbi, ne bi imele veljave.

Kolektivna pogodba bi morala vsebovati: 1.) delovni čas ,dnevni ali tedenski, s točnim označenjem začetka in zaključka dela v posameznih kategorijah in razvrstitvah; 2.) vrste odnosno kategorije delavcev (nameščencev); 3.) dnevni in nedeljski počitek in eventualni letni plačani dopust; 4.) znesek mezde odnosno prejemkov z vsemi dodatki v denarju in naturi za posamezne kategorije delavcev (nameščencev), ki pa ne more biti nižja od minima, določenega v smislu te uredbe; 5.) vse ostalo, kar se stranke dogovore v mejah obstoječih zakonskih predpisov.

Trajanje sklenjenih kolektivnih pogodb je po načrtu predvideno za najmanj 6 mesecev, tako da se veljavnost pogodbe podaljša za isti rok, ako katera od pogodbenih strank pogodbe ne odpove mesec dni pred potekom roka. Pred potekom roka bi lahko kolektivna pogodba prenehala veljati v primerih, kadar se zaradi nenadne nagle spremembe življenjskih pogojev izkaže potreba ugotovitve nove minimalne mezde in je pogodbeno določena mezda manjša od novega minima. Odkaz in prestanek kolektivne pogodbe bi moral po načrtu uredbe delodajalec sporočiti banski upravi (inspekciji dela), ki pogodbo registrira.

Minimalno mezdo naj bi po načrtu uredbe določil ban po zaslišanju odbora za ugotovitev minimalne mezde pri banski upravi. Ta odbor bi lahko predlagal razne minimalne mezde za posamezna področja in posamezne kraje odnosno za razne posamezne gospodarske panoge. Odbor za ugotovitev minimalnih mezd bi tvorili pomočnik bana kot predsednik, šefi odsekov za socialno politiko, trgovino, obrt in industrijo, za kmetijstvo, za šumarstvo in za rudarstvo, inspektor dela pri banski upravi in predstavniki delodajalcev in delavcev, ki bi jih pozval na sejo predsednik odbora v potrebnem številu (3 do 5) iz liste odbornikov, predlagane od delodajalske in delavske zbornice po zaslišanju delodajalskih odnosno delavskih in nameščenskih organizacij.

Odbori za ugotovitev minimalne mezde bi bili po uredbi dolžni v roku enega meseca staviti konkretne predloge o višini minimalne mezde za področje banovine ali gospodarska področja banovine odnosno za posamezne gospodarske panoge. Ban pa bi bil dolžan predpisati minimalne mezde v nadaljnjih 15 dneh. Odbori bi bili dolžni zbrati potrebne podatke od pristojnih državnih organov in ustanov ter gospodarskih organizacij, po potrebi pa od posebnih v ta namen ustanovljenih odborov pri sreskih načelstvih. Odbori za ugotovitev minimalne mezde bi bili dolžni vsakih 6 mesecev staviti banu svoj predlog v višini minimalne mezde.

Načrt uredbe predvideva tudi postopanje pomirjenja za slučaj, da med strankami ne bi prišlo do sporazuma glede kolektivne pogodbe. V ta namen naj bi se ustanovili odbori za pomirjenje. Preden se stranke ne bi obrnile na ta odbor in dokler bi trajalo postopanje, naj bi bila prepovedana vsaka ustavitev dela. V primeru, da postopanje ne bi dovedlo do sporazuma, naj bi se spor predložil odboru za arbitražo, kar bi bilo po načrtu uredbe obvezno za vsa podjetja, na katera se nanaša uredba, kakor tudi za državna in občinska podjetja, ki poslujejo v javnem interesu (vodovod, elektrika, plin, javna higiena, zdravljenje itd.). Vsaka kolektivna ustavitev dela (stavka) v teh podjetjih naj bi bila prepovedana. Sklep arbitražnega odbora naj bi bil obvezen za delodajalce in za delavce in bi v tem primeru služil namesto kolektivne pogodbe. Uredba predvideva denarne kazni za kršitve predpisov in je med drugim predvidena denarna kazen v višini 100 do 500 Din za delavce in nameščence, ki bi se brez upravičenega razloga pregrešili zoper predpise, ki prepovedujejo kolektivno ustavitev dela.

Modra žena
varuje svoje živce, zato nosi pri delu in na izprehodih čevlje z
PALMA-OKMA
GUMI PODPLATI
PALMA
GUMI-PODPETNIKI
JUGOSL. IZDELEK.
Dobe se pri vsakem čevljarskem mojstru!

Gospodarske vesti

= **Občni zbor Trgovskega društva »Merkur«,** ki je bil v četrtek zvečer v Trgovskem domu, je ponovno z vzklikom izvolil za predsednika dr. Frana Windischerja, za I. podpredsednika g. Albina Smerkolja in za II. podpredsednika g. N. Škrajnarja. V odboru, ki je bil izvoljen z vzklikom, ostanejo stari odborniki.

= **Kontrola uvoza se bo kmalu pričela izvajati.** V četrtek je bila v Narodni banki zaključna seja odbora za uvoz, ki ima, kakor znano, v smislu odloka finančnega ministra od 6. aprila sestaviti seznam blaga, katerega uvoz bo dovoljen samo na osnovi deviznega dovoljenja Narodne banke. Kontrola uvoza se bo seveda pričela izvajati šele tedaj, ko bo finančni minister na osnovi predlogov imenovanega odbora izdal seznam blaga in ga objavil v Službenih novinah, nakar bo 10 dni po objavi stopila v veljavo obveznost predlaganja deviznega dovoljenja Narodne banke pri uvozu.

= **Valutne spremembe v Abesiniji.** Kakor znano, so italijanska vojaška oblastva prepovedala cesarski etiopski banki v Adis Abebi nadaljnje poslovanje. Po najnovejših vesteh bo morala abesinska novčanična banka likvidirati in bo aktiva in pasiva prevzela nova banka z nazivom Italijanska etiopska banka. Prisilno likvidacijo utemeljujejo italijanska vojaška oblastva s tem, da banka ni bila privatna institucija, temveč organ abesinske vlade, ki pa danes ne obstoja več. V Abesiniji so, kakor znano, v obtoku tolarji Marije Terezije in cenijo, da jih je okrog 50 milijonov, bankovcev pa je le za 3 milijone tolarjev in so stoodstotno kriti s samimi tolarji. Italijanska vlada je določila zaenkrat tečaj 6 lir za 1 tolar.

= **Z avtom,** ob vsakem času, vsakem vremenu, kamorkoli ti srce poželi! Nikak luksus ni več avto. Razne takse in trošarine, ki so tirale njegovo ceno v take višine, da si ga je mogel nabaviti in vzdrževati le bogataš, so odpravljene! Mnogi udobni vozovi porabijo manj pogonskega materijala kakor te stane vožnja v II. razredu železnice. Pri vsem tem pa so se še cene vozil znižale. Med modeli: Blitz, BMW., Cadillac, Chrysler, DKW, Ford, GMC, Graham, Hanomag, Horch, Mercedes-Benz, Morris, Mathis, Praha, Puch, Plymouth, Pontiac, Renault, Saurer, Sacks, Steyer, Vauyhall, Wanderer, Paich i. t. d. boste gotovo našli svojemu okusu in teži denarnice primerni voz. Obiščite torej **avtomobilsko razstavo** na ljubljanskem velesejmu od 30. maja do 8. junija.

= **O lepotah in bridkostih gostilničarskega stanu** nam bo govorila gostinska razstava na ljubljanskem velesejmu, od 30. maja do 8. junija. Obširne statistike o zdravstvenih razmerah osebja, o njihovi umrljivosti in drugih okolščinah, ki so važne za presojo kakega stanu, o gibanju gostinskih obratov, bodo nudile jasen pregled razvoja gostinstva. Gostinsko časopisje bo dokazovalo, kako so naši gostilničarji in drugi vedno stremeli navzgor z razvojem časa in prilik. Ta del razstave bo zlasti poučen za tiste, ki nameravajo vstopiti v gostinski stan, mnogo zanimivega pa bo seveda nudil tudi vsem obiskovalcem.

= **Nova delniška družba.** Trgovinski minister je odobril ustanovitev družbe »Magnezit — šumadija« d.d. s sedežem v Beogradu. Osnovna glavnica znaša 6 milijonov Din, razdeljenih na 12.000 delnic po 500 Din, od katerih bo 4700 običajnih delnic in 7300 prvenstvenih. Od glavnice se bo vpisalo v gotovini le 100.000 (200 prvenstvenih delnic), ostali del 5.9 milijona Din pa predstavlja aport. Ustanovitelji (Rudarska družba Šumadija v Parizu) dobe 4000 ustanoviteljskih užitnic brez nominala, ki participirajo na dobičku po običajnih in prvenstvenih delnicah, a jih družba po preteku 5. poslovnega leta lahko odkupi.

Borze

15. maja

Na ljubljanski borzi je deviza Newyork danes nekoliko popustila. V privatnem kliringu so se trgovali avstrijski šilingi po 9.20 in angleški funti po 250. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 9.19 in v grških bonih po 31.90, dočim je bilo za španske pezete povpraševanje po 6.85. Nemški klirinški čeki so se po večtedenskem popuščanju danes precej popravili in so se v Ljubljani trgovali po 12.85 (včeraj po 12.40), v Beogradu po 12.66 (včeraj po 12.36) in v Zagrebu po 12.70 (včeraj po 12.35) odnosno za 15. junij po 12.6750, za konec junija po 12.65 in za 15. julij po 12.60.

Na zagrebškem efektnem tržišču je notirala Vojna škoda 358 — 360 brez prometa (v Beogradu promet po 357.50). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

Devize

Curih. Beograd 7, Pariz 20.36 London 15.3225 Newyork 308.75, Bruselj 52.2750, Milan 24.30, Madrid 42.1750 Amsterdam 208.7725, Berlin 124.40, Dunaj 56, Stockholm 79, Oslo 77, Kobenhavn 68.20, Praga 12.83, Varšava 58, Atene 2.90, Bukarešta 2.50.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 358 — 360, 4 odst. agrarne 48 — 48.50, 6 odst. begluške 67 — 68 6 odst. dalm. agrarne 62.50 den., 7 odst. invest. 81 den., 7 odst. stabiliz. 81.50 — 84, 7 odst. Drž. hip. banka 83.50 — 84, 7 odst. Blair 72.25 — 72.50, 8 odst. Blair 82 den.; delnice: PAB 217 den., Trboveljska 130 — 140, Šećerana Osijek 135 — 145.

Efekti

Beograd. Vojna škoda 357 — 357.50 (357.50), 4 odst. agrarne 48 den., 6 odst. begluške 67 — 67.25 (67.25), 7 odst. invest. 82 — 82.50 (82 — 28.50), 7 odst. stabiliz. — (82.25), 7 odst. Blair 72.50 — 73 (72.75), 8 odst. Blair 82.50 — 82.75 (82.50), Narodna banka 6300 — 6350, PAB 217.50 —218.50 218.50).

Ljubljana. Amsterdam 2972.43 — 2987.03, Berlin 1756.08 — 1769.95, Bruselj 743.11 — 748.17, Curih 1424.22 — 1431.29, London 217.40 — 219.46, Newyork 4356.43—4392.74, Pariz 289.89 — 219.33, Praga 182.62 — 183.72.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago,** 15. maja. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 92.50, za julij 85.25, za sept. 84.75; **koruza:** za maj 62.125, za julij 60.25, za sept. 58.375.

+ **Novosadska blagovna borza** (14. t. m.) Tendenca nespremenjena. **Pšenica:** baška in sremska 130—132, okolica Sombor in banatska 129—131, baška ladja Tisa 138—140; ladja Begej 137—139; slavonska 134—136. **Oves:** baški, sremski in slavonski 120 — 112.50. **Ječmen:** baški in sremski, 64 kg 125—127.50. **Koruza:** baška, sremska in banatska 99—100. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 217.50—227.50; »2« 197.50—207.50, »5« 177.50—187.50; »6« 157.50—167.50; »7« 130—140; »8« 100—105. **Otrobi:** baški, sremski in banatski 100—102. **Fižol:** baški in sremski beli 165—170.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (15. t.m.). Tendenca prijazna. **Pšenica:** za maj 15.42 — 15.43; **koruza:** za julij 11.92 — 11.94, za avg. 12.03 — 12.05, za sept. 12.09 — 12.10.

BOMBAŽ

+ **Liverpool,** 14. maja. Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za maj 6.20 (prejšnji dan 6.17), za dec. 5.62 (5.56).

+ **Newyork,** 14. maja. Tendenca čvrstejša. Zaključni tečaji: za maj 11.61 (11.58), za dec. 10.48 (10.33).

Iz življenja na deželi

RIBNICA. Sokolski zvočni kino bo predvajal danes ob 20. in v nedeljo 17. t. m. ob en četrt na 16. in 20. zvočni film »Hotel na Oceanu«. Kot dodatek kratek zabavni film in nov Paramountov zvočni tednik.

VELENJE. Te dni nas je zapustil g. inž. Bernik Anton, preselil se je na Prevalje. Polnih 6 let je bil nameščen pri škalski elektrarni. S posebno vnemo je sodeloval pri razširjenju električne centrale in pokazal v polni meri svojo strokovno sposobnost. V ostalem je bil zelo agilen član in odbornik strelske družine. Kot strelec je prednjačil in odnesel že mnogo nagrad. Na novem službenem mestu mu želimo obilo uspeha in mnogo zadovoljstva! — H koncu letošnje igralne sezone je priredil dramatski odsek Sokola veseloigro »Glavni dobitek« v režiji br. Kramerja. Igra je bila prav dobro pripravljena, posamezne vloge pa izvrstno podane, da je igra zadovoljila vse obiskovalce.

ŠKROPLJENJE
vinske trte zahteva mnogo pažnje. Pri tem je kakovost modre galice najvažnejša. Pri nakupu je zato treba zahtevati modro galico, izdelano pod državno kontrolo, a to je
MODRA GALICA
„ZORKA“

Po prihodu v Jeruzalem

Neguš Haile Selassie in cesarica Menen ob prihodu v prestolnico Palestine. Cesarska gosta, ki ju je vojna pregnala iz domovine, sta se nastanila začasno v hotelu »King David«

Država v oblasti dvesto družin

Francoska Narodna banka, njen vpliv na notranjo in zunanjo politiko in gospodarstvo — Otok v viharju revolucij in begu časovnih dogodkov

Med glavnimi programskimi točkami francoske socialistične stranke, ki bo prevzela, kakor vse kaže, vlado v Franciji, je reorganizacija Francoske banke. Ta zavod, ki ga tako nujno potrebuje vsaka vlada, je danes organiziran še kot zasebna družba, ki utegne vladi, s katero se ne strinja, delati velikanske težave, kar je često že storila. Sicer ima ta banka preko 40.000 delničarjev, toda 90 odstotkov med njimi nima več nego po pet delnic in pravila, ki izvirajo iz začetka 19. stoletja in nosijo podpis Napoleona, prvega konzula, določajo, da ima besedo na glavni skupščini samo tistih 200 delničarjev, ki so lastniki največjega števila delnic. Ostali delničarji pobirajo dividende, nimajo pa nobene besede. Od tod tudi priljubljena krilatica francoskih socialistov, da je država v rokah 200 družin. Ta krilatica ni sama demagogija.

Pred vsem je značilno, da so med odločujočimi 200 delničarji člani francoske visoke aristokracije. »Visoka aristokracija je v glavni skupščini Francoske banke našla svojo zgornjo zbornico«, je pisal nekoč neki list Še zanimivejše je pogledati v ustroj banke.

Med naloge glavne skupščine spada to, da izvoli 15 »regentov«, ki sestavljajo skupno z guvernerjem in dvema podguvernerjema (te tri imenuje vlada) upravni svet, ki vodi vse posle banke. Med petnajstimi regenti morajo biti trije davčni uradniki, pet pa je zastopnikov industrije in trgovine.

Že dolga leta je navada, da izvoli glavna skupščina poleg treh uradnikov po šest veleindustrijcev in šest zasebnih bankirjev za regente. Med bankirji srečamo imena Rotschild, Hottinguer, Neuflize, Mallet, Mirabaud in Weil, torej predstavnikov velebank, ki nosijo njihova imena razen Weila. Ne nahajamo jih pa samo danes, temveč deloma v vsakem upravnem svetu od ustanovitve banke. L. 1800. je bil eden izmed Malletov regent in v 136 letih, ki so vmes, se je regentstvo brez prekinitve podedovalo na 12 Malletov. Kralji, cesarji, republike so padale v tej nemirni dobi v Franciji, upravni svet Francoske banke pa je bil stalni počivajoči pol v begu pojavov. Skupaj s šestimi veleindustrijalci predstavlja šestorica zasebnih bankirjev naravnost ves kapital Francije. Po neki statistiki iz lanskega leta je imelo teh 12 gospodov položaj upravnih svetnikov v 95 podjetjih, to je velebankoh, železniških družbah, veletovarnah, kemičnih podjetjih, zavarovalnih družbah, v oboroževalni industriji, rudnikih, veletrgovinah itd.

Vlada zmore s svojimi tremi zastopniki le malo proti ostalim dvanajstim regentom. Pri glasovanju odločuje navadna večina, tako da morejo ostali gospodje brez nadaljnjega pobiti glas guvernerja in obeh podguvernerjev. Sicer ima guverner pravico veta, a to pravico mu je težko izvajati. Po štatutih mora imeti namreč 100 delnic banke, podguvernerja pa po 50. Delnica pa stane 10.000 frankov, kar pomeni, da bi potreboval guverner milijon frankov, oba podguvernerja pa po 500.000 frankov. Možje, ki jih vlada imenuje, razpolagajo le redko s tolikšnimi vsotami, zato si jih morajo izposoditi. Regenti radi priskočijo na pomoč s posojilom — a na ta način postanejo guverner in podguvernerja odvisni od njih. Če bi delali kakšne težave, jih ostali lahko pritisnejo za dolg, ki se ga vladni možje iznebijo le na ta način, da svoje delnice prodajo — s tem pa tudi izgube svoje mesto v upravnem svetu.

Če vemo vse to, potem nam postane jasna marsikakšna nejasnost v francoski notranji in zunanji politiki, marsikatera zadeva iz francoskega gospodarstva. Ni tudi nič čudnega, če se rdeča levica na Francoskem ponaša z željo, da bi se ves sistem francoske banke preustrojil.

Angleška vprašanja Nemčiji

Nemški kancelar Hitler se je vrnil iz Monakovega v Berlin in bo baje še ta teden sprejel angleškega poslanika Erica Phippsa, da mu odgovori na vprašalno polo britanske vlade

Zmagoslavje lepe pilotke

Po uspešnem poletu iz Londona v Kapsko mesto

Amy Mollisonova je, kakor smo pisali te dni, dosegla na progi London-Kapsko mesto rekordni čas treh dni šest ur in šest in dvajset minut. Prejšnji rekord poročnika Rosea je prekosila za pet ur.

Amy Mollisonova velja za najdrznejšo pilotko na svetu. Ko je s svojim letalom priletela nad letališče v Kaptskem mestu, je priteklo od vseh strani na tisoče ljudi skupaj, da bi jo pozdravilo. Stopila je izčrpana, toda brez običajnih oljnih madežev na obrazu, iz letala. Samo njena obleka je bila raztrgana in na nogah je imela lahke sandale. Nje prva misel je veljala možu v Londonu. Takoj ga je poklicala telefonično iz urada letališča in je govorila ž njim deset minut. Med pogovorom so ji v roko dali brzojavko. Prišla je baš od njenega moža in je vsebovala kratko sporočilo: »Pogrešam te«. Letalo je prevzela policija pod nadzorstvo, Amy je prejela od »neznanih občudovalcev« velik šop cvetja, nato se je odpeljala v hotel, da si odpočije.

»Lahko bi letela naravnost iz Point Noira v Kapsko mesto«, je pripovedovala pozneje, »če bi bila letališča v boljšem stanju. Toda nikjer nisem na žalost dobila toliko bencina, kolikor sem ga potrebovala, in na mnogih letališčih so tla tako slaba in močvirnata. Ko sem letela nad Saharo, sem bila v hudem strahu in sem imela občutek, ki me je napadel tako pogostoma med poletom: čutila sem se popolnoma zapuščeno. Prav pogostoma sem morala leteti na slepo in se zaupati samo delovaniu svojih instrumentov. Ko sem ponoči letela nad Nigerijo, nisem videla absolutno ničesar. Končno sem zagledala velik ogenj v goščavi. Vzela sem si ga kot znak za orientacijo in sem ga obletavala toliko časa, dokler se ni pričelo daniti in sem lahko spoznala kje sem. V Windkoeku sem použila najslajši obed svojega življenja: krožnik juhe, ki mi ga je prinesla neka kmetica. Ne vem še, ali se bom vračala po progi ob vzhodni obali in poskusila nov rekord. Vsekako bi bila prav rada kmalu doma, ker nameravam s svojim možem napraviti nov polet okoli sveta. Letela bova prvič kolikor mogoče ob ravniku in bova potrebovala za progo 24.901 milje približno tri tedne. Prepričana sem, da bodo na progi, ki sem jo preletela, v bližnji bodočnosti tudi poštna in potniška letala obratovala v treh dneh. Treba je samo, da se razmere na vmesnih postajah popravijo«.

Amy Johnson-Mollisonova

Zgodovinska seja Društva narodov

pod predsedstvom angleškega zunanjega ministra Edena (s križcem), kateri je kot zadnji prisostvovala tudi italijanska delegacija z baronom Aloisijem. Na Edenovi desni strani sedijo: Paul-Boncour in Aloisi, na levici pa Avenol in Litvinov

Poroka na brzo roko

Najnovejša srčna zveza med Lizbono in Budimpešto

V Budimpešti se je mudila te dni skupina tujih novinarjev. Bili so gostje madžarske vlade. Za enega izmed gostov se je ta obisk končal na precej nenavaden način.

V sredo so se gostje, med njimi šef tiskovnega in propagandnega oddelka portugalskega ministrskega predsedstva, 44-letni Antonio d'Eca de Quieros, udeležila svečane predstave v budimpeštanski operi. Tam se je de Quieros seznanil z 22-letno hčerko nekega upokojenega polkovnika, ki je bila od svojega sorodnika novinarja slučajno dobila prosto vstopnico. Mlada dama je Portugalcu tako ugajala, da je dva dni pozneje stopil k njenim staršem in jih prosil za njeno roko. Presenečeni starši so vprašali hčer, kako misli o tem, in je privolila. De Quieros je prejel iz Lizbone brzojavno dovoljenje za poroko in v sredo 13. t. m., torej komaj teden dni po prvem srečanju, sta stopila pred altar, naslednji dan pa sta se že odpeljala v Lizbono...

Kaj bo z Latinsko četrtjo?

Stari Parižani opazujejo s skrbjo, kako v zadnjih letih propada slovita Latinska četrt okrog Pantheona, četrt študentov, bohemov in midinetk. Pred kratkim še so poročali, da so zaprli slovito kavarno Closerie des Lilas, Bal Bullier in druga slovita zabavišča, sedaj so zaprli kavarno Mahieu, zadnji lokal, v katerem so se še shajali literati in njih priveski.

Namesto z bohemo računajo lastniki takšnih lokalov bolj s tujci, ki imajo dobre valute, umetniški svet pa beži drugam. Na bulvaru Michel in v stranskih ulicah stanuje sicer še mnogo umetnikov, glasbenikov in pesnikov, toda med njimi je opažati neko sistematično bojkotiranje četrti, ki se izkazuje bohemi tako nehvaležno. Baje se pripravljajo še ti, da bi se preselili z Montparnasa na Montmartre in se tako dokončno poslovili od levega sefnskega brega.

Most, ki ni zletel v zrak

Generalni inspektor železnice Džibuti—Adis Abeba je povedal časnikarjem, da je bil neguš pred svojim odhodom izdal povelje, naj veliki most preko reke Avne, največje gradbeno delo na tej progi, poženejo v zrak. Možje, ki so bili poverjeni s tem delom, so prejeli tudi tono razstreliva, v zadnjem trenutku pa so se uprli, da bi izvršili svojo nalogo, in so razstrelivo vrgli v vodo.

Težka pritlikavka

Zvezda s temperaturo 28 tisoč stopinj Celzija

Zvezdoslovec Kuiper je natančneje preiskal zvezdo, ki jo je smatrati za najmanjšo med vsemi znanimi, saj je nje premer za polovico manjši od premera Zemlje.

Gre za tako zvano »belo pritlikavko«, ki nosi znanstevo ime: A. C -70 stop. 8247. Njena gostota mora biti še bistveno večja od gostote drugih pritlikavk, saj je 36 milijonkrat večja od gostote vode. Sedaj pomislimo le to, da sta svinec enajstkrat, zlato pa 19 krat težja od vode. Malo snovi te zvezde, komaj za škatlico vžigalic, bi tehtalo 620 ton.

Teža na površini te zvezde je 120.000 krat večja od teže na našem soncu in 3,400.000 krat večja od teže na naši zemlji. Zvezda je slabotna in od nas oddaljena 50 svetlobnih let. Le z zelo močnimi daljnogledi jo je opaziti. Temperaturo njene površine ceni Kuiper na 28.000 stopinj Celzija, dočim znaša površinska temperatura na našem soncu, kakor znano, »samo« 6000 stopinj.

Prestolonaslednik orje zemljo

Rumunski prestolonaslednik Mihael orje zemljo na kmetiji v Baneasu poleg Bukarešte v navzočnosti in pod nadzorstvom svojega očeta, kralja Carola

Spomenik golobom pismonošem

V Lillu na Francoskem so pred kratkim odkrili spomenik več nego 20.000 golobom pismonošem, ki so med svetovno vojno izgubili svoje življenje v zvestem izpolnjevanju svoje naloge.

Dragoceno pomoč, ki so jo ti golobi v svetovni vojni nudili ljudem, so doslej še premalo cenili. Brezžična telegrafija tedaj še ni bila niti od daleč tako razvita kakor danes, prenašanje povelj in sprejemanje poročil ob velikih operacijah sta se vršila običajno s pomočjo telefona, katerega žice pa je bobneči ogenj le prepogostoma uničil. Med težkimi boji l. 1916. okrog Verduna so bile posadke francoskih utrdb nekoliko dni odrezane od vsega sveta, ker je nemško topništvo uničilo vse telefonske napeljave in tudi sli niso mogli skozi ogenj. V tem položaju so bili edino golobi, ki so vzdrževali zveze z višjimi poveljstvi. Mnogo izmed krilatih slov pa je tedaj postalo žrtev vojne.

Podoba abesinske vasi

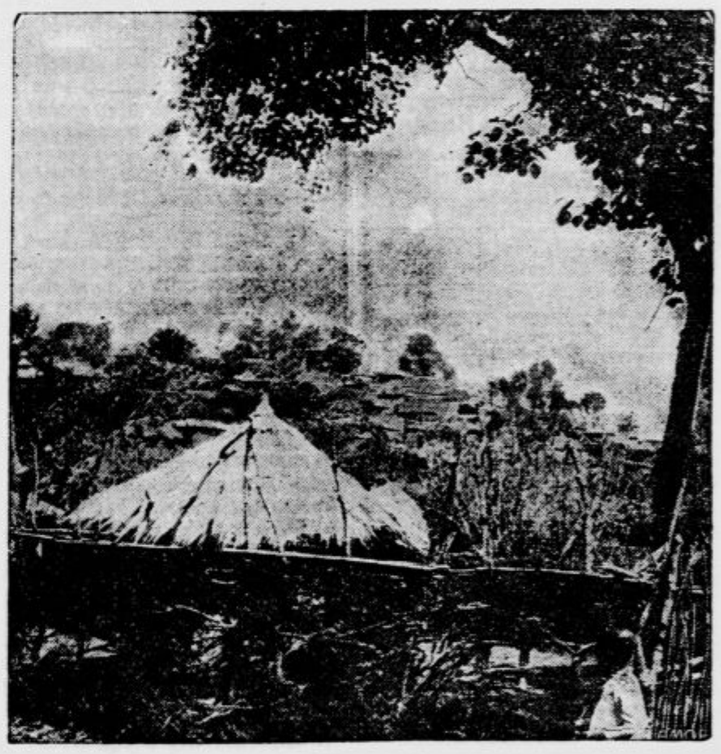

Abesinska vas, zakrita z evkaliptovimi drevesi iz okolice Addis Abebe

IVERI

Vsaka ljubezen živi od svojih začetkov. Od prve pesmi, prve kitice, prve laži. Od prve bolečine. In od zavesti, da je bo nekoč konec. Vsaka ljubezen živi od tega, da ve za svojo smrt. Čeprav zaljubljenca tega še ne vesta, ve ljubezen za to.

ANEKDOTA

Sloviti pianist Julias Epstein je dajal silno kratke ure. Če je na cesti srečal kakšnega znanca in ga je spremljal do hiše, kjer je bil kakšen učenec, je imel navado reči: »Prosim, počakajte pet minut, moram na kratko opraviti uro.«

Zadnji vladarski čin abesinskega cesarja

Pomilostitev rasa Taklemajnota, vladarja Godžama

Anekdoto, ki ima prednost, da je resnična, si pripovedujejo v zvezi z neguševim odhodom iz Abesinije. Haile Selasie je dospel na postajo v Addis Abebi, da bi vstopil v posebni vlak, ki naj bi ga odpeljal v Džibuti. Tedaj se je še enkrat obrnil in dejal: »Pravkar sem se domislil, da sem nekaj pozabil.« In potem so ga na njegovo zahtevo odpeljali spet v cesarsko palačo, čeprav je bilo njegovo življenje v stalni nevarnosti. V palači je podpisal pomilostitev Haileja Taklemajnota, vladarja Godžama. Šele potem se je vrnil spet na postajo in se odpeljal z vlakom iz domovine.

Haile Taklemajnot je bil eden izmed tistih mogočnih abesinskih rasov, ki se niso mogli nikoli sprijazniti z neguševo vlado. Saj je bil Tafari, preden je zasedel prestol, tudi »običajen« ras. In ker je svoj odpor izrazil večkrat na zelo drastičen način in ni kazal spoštljivosti, ki bi jo bil dolžan krilu kraljev, je neguš oddredil, naj ga zaprejo. V kletki, kakor navaden pocestni ropar, je preživel nekdanji godžamski mogočnik več let. Pomilostitev v zadnji minuti pa je prišla, kakor poročajo, malo pozno, kajti Taklemajnota so že Italijani osvobodili in se jim je tudi takoj podredil.

Rastline v puščavi

Naravoslovec dr. Reichert, ki deluje ta čas na vseučilišču v Jeruzalemu, poroča o zanimivih odkritjih, ki jih je napravil v azijskih in afriških puščavah, ki so jih da uspeva tudi v tistih puščavah, ki so jih smatrali doslej za popolnoma brez vegetacije, mnogo rastlin. Gre pred vsem za majhno, lišaju podobno rastlino, ki pokriva pesek in ki je prav tako siva, tako da so jo doslej smatrali samo za pesek.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

ANEKDOTA

»Prosim, ali mi morete malo posoditi vaše gnojne vile?«

(»Everybodys weekly«)

Kulturni pregled

Ob viru naše zgodovine

Slovensko znanstveno literaturo je univ. prof. dr. Milko Kos obogatil z novo, za našo najstarejšo zgodovino pomembno publikacijo: Znanstveno društvo je v historičnem odseku svojih Razprav pravkar izdalo knjigo M. Kosa »Conversio Bagoariorum et Karantanorum« (8°, 158 str. + 3 priloge s posnetki Konverzije iz Codexa Vindobonensis).

»Conversio Bagoariorum et Carantanorum« je najvažnejši vir za zgodovino Slovencev v 8. in 9. stoletju. Prvo tiskano izdajo Konverzije je priredil Istran Matija Frankovič — Flacius Illyricus l. 1556. Točno pred sto leti (1836) je Karantanski del Konverzije ponatisnil Kopitar v svojem Glagolita Clozianus, prvo kritično izdajo je l. 1854 priredil Wattenbach (Monumenta Germaniae historica), slovenski prevod je po češčini izdal Janez Majciger v knjigi »Zgodovina svetih apostolov slovanskih Cirila in Metoda«.

Kakor kaže naslov, pripoveduje Konverzija o izpreobrnitvi Bavarcev in Karantancev v krščansko vero. Avtor je tekst kritično proučil in ga osvetlil z mnogimi novimi tolmačenji in pojasnili, v kolikor se tiče naše najstarejše zgodovine. Tako med drugim ponovno datira postanek tega važnega teksta, ki je po njegovih izsledkih nastal okrog l. 871, ko so bavarski škofje pod vodstvom nadškofa Adalvina z vso silo nastopili zoper nadškofa Metoda. Spis je sestavil anonimni pisec, ki je bil verjetno duhovnik in je najbrž živel v Salzburgu. Konverzija je nastala iz obrambe posebnih interesov, ki jih je imel Salzburški nadškof v Karantaniji in Panoniji. Ker so prav tedaj trčili interesi nemške duhovščine s prizadevanji slovanskega blagovestnika nadškofa Metoda, ki je deloval med Moravani in čigar vpliv je segal tudi med panonske Slovence, je Konverzija tudi nekaka polemika z Metodom. Spisana je v preprostem latinskem jeziku in v marsičem osvetljuje tedanje razmere v Karantaniji in Panoniji, dosi je piščev pogled seveda enostranski in očitno tendenciozen. Metoda zaničljivo imenuje »Grka in filozofa« in na nekaterih mestih polemizira z njegovimi ugovori zoper pritožbe bavarskih škofov.

Konverzija je potemtakem znamenit vir naše zgodovine, v nji se »Sclavi qui dicuntur Quarantani« prikazujejo v dobi svojega prestopa iz paganske dobe v krščansko in v prvi dobi bavarsko-frankovskega gospodstva, ki ni imelo značaja brutalno nasilne podreditve, marveč je slonelo na urejenih pogodbenih odnosih. Iz nje dobivamo sliko politične in cerkvene ureditve na vzhodu ob koncu 8. in začetku 9. stoletja, posebej še podatke o razmerah v Panoniji pod Pribino, Kocljem in Metodom, v sodelovanju med severnimi in južnimi Slovani, ki so si pred prihodom Madžarov bili sosedje; tu smo torej pri najzgodnejših začetkih tega, po čemer stremimo še danes. Večni spor med Slovani in Nemci, boj za meje oblasti in vpliva, konflikti, ki postajajo siloviti celo pod okriljem duhovno izenačujoče rimske cerkve, o čemer najbolj pričuje sovražni ton Konverzije o slovanskem blagovestniku Metodu — to je tako rekoč aktualni značaj tega teksta iz devetega stoletja.

Vmes so tudi nekateri vložki, kakor je n. pr. povest o knezu Ingu, ki so jo doslej presojali kot izmišljeno anekdoto, kateri pa prof. Kos vendarle pripisuje zgodovinsko jedro in osvetljuje nje ozadje.

Spis prof. Kosa je takole razdeljen: Najprej navaja pisec rokopise in izdaje Konverzije, nato označuje avtorja, kompozicijo in vire, zatem se obsežno bavi z vsebino, ki jo analizira po posameznih sestavnih delih in slehernega izčrpno komentira ter razlaga na osnovi tujih in lastnih raziskavanj; nato podaja svoje stališče glede nastanka Konverzije in označuje nje tendenco; naposled se bavi tudi z »Izvlečkom o Karantancih« (Excerptum de Karentanis), ki je ohranjen v Nacionalni knjižnici na Dunaju. Slede obsežne opombe s podrobno navedbo knjižnih virov in z drugimi izpopolnitvami. Nato je ponatisnjen v kritični formi celotni tekst Konverzije. Index latinskega teksta in nemški resumé celotne razprave zaključujeta knjigo.

Prepuščajoč strokovni kritiki oceno dela, ki ga je opravil prof. dr. Kos pri enem izmed virov najstarejše slovenske zgodovine, opozarjamo samo na značaj in pomen te znanstvene knjige, ki je po svoji, tudi lajiku očitni metodični obdelavi, obsežni zgodovinski erudiciji in vestnem kritičnem delu odličen proizvod domačega zgodovinsko-znanstvenega dela: v čast piscu in izdajateljici! — o.

Zapiski

»Življenje in svet«, ilustrirana tedenska revija, ki izhaja kot priloga ponedeljske izdaje Jutra, bo vsebovala v prihodnjem zvezku naslednje zanimive prispevke: Človeštvo, suženj svojega števila (B. Borko), nadaljevanje potopisa Na Durmitor (Josip Lapajne). Ob 25-letnici slovenskih lutk (dr. Anton Debeljak), nadaljevanje romana Al. Dumasa st. Trije mušketirji z ilustracijami Nörretrandersa, Oswald Spengler (B. Borko). Danakilska puščava, Henry Bouquet, Naravni kompasi, Iz literarnega sveta (Francoski pisatelji pred volivci — P. Karlin, Nove knjige in revije), O poljubovanju v starem veku (I. Koštiál), O imenu Abesinije (St. Bunc), Iz praktične medicine, Praktične novote, Filatelija, Šah, Za bistre glave, Uganke (Crassus), Švicarski križ (Crassus). Zvezek vsebuje poleg tekstnih slik še lepo število umetniških reprodukcij. Naročniki ponedeljskega Jutra prejemajo revijo zastonj. Mesečna naročnina samo din 4, po pošti ali na dom dostavljeno din 5.

Dr. Ivan Pregelj, Osnovne črte iz književne teorije. (Ljubljana 1936, Jugoslov. knjigarna, 116 str., 24 Din). Mladina višjih razredov kakor tudi širši čitateljski sloji so dobili že dolgo potrebni priročnik: uvod v teorije o lepi književnosti. Že pred leti je spisal univ. prof. dr. J. Kelemina obsežnejšo, bolj znanstvenemu študiju in literatom namenjeno »Literarno vedo«, pisatelj dr. Ivan Pregelj pa je imel pri pisanju teh smotrno zasnovanih literarno-teoretičnih črtic pred očmi pred vsem srednješolski krog. Odtod razporeditev snovi in nje prikladna obdelava, zlasti pa Snovno—pregledna vprašanja z odgovori ob koncu knjige. Pisec obravnava najprej epično pesništvo, nato liriko, pa dramatiko in slednjič prozo. Najprej opredeli značaj obravnavane literarne vrste in nje postanek, nato pa podrobneje karakterizira posamezne zvrsti in navaja med besedilom v petitu vsebino nekaterih značilnih pesnitev literarno - zgodovinske podatke i. dr. Knjižica je smiselno vešče sestavljena in pregledna, izhaja iz domačega slovstva in zadostno upošteva tudi srbskohrvatsko književnost. Nedvomno bo dobro rabila v namen, zaradi katerega je nastala, in da jo je spisal aktivni pisatelj, ji je samo v prid, zlasti glede stilistične in jezikovne plati, pa tudi glede živahnosti in preglednosti. (—o)

Pri pojavih zastrupljenja
povzročenih po pokvarjenih jedilih, je pravočasno uporabljena naravna
FRANZ-JOSEFOVA
grenčica dobro sredstvo.
Ogl. reg. S. br. 15485/35

Nova knjiga izbranih spisov Franceta Bevka. Izdaja izbranih spisov Franceta Bevka je spričo razstresenosti njegovega obsežnega dela (mnoge knjige so izšle v Italiji) vse hvale vreden pojav: drugi zvezek (Ljubljana 1936, 316 str. Jugoslov. knjigarna) nas o tem ponovno prepričuje. V tej knjigi sta objavljeni v novi, dokončni redakciji dve večji Bevkovi povesti: »Kresna noč« in »Vihar«. Obe prozi sta srečno združeni v eno knjigo: prva kaže Bevka kot oblikovalca zgodovinskih usod in nudi njegovi tvorni fantaziji priliko, da se na široko razmahne v čisto epičnem smislu, druga pa se odigrava v sedanjosti med slovenskimi ribiči in njeni razgledi so odprti na veličastno podobo morja, ki soodloča usodo obrežnih prebivalcev. In odbleski fevdalnega življenskega stila, zajeti v okvir planinske prirode in preprostosti slovenske vasi, tam bolj s pridno silo morja in množica dobrih usod z osrednjim ljubezenskim konfliktom, to sta osnovni značilnosti obeh Bevkovih proz, ki znova potrjujeta njegov sloves izbornega fabulista in prijetnega pripovednika o človeških usodah. (— o)

Ph. dr. Jan Stanislav, Povod východoslovenských nareči. (Bratislava 1936, str. 44). Kot poseben odtis iz znanstvenega časopisa »Bratislava« je pravkar izšla v založbi Šafařikove znanstvene družbe v Bratislavi razprava mladega docenta Karlove univerze dr. Jana Stanislava o izvoru vzhodnoslovaških narečij. Pisec se je pred leti mudil tudi v Ljubljani in se znanstveno zanimal za slovenska dialektološka vprašanja. V pričujoči razpravi rešuje z vsemi pripomočki sodobne lingvistične vede vprašanje, ki živo zanima množico slavistov: ali so vzhodnoslovaška narečja bližja poljskemu kakor slovaškemu odnosno češkemu jeziku? Uvodoma navaja pisec historiat tega spora. Še nedavno je Poljak Zd. Stieber v reviji »Lud slowianski« postavil tezo, da je južni Špiš, prav kakor vsa vzhodna Slovaška, naseljen s Poljaki, ki govore poljsko narečje, ali pa da vsaj obstoji prehodni dialekt k poljskemu narečju, vendar se mu zdi prva podmena verjetnejša. Temu nasproti priznava velika večina slavistov slovaški izvor narečij vzhodne Slovaške. Dr. Stanislav se je ponovno lotil celotnega problema, ga raziskal s strukturne, fonetične, gramatikalne in zgodovinske strani in je prepričevalno dokazal, kako je prav za prav s poljskimi elementi v vzhodnoslovaških narečjih. Mladi znanstvenik prihaja k sklepu, da so iz poljščine res prešle nekatere besede v slovaška narečja, vendar ne samo v vzhodna. Toda fonetični sistem vzhodnoslovaških narečij se je razvijal v zvezi z drugimi slovaškimi in v splošnem sploh s češkoslovaškimi dialekti. Tako pisec ugotavlja, da se v narečjih vzhodne Slovaške opažajo spremembe, ki so se izvršile ob koncu 13. stoletja na ostalem češkoslovaškem jezikovnem področju, medtem ko spremembe ob istem času na poljskem jezikovnem področju niso dosegle vzhodne Slovaške. Sploh je pisec z množico jezikoslovnih dokazov ovrgel tezo Zd. Stieberja in njemu podobnih ter enkrat za vselej dokazal slovaški izvor vzhodnoslovaških narečij. Francoski resumé omogoča tudi inozemskim slavistom vpogled v delo dr. Stanislava. Med viri, ki jih rabi slovaški znanstvenik, je tudi slovenska razprava prof. dr. Ramovša. (— o).

Praški slovaški mesečnik »Elán«, ki izhaja že šesto leto v redakciji Jana Smreka in ki je najboljši informativni časopis o slovaškem kulturnem, posebej še literarnem življenju, posveča pozornost tudi slovenskim zadevam. Njegove informacije se sicer ne odlikujejo vedno po zgledni objektivnosti, vsaj v kolikor prihajajo s slovenske strani, vendar je razveseljivo že to da jih »Elán« v toliki meri uvažuje. V najnovejši (8.) številki je priobčil članek Viktoria Smoleja »Slovinske različnosti«; referat o najnovejših pojavih slovenskega zanimanja za slovaško literaturo, obenem pa poročilo o pomembnih novostih naše znanstvene literature. Pisec posebej poroča o novi izdaji Trubarjevega katekizma, o zborniku »Slovenska Krajina«, o Prijateljevih »Duševnih profilih« in sploh o delu nedavnega šestdesetletnika med našimi slavisti ter o Schneeweisovi knjigi »Grundriss des Volksglaubens und Volksbrauchs der Serbokroaten«, ki je izšla lani v Celju.

Madžarska revija za zbližanje s sosedi. V Budimpešti je izšla prva številka nove revije »Láthatar« (Obzonje), ki si je zastavila nalogo, zasledovati madžarsko literaturo na Slovaškem, Sedmograjskem ter v Banatu in obenem tudi slovaško, romunsko in jugoslovensko literaturo. Nova revija bo skušala pospeševati zbližanje s sosednimi narodi.

Mladinski pevski zbor in orkester Glasbene šole v Kranju s svojim učiteljem in dirigentom A. Fakinom v sredini. Zbor in orkester kranjske Glasbene šole sta z velikim uspehom nastopila letos 14. marca na koncertu Šentpeterske podružnice CMD v Ljubljani, kjer sta med drugim izvajala prvikrat Bravničarjeve kranjski Glasbeni šoli poklonjene Plesne slike v 4 stavkih. S pestrim, dobro naštudiranim programom — med drugim se bo v Kranju prvič izvajala tudi Bravničarjeva skladba — nastopijo gojenci kranjske Glasbene šole na nocojšnjem jubilejnem koncertu v Narodnem domu

Skrb za gospodinjske pomočnice

Marljivo delo Zveze gospodinjskih pomočnic

Ljubljana, 13. maja.

Peti redni letni občni zbor zveze gospodinjskih pomočnic se je vršil nedavno v nedeljskem shajališču v Delavski zbornici. Zboru so prisostvovale tudi podpredsednica Banovinske ženske zveze ga. Minka Krofta, za Zvezo gospodinj ga. Hitijeva in gdč. Razlagova kot zastopnica visokošolk. Zborovanje je otvorila s temeljitim nagovorom predsednica Zveze ga. Franja Petričeva.

Iz tajniškega poročila, ki ga je podala gdč. Franja Roblekova, se da sklepati, da je društveni odbor bil dosledno marljivo na delu za zboljšanje službenih razmer in za stanovsko izobrazbo hišnih uslužbenk. Zveza je priredila več predavanj v shajališču in tudi po radiju. Po svoji zastopnici se je Zveza udeležila potovanja na Oplenac. Stopoma je v Beogradu navezala stike z drugimi sorodnimi organizacijami v svrho skupnega sodelovanja. V zvezi gospodinjsko-gospodarske komisije so proučile in zboljševale sedanji »Poselski red«, novi načrt zakona za hišno uslužbenstvo. Zveza je poleg ponovno predloženih zahtev za izvedbo starostnega zavarovanja in za ukinitev privatnih posredovalnic stavila še nove dodatne predloge, da se tudi hišno uslužbenstvo zaščiti pri inspekciji dela pod ženskim nadzorstvom in da se uvede ženska policija, ker pri svojem delu dobimo polno kričečih primerov, ki to nujno zahtevajo. Te in še druge predloge je Zveza poslala Delavski zbornici in na razna merodajna mesta.

Zveza je prisostvovala v Celju občnemu zboru Banovinske ženske zveze. Obnovila je že večkrat prej stavljene in še ne izvršene zahteve ter stavila nov predlog, naj se v Ljubljani ustanovi ogrevalnica za ženske. 23. januarja letos se je udeležila v Beogradu ankete za hišno uslužbenstvo. Izvršila je delno anketiranje med hišnimi uslužbenkami, da je dobila zanimiv statističen pogled v razmere, v katerih živijo slovenska dekleta. Organizacija se je dalje zavzela za nekatere bolehne, slabotne in onemogle uslužbenke, ki so bile brez sredstev in nesposobno za službo. Iskala jim je pomoči pri raznih dobrodelnih ustanovah in zavodih, a je našla je malo odziva. Iskala je tudi pomoči in sveta za moralno ogrožena in delomrzna dekleta in tudi v tem je prišla do prepričanja, da za ta najbolj pereča vprašanja ni zadostnega razumevanja in da v doglednem času ni pričakovati izboljšanja.

Ko so združene žene Slovenije dne 20. oktobra 1935. sklicale zborovanje, na katerem so zahtevale, da se sprejme v novi volilni zakon splošna tajna volilna pravica za ženske, in sicer za Narodno skupščino in za vsa samoupravna zastopstva, se je tudi Zveza gospodinjskih pomočnic po svojem zastopstvu udeležila te manifestacije, zavedajoč se, da more zadostne potrebne pomoči dobiti šele takrat, ko bo tudi izkušena žena dobila priložnost sodelovanja pri reševanju socialnih in gospodarskih vprašanj.

Zveza je imela vse nedelje in praznike popoldne odprto shajališče. Izdajala je list »Gospodinjska pomočnica«, katerega so članice Zveze dobivale brezplačno. Za zabavo je bilo preskrbljeno v zimskih mesecih v shajališču, v poletnem času z izprehodi v okolici mesta ali z daljšimi izleti.

S P O R T

Nedeljski nogometni spored v Ljubljani

V nedeljo se odigra na igrišču Hermesa prvenstvena tekma, ki bo izredne važnosti za Čakovečki SK. Ako bodo Čakovčani zmagali, lahko računajo tudi na to, da bodo zasedli prvo mesto, ker jim bo na njihovem igrišču težko kdo kos. Po zadnjih njihovih rezultatih sodeč so Čakovčani v zelo dobri formi ter so nedavno dali mnogo opravka SK Ljubljani.

Od Šiškarjev pa pričakujemo, da se bodo potrudili, da bi odnesli obe točki. Hermežani naj se zavedajo, da so na koncu tabele. Vsaj doma naj si zberejo, kar bo na tujih igriščih precej težko.

Tekma se prične v nedeljo ob 16. na igrišču Hermesa. Predtekmo bosta igrala prvak II. razreda Slovan ter B moštvo Hermesa. Med glavno tekmo pa bodo motoristi Hermesa vozili propagandno vožnjo petih krogov.

Drugi razred bo absolviral svoj program že dopoldne na igrišču Primorja. Ob 9. bosta nastopila Svoboda in Slovan, ob 10.30 pa Grafika in Reka.

Slovan ne bo smel podcenjevati borbene Svobode, čeprav je ojačen z bivšimi igralci Ilirije. Tudi Grafika bo nastopila ojačena, zato je tudi izid druge tekme zelo negotov. Pričakovati pa je lep in fair sport, zaradi česar vabimo občinstvo, da v velikem številu poseti dopoldanske in popoldanske tekme.

Lahkoatletski miting

Danes in jutri priredi Primorje na svojem igrišču naciolnalni lahkoatletski miting, ki velja tudi kot izbirni miting za določitev lahkoatletskih reprezentantov Ljubljane za borbo proti reprezentanci Gradca. Ta medmestni boj se bo vršil prihodnjo soboto in nedeljo v Gradcu.

Že to dejstvo bo glavni razlog, da se bo med posamezni atleti ljubljanskih klubov v vseh disciplinah vodila ostra borba. Krevs, inž. Stepišnik, Martini in Bručan so si gotovo že priborili mesto v tej reprezentanci, ostali pa, zlasti tekači na kratke proge pa bodo še morali pokazati svoje sposobnosti, po katerih se bodo uvrstili v reprezentanco Ljubljane.

To zanimivo tekmovanje se prične danes na igrišču Primorja ob 16.30, v nedeljo pa ob 15. Vstopnina minimalna.

Službene objave LNP

(Seja s. o. 14. maja 1935)

Delegirajo se k tekmam 17. maja; Železničar-Ljubljana Schneller (sporazum); Hermes-ČSK Dolinar, predtekma Hobacher; stranska sodnika Martelanc, Mandič; Svoboda-Slovan Vrhovnik (sp.); Korotan-Mars Joksić (sp.); Grafika-Reka Dorčec; Kovinar-Bratstvo inž. Jesih; Brod-Slavija Kušar; Moste-Mladika Pečar (sp.); Amater-Ljubljana Ramovš; Savica-Korotan Sketelj; Korotan-Jadran v Kranju Jordan; Ljubljana-Hermes jun. Štiglić; Mladika-Svoboda jun. Erlich; Reka-Jadran jun. Jenko; Mars-Slavija Mandič. Delegirajo se k tekmam 21. maja: ČSK-Ljubljana Lichtenberg (sp.); Hermes-Železničar Jordan, stranska sodnika Jenko, Mandič, predtekma inž. Jesih; Svoboda-Amater Arhar; Trbovlje-Hrastnik Deržaj; turnir Mladike dopoldne dve tekmi Jenko, popoldne dve tekmi Dorčec. Časi in kraji so razvidni iz objav poslovnega odbora.

Plenarni sestanek vseh ljubljanskih sodnikov bo v ponedeljek 18. t. m. ob 19.30 pri Slamiču.

Poverjeništvi Maribor in Celje se naprošata, da v roku osmih dni predložita prijavnice in nakažeta takse sodniških kandidatov, ker bodo prihodnji izpiti predvidoma tekom junija v Mariboru.

Odslej se nahaja sodniška objavna knjiga v podsavezni pisarni v Beethovnovi ulici, kjer je vsem gg. ss na razpolago.

Seja s. o. dne 4. maja 1936.

Vzamejo se na znanje prošnje pr. ss. za stalne ss JNS. Za stalne ss se predlagajo SOJNS pr. ss Čamernik, Macoratti, Škerlj, Sketelj, Joksić. Začasnost za dobo 6 mesecev se podaljša pr. ss Martelancu, Mandiču, Kosu, Štiglicu, Nemcu Ludviku.

Zaradi spremembe voznih cen se spremeni tročkovnik ss. Izdelava novega tabelaričnega pregleda se poveri g. predsedniku. Prijava SK Kamnika se kot brezpredmetna zavrne, ker ni taksirana.

Iz LNP. (Izlet v Celovec). Ob priliki medmestne tekme Celovec-Ljubljana 21. maja v Celovcu, se lahko nekateri interesenti udeležijo avtobusnega izleta, kolikor je še sedežev na razpolago. Vožnja gre iz Ljubljane preko Korenskega sedla, Beljaka, ob vsem Vrbskem jezeru do Celovca in preko Ljubelja nazaj v Ljubljano. Odhod iz Ljubljane bo ob pol 7. zjutraj, povratek v večernih urah. Cena za vožnjo in prehodne listine znaša 100 Din. Ta znesek je plačati vnaprej v pisarni LNP, Beethovnova ulica 9, pritličje, vsak dan v popoldanskih urah.

Službene objave ljubljanskega hazena podsaveza. Redna seja uprav. odbora drevi ob 20. v posebni sobi kavarne Evropa. Važno!

Odbor Mariborskega zimskosportnega podsaveza se je na svoji zadnji seji konstituiral takole: Miloš Gnus, predsednik, dr. Stane Lutman, I. podpredsednik, Lambert Aljančič, II. podpredsednik, Pino Konič, tajnik, Vekoslav Gojubovič, tajnik, Vili Forstnerič, tehnični vodja, Janko Krajšek gospodar. Ostali odborniki so: Voglar, Fišer, Kebrič, Cvirn, dr. Kac, kap. Ilić, Cerin, dr. Velker, Vezjak, Korbar, Gladnik in Vetrih.

ASK Primorje. (Lahkoatletska sekcija.) Opozarjamo celokupno aktivno članstvo lahkoatletske sekcije, da je nastop in sodelovanje na klubovem nacionalnem lahkoatletskem mitingu danes ob 16.30 in jutri ob 15. na klubovem igrišču za vse obvezen. Nastopajoče članstvo mora biti vsakokrat najpozneje pol ure pred pričetkom tekmovanja v slačilnici in se tamkaj javiti tehničnemu vodju g. Sancinu, ki bo določil discipline, v katerih bodo poedinci nastopili. Ostalo sekcijsko članstvo, ki ne bo nastopilo, sekcijske odbornike in savezne sodnike, ki so klubovi člani, naproša vodstvo, da se stavijo na razpolago sodniškemu zboru, oziroma klubovemu vodstvu tekmovanja, in se v to svrho javijo blagajniku, g. Križu v blagajni.

SK Ilirija (Smučarska sekcija). Pozivajo se vsi v Ljubljani bivajoči člani, da oddajo vso klubovo opremo najkasneje do 25. t. m. Oprema se bo preko poletja primerno shranila, nedostatki odpravili, jeseni pa bo ponovno razdeljena. Oprema se oddaja v torek in sredo od 18. do 19. v posebni sobi kavarne Evropa. (Hazenska sekcija). V ponedeljek v klubski sobi kavarne Evropa važen članski sestanek, h kateremu so vabljene vse članice.

SK Reka. V nedeljo ob 10. igra I. moštvo na igrišču Primorja z Grafiko. Postava moštva v klubovi garderobi.

SK Mars. Danes ob 20.30 strogo obvezen članski sestanek za I. in juniorsko moštvo. Zupanc, Dolinar, Novak sigurno!

Mačeho je hotela spraviti s sveta

Škocijam, 14. maja.

Pri Grudnovih na Malem Osolniku je že dalje časa vladalo sovraštvo med mlado posestnico in njeno 60-letno mačeho. Starega Grudna je nedavno zadela kap in hčerka je bila v skrbeh, da utegne očetovo posestvece pripasti neljubi mačehi. Podjetna mlada Grudnovka se je zatorej odločila, da spravi mačeho s sveta. Nameravala jo je vreči v vodnjak, toda starka se ji je iztrgala iz krepkih rok in zbežala na podstrešje. Pastorka je hitela za njo ter jo je s steklenico silovito obdelala. Zamašila ji je usta, da ne bi mogla kričati, a ker starka le ni izdihnila, je šla pastorka v peč po vreje vode in jo je poparila po životu, nato pa še zdrgnila s soljo. Med tem pa je strašno vpitje nesrečne žene že privabilo sosede, ki so mačeho rešili smrti. Odpeljali so jo k zdravniku v Lašče, od tam pa v bolnišnico. A Grudnovka je bila prijavljena orožnikom na Turjaku ki vodijo preiskavo. Ljudstvo je močno ogorčeno.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota 16.: Gozd. Red A.
Nedelja 17.: Tuje dete. Izven. Cene od 10 Din navzdol.

OPERA

Sobota 16.: Othelo. Red C.
Nedelja 17.: Lucia di Lammermoor. Izven. Cene od 30 Din navzdol.

*

Skrbinškov jubilej v ljubljanski drami. Član naše drame in režiser g. Miljan Skrbinšek bo proslavil 25letnico svojega umetniškega delovanja dne 20. t. m. v ljubljanski drami. Ta večer bo premiera petdejanske igre »Tiran«, ki jo je napisal Besier, poslovenil pa Fran Albrecht. Igro režira g. Ciril Debevec. Vstopnice za proslavo so že v predprodaji pri dnevni blagajni v operi.

Danes meni, jutri tebi! Danes si zdrav, jutri morda že bolan. — Odpri srce za jetične bolnike!

Prihodnja nova uprizoritev v naši operi bo Leharjeva opereta »Vesela vdova« z go. Zlato Gjungjenčevo v glavni ženski vlogi.

Mariborsko gledališče

Sobota, 16. maja: ob 20. Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Znižane cene. Zadnjič v sezoni.

R A D I O

Izvleček iz programov
Sobota 16. maja

Ljubljana 12: Plošče. 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored obvestila. — 13.15: Plošče. — 14: Vremensko poročilo. — 18: Za delopust igra radio orkester. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Jugoslovani na mednarodnem kongresu za glasbeno vzgojo (Emil Adamič). — 19.50: Zunanjepolitični pregled (dr. A. Kuhar). — 20.20: Potovanje od Novega mesta do Št. Jerneja. Besedilo napisal in večer vodi g. Viktor Pirnat, sodelujejo člani rad. dram. družine, pevci in godci. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Vesela glasba radio orkestra.

Beograd 17.15: Orkestralen koncert. — 19.50: Plošče. — 20: Srbski večer. — 22.20: Lahka in plesna muzika. — **Zagreb** 17.15: Orkester. — 20: Lahka godba. — 21: Ruska glasba. — 22.15: Plesna muzika. — **Praga** 19.20: Lahka glasba. — 21: Prenos II. dela jubilejnega koncerta pevskega društva »Hlahol«. — 22.15: Plošče. — 22.30: Zabaven program. — **Varšava** 20: Koncertni večer. — 22: Orkester. — 23.05: Plesna muzika. — **Dunaj** 12: Orkester. — 15.15: Zbor mandolin. — 17: Plošče po željah. — 18.30: Pesmi. — 20.35: Weekend slamnatega vdovca. — 22.15: Violinske skladbe. — 23.10: Godba na pihala. — 0.20: Jazz. — **Berlin** 19: Zvočna igra. — 20.10: Veselimo se življenja! — 22.30: Lahka glasba in ples. — **München** 18: Godba na pihala. — 19.30: Regerjeve skladbe. — 20.10: Večer narodne umetnosti. — 22.30: Lahka glasba. — **Stuttgart** 19: Plošče — 20.10: Pester glasbeni večer. — 22.30: Plesna muzika. — 24: Nočni koncert. — **Rim** 17.15: Lahka in plesna muzika. — 20.40: Operni večer.

LIANA SANDEN: 14

VSE ZATE!

Rdeči svetlobni napis »konferenca«, ki je žarel v sobi Lore Fehlauove, je ugasnil. Bankir Joossner se ozre proti vratom: »Zdaj menda smem?« pravi.

Lora nekam hudomušno pogleda. »Samo trenutek, gospod ravnatelj, takoj vas naznanim.« In potrka na vrata osebne pisarne: »Gospod bančni ravnatelj Joossner je zunaj.« Joossner pogleda skozi nežo vrat — Georg je sam v svoji delovni sobi.

Lora se vrne. »Trenutek, gospod ravnatelj — samo podpise moram še hitro zanesti noter.« Spet vidi ta prežeči pogled ,kako se upira v listnico s spisi. Sama ne ve, zakaj, a ko na pisalni mizi ureja Georgove podpise pritisne na drugi mali gumb, ki je vdelan zraven zvonila. Ne da bi Gragert in Joossner opazila, je vključila mikrofon, po katerem lahko posluša in stenografira vsak pogovor v šefovi sobi. Niti na misel ji ne pride, da tega ne bi smela storiti, ne da bi vprašala šefa za dovoljenje. Skrivnosten notranji nagib jo vodi, in ko stojita moža drug zraven drugega, šefov svetli in jasni obraz zraven Joossnerjevega temnega, zvitega obraza, jo prevzame občutek strahu, ki se mu sama čudi.

— — — — —

Samo glava štrli Georgu izza grmade risb.

»Veliko dela, Gragert, kaj?«

»Da, hvala, precej ga je, časih že kar preveč.« Kakor brez namena položi Georg veliko polo risalnega papirja na zadnje račune. Prav za prav res ni treba, da bi Joossner s svojimi bistrimi očmi bral končni zahtevek. »Tudi moji ljudje že skoraj ne zmagujejo dela, toliko ga je.«

»Še smilijo naj se ti! Dandanes ljudje ne trepečejo pred delom, ampak pred tem, da bi jim ga zmanjkalo. Kaj misliš, kako veseli bi bili pri tujih stavbnih podjetjih, če bi bili tako vpreženi. A tam je dandanes žaltava, baše jih na vseh koncih in krajih.«

»Morda so se drugod tudi nekoliko prevzeli, Joossner. Razširjanje na vse mogoče obrate, kakor na primer pri francoski tvrdki, ki ti delaš z njo, se mi je zdelo že od nekdaj nevarno. Saj je menda ni reči, ki se je ne bi bili lotili. Tudi v naši družbi smo jih imeli nekaj, ki jim ni bila nikoli dovolj velika. A jaz sem zaviral. In nazadnje sem res dosegel, kar sem hotel. Ostali smo pri stavbarstvu — kar dobro je bilo za nas.«

Joossner zdajci vzdigne oči. »Da, ti imaš pa tudi srečo, Gragert. Ta ameriška reč! To je kakor v kaki pravljici ali kakor v kakem slabem romanu! — Lep zaslužek vam bo ostal v rokah, kaj ne?«

Georg se zasmeje.

»Tako izprašujejo bedake.« Kako bi mogel vedeti, koliko bo zaslužka, ko so komaj proračuni izgotovljeni!

Joossner krčevito vleče svojo debelo smotko.

»Škoda je, Gragert, da nas nisi pritegnil k tej zadevi. Če bi se najini tvrdki skupno lotili dela, bi vrglo več.«

Georg se spusti globoko v naslanjač, kakor da bi hotel pogledati gosta iz razdalje. S pol nejevoljnim, pol veselim nasmehom ga premeri od glave do nog. »Zdaj šele razumem, zakaj mi že nekaj dni tako vztrajno izkazuješ čast svojega obiska, Joossner. A to bi bil lahko hitreje opravil.«

»Kako? Ne razumem te.«

»Prav dobro razumeš, dragi, da mi s tem predlagaš majhno — nepravilnost.«

»Nu, prosim te, nepravilnost — kakor da niso take združitve v mednarodnem gospodarstvu nekaj vsakdanjega.«

»Samo to pozabljaš, da tu ne gre za javen razpis. In še pri takih razpisih se nisem nikoli poslževal vaših poslovnih načinov. Tu je dal nekdo moji tvrdki nalog — «

»Torej so pogodbe sklenjene?« hitro vpraša Joossner.

Georga se loteva besnost, slepomišenje ga začenja jeziti.

»Ne, niso še sklenjene. In če bi bile sklenjene, bi bile samo zato, ker ima Mr. Blackwell zaupanje, da bom j a z zgradil to poizkusno napravo v njegovem smislu. In spričo tega naj se spuščam s komer koli v zasebne dogovore? Ne, dragi, niti če bi mi vrglo še sto tisoč mark posebej.«

»To bi bilo dokaj malo,« je suho pripomnil Joossner. »Nu lepo, pa ne govorica več o tem. Samo na misel mi je prišlo, česa se pa človek ne spomni v teh slabih časih? A ker že govoriva o slabih časih veš kaj, Gragert, ali mi nebi mogel do jutri posoditi šest tisoč mark? Pošiljka iz Pariza, ki jo pričakujem, je že na poti. Tu je pismo Lyonskega kreditnega zavoda. Imam pa danes nekaj drobnih plačil, ki jih ne bi rad odložil. Dam ti ček na Državno banko. Pojutrišnjem boš imel denar v rokah.«

»Prav rečo imaš. Pravkar sem se bil namenil, da naložim opoldne šest tisoč na svoj račun.«

»Torej ti smem izpisati ček za šest tisoč mark?« Joossner že drži za nalivno pero.

Georg molče našteje šest tisočakov. Joossner mu porine ček za Državno banko. Nato hitro zapiše nekaj besed na listek papirja.

»Če bi mi hotel dati pobotnico, Georg, saj je samo formalnost za moje knjigovodstvo. Tu imaš nasprotno pobotnico.«

Georg se nasmehne. »Seveda. Formalnosti so potrebne. Tega sem se počasi tudi sam naučil.« Tako govoreč položi Joossnerjevo pobotnico med svoje papirje, ne da bi jo pogledal. Baš zraven njegovega časnika.

Joossner vstane. »Torej najlepša hvala za uslugo, Gragert, daj morda razumeš, zakaj sem te prejle iznenadil s ponudbo, ki ti ni bila po godu. Niti sanjalo se mi ne bi bilo, da pridejo časi, ko ne bom imel vsak trenutek šest tisoč gotovega denarja pri sebi. Nu, hvala lepa — po jutrišnjem tako dobiš. In zdaj te ne bom več zadrževal, saj vidim, da si zdaj zmerom oddan.«

Hitro pobere svoj častnik. Georg pokima. Res, zdaj mu je vsak obisk nadležen. Če bi ne bil baš Joossner — zasebna tajnica ima strog nalog, naj ne pusti nikogar k njemu.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo ozi, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.- v znamkah**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Poštenega prodajalca

ki je zmožen samostojno voditi trgovino in zamore tudi položiti kavcijo od 5 do 10.000 Din, sprejmem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Eksport«. 11740-1

Klobučarskega pomočnika

(mojstra) za ženske klobuke, veščega v apretiranju, platiranju in prešanju sprejme zagrebška tvrdka. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja pod »Damski klobuk« na Publicitas, Zagreb. 11770-1

Pomočnico

za damske obleke, sprejme Dovžan Ivan, modni salon, Sv. Petra c. št. 81. 11769-1

Barvarja

vajenega barvanja nogavic, sprejme takoj tovarna Vidmar, Ljubljana, Savlje št. 18. 11704-1

Šiviljo pomočnico

dobro izurjeno za boljše damsko delo sprejmem. Pleško Josip, Cankarjevo nabrežje št. 3. 11802-1

Krojaškega pomočnika

mladega za fino delo sprejme Škornik, Zidani most. 11822-1

Modni atelje

Malči Ravnikar, Gajeva 3/V sprejme pomočnice in vajenko. 11826-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; davek 3 Din za dajanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 12 Din.

Trgovska pomočnica

z večletno službo, išče mesta v trgovini. Naslov v vseh posl. Jutra. 11782-2

Kuhar

popolnoma verziran, išče mesto. Naslov v vseh posl. Jutra. 11685-2

Zaslužek

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pletilnico

iščem, ki bi hotela izdelovati telovnike in puloverje iz moje volne. Imeti mora najmanj tri ploske stroje (Flachmaschine) št. 8. in eventuelno št. 10. Izključno prvovrstne pletilnice naj predlože svoje vzorce v torek 19. t. m. med 3-4 pop. v hotelu »Slon«. 11771-3

Potniki

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Potnika

za Ljubljano, dobro vpeljanega v špecerijskih trgovinah, sprejmem takoj proti proviziji. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Potnik 1936«. 11755-5

Prodam

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Birmanske ure

nudi najcenejše IVAN PAKIŽ, Ljubljana, Pred Škofijo 15. 11757-6

Otroške oblekce

v vseh velikostih, štajerske hlačke in suknjiči v naj večji izbiri pri P. L. GORIČAR, Sv. Petra cesta 29 9650-6

Furnirja

raznovrstnega lepega ca. 15.000 čevljev prodam za Din. 5.150,-, Martinec Ljubljana, Prule. 8. 11793-6

Knjige

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Buschan: Sitten der Völker

4 knjige, poceni prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 11783-8

Radio

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Radio zastopstvo

za bivšo Kranjsko, prvovrstni nemški izdelek, oddam. Ponudbe pod »Solventno radio zastopstvo« na podružnico Jutra Maribor. 11717-9

Avto, moto

Tovorni avto

nosilnosti 4000 kg naprodaj v prav dobrem stanju. Mala uporaba benzina. Naslov se izve v vseh posl. Jutra. 11818-10

Kolesa

Kolesa

poniklana in pokromana 750 Din. Nova trgovina Tyrševa, 36. 11799-11

Kolesa

malo rabljena in nova po nizki ceni naprodaj pri »Promet«. (Nasprot križanske cerkve). 11779-11

Pohištvo

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Moderno spalnico

in drugo pohištvo prodam. Naslov v vseh posl. Jutra 11744-12

Les

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Ako potrebuješ les

obrni se na lesno industrijo, trgovino z lesom, kjer dobiš vsakovrsten rezan les, detajlno in vsako količino. Izvršujem vsa tesarska dela. Plačilo tudi knjižice. Postrežba točna in solidna.

CENE NIZKE.

MARTINEC, LJUBLJANA Prule 8. 11792-15

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Skobelnik

kombiniran, dobro ohranjen, kupim. Najnižjo ponudbo z opisom in sliko poslati na ogl. odd. Jutra pod »Skobelnik 564«. 11754-7

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Frizerko

sprejmem kot družabnico. Velik salon v centrumu mesta. Ponudbe pod »Podjetnost« na ogl. odd. Jutra Maribor. 11811-16

TVRDKA

A. & E. Skaberne

LJUBLJANA — javlja, da jemlje do preklica v račun zopet HRANILNE KNJIŽICE Mestne hranilnice in Ljudske posojilnice. 149-16

Kapital iščem

kratkoročen ali udeležba. — Ugodne obresti, varno kritje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »200.000«. 11714-16

Posojilo dvestotisoč Din

pol knjižice pol gotovino iščem za lepo posestvo štiristotisoč Din vredno proti mesečnemu odplačilu 2-3 tisoč Din. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »1102« 11746-16

Hranilne vloge

vseh denarnih zavodov vnovčuje po najvišji ceni takoj v gotovini Trg. ag. za bančne in kreditne posle **Alojzij Planinšek** Ljubljana, Beethovnova ul. 14/II, telefon 35-10, ki Vam jamči za pravilnost in strogo solidnost v vseh poslih. 11277-16

Bančno kom. zavod

Maribor, Aleksandrova 40, izvršuje najbolje nakup in prodajo hranilnih knjižic vseh denarnih zavodov. Za odgovor Din 3 znamk. 10750-16

Dražbe

Prostovoljna razprodaja

dne 16. maja Jegličeva cesta 10 dvorišče, desno skladišče. Spalna, kuhinjska oprava, postelnina, posoda šivalni stroj. 11805-32

V najem

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Razpis

Tujsko-prometno društvo v Kranjski gori razpisuje oddajo restavracije kakor tudi kopališča »Jasna« v najem posamezno ali skupno. Predmetne ponudbe so oddati v zaprtih kuvertah najkasneje do binkoštnega pondeljka dne 1. junija 1936. 11731-17

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Trgovino

staro špecerijsko dobro vpeljano, prodam radi bolezni. Naslov: Zagreb Krapinska ul. 16. 11790-19

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Na Bledu

kupim manjšo enodružinsko vilo. Ponudbe z opisom in ceno poslati na: Gdja. Voraček, Beograd, Pariska ulica 13, III. sprat. 11617-30

Posestva — hiše

od 20.000 Dinarjev naprej **Gostilne pekarije** prodaja Posredovalnica Maribor, Slovenska ul. 26. 11798-30

Parcelo

v izmeri 4000 m² prodam. Anton Pogačar, Zg. Šiška 84. 11743-30

Parcelirali

bomo njivo na Smartinski cesti nasproti šole. Naprodaj bodo pripravna stavbišča. Izve se na Vidovdanski cesti št. 9. 11784-30

Sobo odda

Beseda 1 Din davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Boljša

srednjih let, se sprejme kot sostanovalka. Naslov v vseh posl. Jutra. 11679-33

Lepo sobo

ev. s hrano oddam solidnemu gospodu s 1. jun. Bleiweisova 5, visoko pritličje. 11778-33

Lepo sobo

opremljeno, s poseb. vhodom oddam. Naslov v vseh posl. Jutra. 11834-33

Sobico

oddam boljši gospodični. Naslov v vseh posl. Jutra 11791-33

Sobe išče

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prazno sobo

za mesec junij ali julij iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »št. 99«. 11809-33a

Opremljeno sobo

s poseb. vhodom, event. iz stopnic iščem. Ponudbe pod »Čista« na ogl. odd. Jutra. 11781-33a

Razno

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trenchkoate ter vsa OBLAČILA v ogromni izberi, odlično izdelana si nabavite najugodneje pri Preskerju Sv. Petra c. 14 Telefon 38-68.

VABILO

k rednemu občnemu zboru

Posojilnice v Cerknici r. z. z n. z.

za 41. upravno leto 1935

KI SE VRŠI V NEDELJO, DNE 24. MAJA 1936.

ob 16. uri v zadružni pisarni.

DNEVNI RED:

1.) Čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2.) Poročilo načelstva.
3.) Poročilo računskega pregledovalca.
4.) Čitanje in odobritev računskega zaključka za leto 1935 in delitev čistega dobička.
5.) Volitev načelstva.
6.) Raznoterosti.

OPOMBA: Ako občni zbor ob določeni uri ne bo sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število prisotnih članov.

Člani lahko pregledajo računski zaključek tekom 8 dni pred občnim zborom, vsak dan od 8. do 12. ure.

NAČELSTVO.

†

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo, da nas je nenadoma zapustil, čez 3 dni po smrti svoje žene, naš nadvse ljubljeni oče, stari oče, brat, stric, tast, svak

JOŽE POVŠIČ

MEST. DELAVEC V P.

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, 17. maja ob. 2. popoldne iz hiše žalosti Pred Škofijo 15, k Sv. Križu.

LJUBLJANA-GORICA, 15. maja 1936.

JOŠKO, FRANC, sinova; MARA poroč. KOŠAK, PAVLA, hčeri, snahi, zet, vnukinje ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli povodom težke izgube našega iskreno ljubljenega moža ozir. očeta

JAKOBA GOLMAJERJA

kakor tudi za poklonjene vence in cvetje ter vsem, ki so blagega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku, se tem potom vsem kar najtopleje zahvaljujemo.

LJUBLJANA, dne 15. maja 1936.

DRUŽINE GOLMAJER.

COTY

Za Vas, ki ljubite zdrav sport in zdravo življenje na s v e ž e m zraku, je puder COTY neobhodno potreben. Zelo fin, čist, baržunast se ta puder popolnoma prime kože ter jo varje pred sušenjem. Izberite še danes pri svojem parfumerju puder COTY, to dobro znano, vedno znamenito in nespremenljivo znamko, ki je že sama po sebi jamstvo za izdelek.

Mala škatlica Din 19.—
Velika škatlica Din 34.—
(Plus mestna trošarina.)

Coty

Kdor oglašuje ta napreduje!

†

Javljamo vsem bridko vest, da je po kratki bolezni danes ob 8. uri umrla naša zlata mamica in soproga, sestra, gospa

Tršar Kati

soproga župana in les. trgovca

v 38. letu starosti.

K večnemu počitku jo spremimo v nedeljo, dne 17. t. m. ob 16. uri na domače pokopališče.

Dol. Logatec, dne 15. maja 1936.

GREGOR, soprog; ANA, mati; GREGČE, VERA, BOŽO, otroci; MARIJA, FRANČIŠKA, ANA, sestre; GREGOR, brat in ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila.

G. Th. Rotman:

Miha Klapouh in njegovi prijatelji

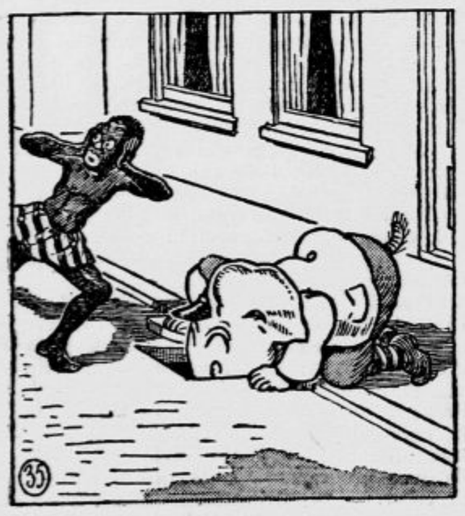

35

Nu, Miha je bil hitrih nog, a Tom ga je le s težavo dohajal, in ker Miha ni hotel pustiti prijatelja na cedilu, je moral vsak trenutek obstati in ga počakati. Morala sta si torej nekaj izmisliti, da zadržita preganjalce. In res je Miha zdajci vzdignil pokrov z jaška na cestnem kanalu in vtaknil rilec v luknjo.

Ureduje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.